[illegible]

C. M. C

Domine
Deus meus
miserere mei

Usi Fr Andreas cum benedi
e Superiorum — A D 1740

B. HVMBERTVS,

Vtus. MAGIST. GENERALIS
Ordinis Prædicatorum,

DE TRIBVS VOTIS ESSENTIALIBUS *Religionis aliisq; virtutibus eis annexis.*

Item

S. VINCENTIVS FERRARIUS, Ordin. Prædic. De vita Spirituali, & breui Methodo perueniendi ad perfectionem.

Sum domus Item Clari Montis 16

Dialogus breuis S. CATHARINAE SENENSIS, *eiusdem, Ord. De acquirenda vera perfectione.*

Accessit formulare Nouitiorum per F. IOANNEM NYS. Dom. Antuerp.

In vsum Nouitiorum & quorumcumque Religiosorum.

Permissu Superiorum

COLONIAE AGRIPPINAE,
Apud PETRVM Henningium,
sub signo Cuniculi. M. DC. XIX.

*
* *

REVERENDO

ADMODVM PATRI MAGISTRO F. PETRO BAPTISTAE, *Vlyssponnensi, Sac. Theol. Professori Eximio, ac Præd. Ordinis, per Teutoniam Prouinciali Dignissimo.* S. P. D.

✠

DICI solet vulgari prouerbio DIGNISSIME PATER, *Tractant Fabrilia Fabri*: Quid igitur mirum, si ego quoque quæ meum officium concernunt, hoc paruo libello pertractare videar? Cùm enim aliquot annis in Natiuo meo conuentu Antuerp. officio Magistri Nouitiorum, ex mandato Superiorum perfunctus fuerim: posteaque è Belgio euocatus ad Superiorem Germaniam, à Reu. & Dignissimo

 Patre

Patre F. THOMA MARINO, per Germaniam Commissario Generali, vt idem munus regiminis, hic Coloniæ subirem: insuper quadraginta Iuniores, & vltra, tam Nouitios quam professos, iam meę curæ commissos acceperim: Huic tanto oneri, vt aliqualiter satisfacerem, & profectui Spirituali Iuniorum, non minus consulerem atque prospicerem: quo magis & magis ac ipso ingressu Religionis in vera pietate & religione educarentur, in eaque coalescerent, ac in dies proficerent: Visum est hunc aureum libellum, tanquam lucidissimum quoddam Speculum, & ad hoc institutum nostrum aptissimum ipsis tradere, & singulariter commendare, vt quotidie inspicientes & manibus terentes, religiosis moribus imbuerentur & informarentur.

Tametsi enim varia pietatis opuscula à diuersis sint ædita in eundem finem, dubito tamen, an aliqua magis

gis ad hoc idonea & efficacia (& quidem compendiosius) sint tradita, quàm tria hæc opuscula, à tribus præclaris Sanctis nostris Ordinis nobis tradita & relicta; vt meritò clarum & lucidum speculum totius religionis & perfectionis nobis efficiant. In quo Lucidissimo speculo (tametsi paruo & exiguo) veram formam & summam Religionis intueri licet. Nam in his pijs opusculis, nõ inania verba, sed potius ipsa medulla, ac sapidissimus succus pietatis & religionis exhibetur: Quibus non solùm Nouitij, sed omnes Religiosi, cuiuscunque conditionis & sexus, meritò educandi ac nutriendi essent, & ad vitæ Sanctimoniam, virtutisque ac pietatis studium continuo excitandi & inducendi.

Paucissimus enim verbis, sed feruentissimis documentis, à præclaris istis tribus Sanctis, ostenditur nobis via recta, & certissima semita ad perfectionem, æternamque fælicitatem

licitatem, ac cælestem Patriam. Nam vt ad eam attingamus & perueniamus, quid magis omni Religioso ad salutem necessarium, quã trium votorum essentialium obseruantia, ad quam omnes per sacram professionem sese astringunt? De ijs ergo breuiter, sed lucidè agit B. *MAGISTER HVMBERTVS*, Generalis nostri ordinis. Deniq́ue cum omnis Religiosus, sub peccato mortali, ratione sui status, aspirare & tendere teneatur ad perfectionem: ad eam perueniendi, breuem methodum tradit S. noster *VINCENTIVS* in vita sua Spirituali: & *S. CATHARINA SENENSIS*, in suo breui dialogo. Vt impossibile fore existimem, vt quis ista, si non perfunctoriè & oscitanter, nec curiositate ductus, sed attento & religioso animo perlegat, quin in seipso stimulum & vegemens calcar ad pietatem, & obseruantiam Religionis, continuò sentiat.

Insuper vt Nouitijs informandis

& in-

&instruendis, nihil deesset, quo minus Religiosis moribus imbuerētur, mundo iam ab ijs derelicto: & non solum vestibus, sed & moribus sæcularibus exutis: Quoddam Formulare Nouitiorum, Et Exercitium quotidianum adiunximus, secundum quod mores suos in posterum conformare queant.

Placuit autem libellum hunc *SPECVLVM PARVVM RELIGIOSORVM*, intitulare, ad distinctionem aliorum. In quo tamen quilibet Religiosus, velut in Speculo Manuali, crebrò seipsum inspicere & ad oculum videre queat, quid se deceat vel dedeceat; quæ vitare, quæ amplecti debeat. Cùm enim ex natura corrupta, & fragiles simus, non solum procliues ad vitia (testante sacra scriptura, *Sensus enim & cogitatio humani cordis, in malum prona sunt, ab adolescentia sua. Gen. 8.* Sed etiam tardi & languidi ad virtutes, & omne opus bonum: maximè nobis pia lectio, Bona exhortatio, &

continua instructio, necessaria est, qua à malis reuocemur, & ad bona incitemur. Quod munus egregiè, præclari hi nostri Auctores, præstant his tribus opusculis, vt alius vix melius. Adeò quod hic libellus Antuerpiæ pridem impressus, non tantum nostris fuerit gratus & acceptus; sed & Patribus Societatis, alijsque Religiosis viris, tam in Belgio, Portugalia, quam in Superiori ista Germania (& quidem V. Dign. Paternitati) fuerit longè gratissimus & acceptissimus, plurimumq; commendatus, & à diuersis expetitus. Vnde aliqui etiam Bibliopolę Colonienses, non solùm suaserunt, sed vrserunt secundam hanc æditionem. His accedebat V. D. P. voluntas & beneplacitum, si non iussio & imperium, vt hic in Germania typis denuo mandaretur. Igitur sub V. D. P. tutela & patrocinio, iam prodit denuo in lucem hoc *SPECVLVM RELIGIOSORVM.*

Atta-

Attamen non omnibus æquæ gratum, & acceptum fore, pro ingenij varietate, satis persuasum habeo: & præcipuè ijs delicatioribus palatis, quibus solet sermo minus cultus & politus, facilè sordescere, & fastidium parere: vt taceam maleuolos & inuidos, qui de aliorum studijs, laboribus, & scriptis, nisi peruersè loqui, & iudicare solent, ac quadam procacitate omnia carpere, vituperare & canino dente excipere. Sed quis vnquam Scriptor vel auctor quantumuis egregius & singularis, omnibus placere & satisfacere potuit? Existimo vix vlli mortalium, hanc fœlicitatem obtegisse. Sed ne sermo hic incultus, vel styli simplicitas huius libelli aliquẽ offendat: meminerit (quæso) quisquis ille fuerit, etiam quæquæ fidei nostræ Sacramẽta, ab ipsa Sapientia æterna, eiusmodi simplici dicendi genere, hominibus tradita fuisse, & innotuisse.

Vnde Apostolus Paulus de sua

doctrina non veretur dicere, *Nam sermo meus* (inquit 1. Cor. 2.) *non in persuadilibus humanæ sapientiæ verbis, sed in ostentione Spiritus & virtutis.*

Quia RegnumDei non in sermone culto & polito, sed magis in ostentione Spiritus & virtutis. Ne igitur huic libello aduersus malignantium calumnias, & inuidorũ detractiones patrocinium deesset, ad V. D. Paternitatem confugere statui: Cui ex animo dedico, consecro & offero. Vtque vestra auctoritate ac defensione non solùm illæsus maneat, sed & vestro potissimum nomine, exeat, & dispargatur in manus piorum, qui totus es ipse piùs, & pietatis ac Religionis (cuius zelo feruentissimè ardes) amantissimus. Quo zelo & pietate, precipuè moti Patres huius Prouinciæ, præteritis comitijs, magna concordia, summoque applausu, & raro exemplo, tametsi alterius Regionis, nationis & lin-

guæ vnanimiter in ſuum Prouin-cialem elegerunt. De qua digni-tate, ego vel minimus, plurimum V. D. P. congratulor, & om-nia fælicia & ſalutaria apprecor. Sed & humiliter & obnixè rogo, vt V. D. P. benigno & ſereno vultu hunc ipſum libellum, noſtrumque ſyncerum & promptum affectum excipere dignetur. Suaque aucto-ritate & commendatione, tantum præſtare dignetur, vt pijſſimus hic libellus, ſubditorum veſtrorum, potiſſimè Iuniorum fratrum, & nouitiorum, indefeſſo ſtudio te-ratur manibus: vtque illi eo eru-diantur & informentur à primo ſuo ingreſſu.

Omneſque alij Religioſi, eo tan-quam ſtimulo quodam excitentur & prouocentur ad veram pietatem, & obſeruantiam religionis, quam habitu profitentur. Quod vtinam diuina largiatur Clementia, quæ & VEST. DIGNISS. PATERNIT. nobis diu animo &

corpore incolumen conseruare dignetur. Vale pater venerande. Coloniæ Aprippinæ, ex cœnobio nostro Prædicatorum. Anno 1619. 8. Iunij.

REV. ET DIGN. V. P.

obseruantissimus Alumnus.

FR. IOANNES NYS.

Gratia Dei Nisus.

EX VITA BEATI HVMBERTI.

B. HVMBERTVS de Romanis, natione Burgundus, nobili genere procreatus, postquam Parisijs studijs operam dedisset, & liberales artes docuisset, omnibus relictis, intrepidè ad vexillum S. Dominici confugit, & strenuè militauit. In Synodo generali trigesima tertia communi suffragio totius Ordinis V. Magister Generalis electus est anno 1254. quo officio vndecim annis valde laudabiliter & magno zelo functus est. Qui postea in alia Synodo generali anno 1263. raro humilitatis exemplo, summam hanc præfecturam deposuit, magis eligens subesse quàm præesse. Eadem animi submißione oblatam sibi Patriarchatus Hierosolymitani dignitatem à Nicolao III. Pontifice Maximo respuit. Vir fuit religione conspicuus: imò omnium Religiosorum simulacrum. Doctrina quoque clarißimus,

quod opera testantur: complura siquidem scripta edidit, tam Ordini nostro vtilia, quam cæteris religiosam vitam ducere cupientibus proficua. Scripsit enim super Regulam Diui Augustini:

Item, De Eruditione Religiosorum,

De veris & falsis virtutibus,

De Prædicatione Crucis,

De officio Ecclesiæ,

De Officijs Ordinis; & præsens opusculum DE TRIBVS VOTIS *Religionis: & multa alia fructuosa & salutaria. Vnde patet quanto zelo arserit, qui sic verbo & scripto omnes inflammare & excitare ad pietatem, Religionem & perfectionem studuit; & multo magis exemplo prælucere 52. annis quibus in Religione sanctißimè vixit. Qui anno 1276. in Domino obdormiuit, in cœnobio Valentinato. Cuius corpus asseritur ab oculatis testibus ad huc integrum & incorruptum remanere. Sicuti & corpus B. Henrici susonis Anno 1613 Vlmæ, multorum admiratione, planè incorruptum, post ducentos & quadraginta annos, repertum quoque est.*

CAR-

CARMEN DIALOGICVM
in laudem B. Humberti.

MVsa refer, quæso, Humberti
memoranda Magistri.
Quis fuit hic? *M.* Speculũ.
Cur? *M.* Quia sorde lauat.
Sorde lauat? memora. *M.* Scripsit
monimenta salutis,
Queis vigilans animus crimina
cuncta piat.
Quis fuit hic? *M.* Genitor: peperit
sacra germina Christo.
Nunc virgulta rigat stelliferique
Patris.
Quis fuit hic? *M.* Miles: pugnans
superauit auernum.
Diuitias spreuit, carnis & illece-
bras.
Quis fuit hic? *M.* Sacræ legis fuit
iste Lycurgus:
Hanc serua, & cæli culmina con-
spicies.
Quis fuit hic? *M.* Dux, cęlestem for-
temque phalagem
Confratrum duxit, tela retorsit
ouans.

Quis

Quis fuit hic? *M.* Mater: dedit hic lac, pocula, mammas.
Fouit dũ vixit, dumq́; quiescit, alit.
Quis fuit hic? *M.* Palinurus: magnã hanc ęquore nauim
Incolumem duxit, fluctiuomoq́; mari.
Quis fuit hic? *M.* Lumen: cæcas de corde tenebras
Vt pepulit lingua, nunc calamoque fugat.
Quis fuit hic? *M.* Tuba quę reboans toto intonat orbe:
Excitat hæc fratres palmę, animatque sono.
Quis nũc est? *M.* Sidus clarum, sol, cælica lampas,
Claustris quæ fulsit, nunc rutilatq́; choris.
M. Dicam: Athleta, parens, speculum, fuit iste Lycurgus:
Dux, mater, rector, lux, tuba, sidus, amor.
Sat dixti: sat noui, huius memorãda magistri.
Gratulor ipse tibi: cęlica Musa vale.

CAR-

CARMEN

DE TRIBVS ESSENTIA-libus *Votis Religionis.*

EN tela, en chlamydem, en cly-
peos, enque arma ſalutis.
Hoſtes quies vincas, queis
ſubigaſque tibi.
Sit ſine carne caro, pauper, ſit menſ-
que ſubacta.
Vincitur his mundus, tartara, fur-
ua caro.
Colla iugo ſubdas, fati tum mune-
ra ſpernas,
Sitque tibi cælebs, tum ſine carne
caro.
Tunc ſubiges mundum, luxus,
tunc tartara, manes,
Tunc ſtrophio dignus, cælica
regna petes.
Victima grata Deo, mentis mactata
voluntas,
Hoſtia grata Deo, cùm ſine carne
caro.

Hoſtes

Hostes cæde Deo cordis penetrale tenentes,
Mundum macta, & opes immola, egenus, inops.
Ara Dei fit cor, caleat pietatis in igne;
Hostia diuitiæ, victima marte Venus.
Iam pereas Mundo, carni, pereatq; voluntas,
Tunc eris Angelicis dignus inesse choris.
Nudus eris diues, regnis potiere subactus,
Castus delitijs, tuque fruere Dei.

APPRO-

APPROBATIO.

Hi Tractatus breues, piè ac doctè conscripti, multum adiumenti adferent Religiosis ac alijs pietatis amantibus. Quare dignos iudico vt denuò in publicum prodeant: Vt censeo, 30. Nouemb. 1615.

Egbertus Spitholdius, Zutphaniensis, S. T. L. Canonicus & Plebanus Antuerpiensis, librorum Censor.

Cum licentia Superiorum. Actum in conuentu nostro S. Crucis, Ordinis Præd. Coloniæ. 1619. 4. *Maij.*

F. Ioannes Bocqvetivs
S. T. D. Prior.

INDEX

✠

INDEX CAPITUM EXHORTATIONIS AD tria Vota B. Humberti.

De

De

EXHORTATIO B. HVMBERTI

V. GENERALIS MAGISTRI Ordinis Prædicatorum.

DE TRIBVS VOTIS ESSENtialibus Religionis, alijsq; virtutibus eis annexis:

Quam ſcripſit ad ſingulas prouincias totius ordinis.

PRAEFATIO AVCTORIS.

FIlijs gratiæ & cohęredibus glorię, fratribus chariſſimis de Ordine Prędicatorum vniuerſis, Frater Humbertus, eiuſdem Ordinis Magiſter & ſeruus, vitam ducere Deo gratam, ſibi fructuoſam, Angelis iucundam, dęmonibus terribilem, hominibus exemplarem. Nulla ſunt omnino reputanda, dilectiſſimi, quę diuinę laudi non militant, vel

honori. Inde eſt quod officij neceſſitate ac fraterna charitate compellimur, nunc ſcribendo, nunc monendo ſæpiùs inculcare, quæ nobis bona facere & quæ mala deceat declinare. Sed cùm pateat quòd ſecundùm affectiuam & intellectiuam vires geminas ſit animæ profectio bipartita, virtus videlicet & ſcientia, decet his nimirum virum ordinari Euangelicum, vt per primum in bonum, per alterum dirigatur in verum; per primum ardeat, per ſecundum luceat. Per primum potens ſit in opere, per reliquum in ſermone; illius exemplo qui *cœpit fa-*
Act. 1. *cere & docere*. Denique præſentem epiſtolam dignam duximus charitati veſtræ ſcribere, quæ vos inſtruat & moneat ad regularis obſeruantiæ diſciplinam. Igitur ad Obedientiam, quæ vna eſt de ſubſtantialibus Religionis, noſtrum principium inchoamus, ad laudem & gloriam illius, qui eſt origo

origo omnium bonorum & finis. AMEN.

CAPVT I.

DE VOTO OBEDIENTIAE.

Commendatio Obedientiæ.

DIligenti studio satagamus, fratres charissimi, virtutum exercitijs insistere, quibus Christo conformemur, & ad perfectionis semitam informemur. Et quis ambigat Obedientiam talem esse? Hanc enim Saluator noster in tantum amplectitur, vt vsq; ad mortem factus Patri obediens, crucis supplicio condemnetur. Per hanc multarum gentium pater Abraham, terram suam egreditur, & vsque ad immolationem filij quem habuit charissimum inclinatur. Per hanc Iosue terram promissionis inuasit, & hostes gladio suo strauit. Monemus igitur & hortamur in Domino, vt Obediētiæ bonum eo seruemus sollicitiùs, quanto sine illo regularibus

Exemplum obedientiæ Christus Dominus. Abraham. Phil. 2. Gen. 22. Iosue. Num. 13. Exo. 17. Sine obedientia religiosus non potest saluari.

non eſt ſalus: ſcientes certiſſimè, quòd accepta eſt multum apud omnipotentem Obedientia, qua pro Chriſto nobiliſſimum quid in anima captiuatur, libertas videlicet voluntatis. Quare dignum eſt & iuſtum, vt quanto quis arctiùs per obedientiam nunc ſtringitur, tanto poſtmodum glorioſiùs in cæleſtibus eleuetur. Hoc ipſum certè nobis innuit exemplum illud quo ſcribitur, quòd cùm fratri cuidam quatuor oſtenſi fuiſſent ordines bonorum, eum tamen qui ſeruauit obedientiam, ſummum vidit.

In vitis PP.

CAPVT II.

DETESTATIO *Inobedientiæ.*

IN contrarium autem valde deteſtabilis Inobedientia dignoſcitur: quæ idololatriæ ſceleri comparatur. Per hanc ſpirituale furtum committitur, vel rapina. Nam

1. Re. 15.

Inobedientia

Nam si occultè obedientiæ contrariamur, furtum est; si manifestè, rapina: quia in vtroq; rem alienam inuito domino cõtrectamus. Voluntatem enim quam Christo reliquimus, contra iustitiam vsurpamus. Non igitur immeritò pater noster Adam immortalitate spoliatur & innocentia, ac de Paradisi amœnitate eiectus, in hanc vallem miseriæ relegatur. Per quę apertè criminis huius enormitas declaratur.

quod-dam furtum & rapina.

Quare Adam eiectus de Paradiso.

CAPVT III.

DE ILLIS QVAE VITIANT *Obedientiam.*

SIcut multa sunt quę reddunt obedientiam cõmendabilem, sic sunt plura quę faciunt ipsam viciosam. Sunt enim nõnulli, qui vt citiùs absoluantur, malè exercent officia sibi iniuncta. In alijs vero reperitur extorta licentia. Alij accipere licentiam nõ curant. Alij negatam contra licentiam id

quod placet facere non formidãt. Alij iubente Prælato cõtradicunt, & tamen faciunt: alij quidem deuotè obedientiam suscipiunt, sed executionem negligunt: alij, ne mandatum ad eos perueniat, se abscondunt: alij, quod peius est, se tales exhibent, vt Prælatus nil eis audeat iniungere vel mandare: alij dicunt se nescire vel nõ posse quod mandatur, mendacium quodammodo coniungentes inobedientiæ: cùm eos ignorantia vel impotentia non impediat, sed voluntas. Quidam quoque nolunt facere ea quæ eis iniunguntur, timentes ne ab ipsis talia quasi ex consuetudine requirãtur: alij perficiunt, sed cum murmure & non voluntariè, sed coactè: alij quidem perficiunt obedientiam, sed hoc tristè vel nimis tardè. Sunt & quidam qui quod volunt obtinent minis vel precibus importunis: & si quando negatur eis licentia, domum commouent & seipsos. Hi omnes si

Turbatores communitatis.

veram

veram obedientiam aduerterent, in sua conscientia de prædictis se grauiter accusarent. Sed heu sunt nonnulli qui *colant culicem*, *& camelum glutiunt*: qui paruas negligẽtias in se puniunt, & maiores non aduertunt: quasi statum hunc periculosum minimè recognoscant. Tales autem si amatores puri cordis essent, non tam malum actum, quàm malum statum corrigere laborarent. *Mat. 23*

CAPVT IV.

QVALIS ESSE DEBET *Obedientia.*

VT autem obedientia vera sit Deo acceptabilis, studete habere 1. promptam sine dilatione, 2. deuotam sine dedignatione. 3. voluntariam sine contradictione, 4. simplicem sine discussione, 5. ordinatam sine deuiatione, 6. iucundam sine turbatione, 7. strenuam sine pusillanimitate, 8. vniuersalem sine exceptione, 9. perseuerantem sine cessatione. *Qualiter obediendum.*

CAPVT V.

OBEDIENTIA SIT *prompta.*

BOnus itaque frater adeò ſit paratus & non turbatus, vt inueniatur ad obedientiam ſemper promptus. Quapropter, dilectiſſimi, ſitis ſicut aurum ductile,& quaſi virga flexibilis, quæ rectificatur ad libitum artificis vel curuatur. Sitis ſicut rotę volubiles, quæ ſecundùm impetum ſpiritus mouebātur. *Sitis vt iumentum* apud Deum, cuius dorſo quælibet indifferenter imponuntur.

Eze. 1. & 10.
Pſ. 72.

Promptus obediens Deo & hominibus gratus.

Certè ſyllaba indifferens, multum eſt grata verſificatoribus, quia poni poterit in omni loco: ſic & promptus frater ad obedientiam Deo gratus eſt & hominibus, quia nihil reſpuit iniunctorum. Legiſtis, chariſmi, quòd ſtellæ vocatæ dixerunt, Aſſumus. Per quod apertè datur intelligi, quàm coniuncta debent eſſe vox iubentis, & operatio

Iob. 38.

tio exequentis. Talis ille bonus Marcus extitit, qui vocatus, imperfecta dimissa litera quam inceperat, statim venit. Sed è contrario quidam velut quadrati lapides ad obedientiam vix mouentur: de quibus ait Sapiens: *Qui transfert lapides, affligetur in eis.* Cùm enim Prelatus ponere quosdam in obedientię bono nititur, per contradictionem rebellium fatigatur. Ad obedientię promptitudinem animemur per exemplum. Nautæ enim imperanti in mari, nulla dilatione differtur executio. Iniungitur nobis aliquid, & inobedientes erimus Prelato? Pudet quòd serui nostri conducti pro paruo precio promiores sint ad peragenda grauia, quàm sumus nos Prelatis nostris pro gloria sempiterna.

Hieron. in Vitas Patrum

Eccl. 10

Rebelles fatigant & affligunt Superiores.

(*,*)

CAPVT VI.

OBEDIENTIA SIT DEVOTA, *& sine dedignatione.*

SIt post hæc deuota Obedientia vestra, fratres. Ea namque deuotione suscipiēdum est quod iniungitur, ac si Dominus præcepisset. Non enim homini, sed in homine certissimè Deo obedimus. Dubium namque non est, quin acceptum offeratis sacrificium Redemptori, dum propter ipsum alienæ vos subditis voluntati. Vtinam simus, fratres, per obedientiam cum Christo crucifixi: vt sicut ille membra clauis habuit ligata, sic mandatis superiorum nostrorum membra nostra sint omnia captiuata. Scientes certissimè, quòd tanto apud Deum liberiores erimus, quanto nunc pro illo deuotiùs arctamur. Denique virtus hæc non sine causa victimis antefertur, quia hic mactatur in holocaustum omnipotenti Deo volun-

tas

tas propria, ſed ibi caro tantummodo aliena. In ieiunijs & orationibus & vigilijs poſſunt nobis æquari ſæculares: quos quia in abdicatione proprietatis & obedientia præcellimus, eos iudicaturi cum Christo in extremo iudicio præcedemus. Vnde ſummopere cauendum eſt, ne in his duobus etiã in minimo claudicemus.

In quibus præcellimus homines ſæculares.
Mat. 19

CAPVT VII.

OBEDIENTIA SIT VOLVNtaria ſine contradictione.

VOluntaria quoque ſit Obedientia, quæ non virga vel calcaribus indigeat, ſed moueatur ſibilo dulciori. Multum enim laudabilis eſt obedientia, quæ præceptum ſeruat, laudabilior quę conſilijs & admonitionibus obtemperat, ſed omni laude digniſſima quæ præcipientis animo ſe cõformat. Sed ſunt nonnulli, qui potiùs à maioribus ſua volunt audire placita, vt placeant audita: qui

Prçlatum ſibi, non ſe illi cupiunt obaudire. Iſti non magiſtrum gentium dicentem: *Domine quid me vis facere*, ſed cçcum cui dixit Dominus, *Quid vis vt faciam tibi*, ſatagunt imitari. Patet eſſe, fratres mei, duplicem obedientiam: aliam quidē neceſſitatis, & aliam charitatis. Illa præceptum reſpicit, hæc conſilijs & admonitionibus acquieſcit. Illa neceſſitate quadam arctatur, hæc charitatis amplitudine dilatatur. Illa per coactionem eſt ſeruorum, hæc per libertatē ſpiritus, filiorum. Et iſtam vtique tanto magis acceptam, quanto minus debitam eſſe conſtat.

Act. 9.

Duplex Obedientia: neceßitatis & charitatis.

CAPVT VIII.

OBEDIENTIA SIT SIMPLEX, *ſine diſcußione.*

IAM ſimplex ſit etiam Obedientia veſtra, fratres, vt iniuncta ſine diſcuſſione facientes, iudicetis de veſtro nec minimum vos habere. Nam quiſquis intentionem

nem pręcipientis iudicat, bellum intrinſecus parat. Per hoc enim quòd cauſas mandatorum, quas ignorat, diſcutit, in laberinthum erroneum ſe ponit. Certè per hoc, Obediētiæ bonum minùs purum efficitur, cùm quis Prælatum irrationabilia iubere præſumptionis oculo intuetur. Veruntamen etſi Prælatus interdum minùs vtilia noſtro iudicio iubet, mouere nos ad inobedientiam id non debet. Nam & ille ſi errauerit ſic iubendo, nequaquam vos deuiabitis ſeniorum mandatum (niſi contra Deum quid præcipiat) exequendo. Si enim quæ per obedientiam facitis non ſunt vtilia monaſterijs, tamen ſemper vtilia erunt vobis. Quid enim profuit, quòd quidam Patrum virgam aridam longo tēpore iuſſus rigauit, niſi quod in terra conualeſcens, virtutem Obedientiæ, & obedientis meritum demonſtrauit? Obedientię ſanè veſtigium in hoc eſt, vt quaſi ſtultū

Hier. in Vitas Patrum

Illuſtre exemplum Obedientiæ.

ſe quis faciat in hoc mundo, nihil diſcernens, nihil dijudicans ex his quę fuerint imperata, ſed cum omni ſimplicitate & fide illud vtile, illud ſapiens eſſe iudicans, quod ſibi lex Dei, vel examen Superioris indixerit. Et verè ſi per hunc modum euacuati fuerimus ſpiritu proprio, replebimur non immeritò tunc diuino. Attendite quòd in tantum omnis creatura ſuo obedit Creatori ſine diſcuſſione, vt de illo faciat quicquid placuerit ſuę maieſtati. Per quod manifeſtè inſtruimur, vt ſimpliciter iuſſa facientes, nequaquam Superioribus noſtris per inobedientiam reluctemur.

CAPVT IX.

OBEDIENTIA SIT *ordinata*.

OPortet nihilominus ordinatam eſſe obedientiam, ne ſi ordo eius peruerteretur, obedientiæ quoque opus per conſequens deprauaretur. Vnde conſiderandum eſt, quod ſicut ratio noſtra

noſtra debet ſubdita eſſe creatori, ſic voluntas obediat rationi, atque ſenſualitas voluntati. Nam quando recalcitrat voluntati ſenſualitas, vel rationi voluntas, aut creatori ratio; debitæ ſubiectionis in anima perit ordo, & tunc iuſto iudicio nobis ab inferiori noſtro reſiſtitur, cùm à nobis noſtris Superioribus non paretur. Ordo quoq; obedientiæ, conſiderata Prælatorum differentia tenendus eſt, vt maiores minoribus præferantur. Duobus enim Prælatis contraria præcipientibus, acquieſcendum modis omnibus eſt maiori. Vnde cùm Deus ſupremus Prælatus ſit, contemnenda ſunt prorſus mandata hominum, quando quicquam præcipitur contra Deum. Oportet enim, (vt ait B. Petrus) *Deo magis obedire quam hominibus.* Patet igitur quòd nunquam ſunt mala propter obedientiam perpetranda, licet propter eandem interdum bona ſint rationabiliter omittenda.

Deo ſemper præ omnibus obediendum. *Act. 5.*

Scitis

Scitis enim contemplatiuam vitam in multis actiuam prçcellere & tamen cùm ab illa ad istam subditus trahitur, quod propter mandatum negligitur, virtute obediẽtię meritorum cumulo compensatur.

Capvt X.

OBEDIENTIA SIT IVCVNda, *sine turbatione.*

POst hoc sciendum est, quòd nequaquam ex tristitia aut necessitate sit quod iniungitur
2. Cor. 9. faciendum. Iucunda enim Obe-
Læta Obedientia. dientia Prælatum ipsum iubentem lętificat, Obedientiæ laborem alleuiat, securitatem quoque conscientiæ præstat. Si quis autem
Mat. 27 mœstus obtemperat, cum Simone
Simile. Cyrenęo crucẽ in angariam portat. Currus non inunctus sub onere murmurat, & is qui cum tristitia Obedientiam exequitur, carere vnctione S. Spiritus se declarat: at non gaudens cum Andrea crucem suscipit,

ſuſcipit, quiſquis onus quod imponitur corde renuit, vel ſigno quolibet contradicit. Sunt autem quidam qui ex deſiderio etiã ſuſcipiunt laborioſa, dummodo ſint placita. Alij cum grauitate etiam facilia ſuſcipiunt, quia iuſſa ſunt. Iſtud fieri perſuaſione diaboli certum eſt, vt hoc nobis graue faciat, in quo nobis maius meritum eſſe conſtat: & aliud nobis offerre ſatagit gaudioſum, quod ſaluti noſtræ minùs proſpicit fructuoſum.

CAPVT XI.

OBEDIENTIA DEBET ESSE *ſine puſillanimitate.*

NON enim leuia ſed ardua propter Obedientiam ſunt agenda. Eſt enim obedientia pretioſa cùm obtemperatur in placitis, non tamen quia placita, ſed quia iniuncta. Pretioſior verò ſuper aurum & topazion, cùm obeditur in contrarijs: in quibus licet interdũ ſenſualitas remurmuret,

In arduis & contrarijs obedientia præstantior magisque meritoria.

Matth. 26.

ret, erit tamen ratio semper prompta, exemplo Christi, qui quamquã calicem passionis à se trãsferri peteret, voluntatem tamen suam Patris subiecit voluntati. In obedientia, fratres mei, multum valet ad efficaciam merendi, difficultas operis cum promptitudine voluntatis. Quando per claustralem vitam religioni iungimur, mundo morimur, & terrenis actibus quodammodo sepelimur. Quare nostras per obedientiam voluntates quotidie mortificemus, vt illi qui pro nobis preciosum sanguinem suum fudit, semper viuere valeamus. Nunquam igitur ad iussum sermonis respondere præsumatis, *Non possumus*, aut *Nescimus*: cùm pares imo etiam infirmiores vobis aggressos per obedientiæ bonum etiam impossibilia secundùm humanum iudicium cognoscamus. Vires enim administrat omnipotens Deus corpori, vbi voluntas feruẽs ad id quod iniungitur adest menti.

Inuoluntariorum verbum excusationis.

menti. Vnde quidam sanctorum patrum mandato seniorum obtemperans, supra spem virtute diuina non propria saxum mouit. Ex his colligere poteritis, quòd obedientiæ discretio est, vt sit aliqualiter indiscreta; vt ea pro bono quis aggrediatur obedientiæ, quæ interdum videntur carere secundùm Dei sapientiam ratione. Hinc est quòd *vir obediens loquitur victorias*, quia voluntatem quæ se naturaliter inclinat ad prospera, per coactionem obedientiæ curuat etiam in aduersa.

Exemplum ex vitis PP.

Pro. 21.

CAPVT XII.

OBEDIENTIA SIT SINE exceptione.

NEc semel tantùm debet quisque facere quod iubetur, sed semper & in omnibus obedire. Sed dicunt in corde suo desides & rebelles, Videmus quòd hi qui ad obedientiam sunt difficiles, ab oneribus sunt liberi, ab officijs sunt securi.

Inuoluntariorum excusatio.

ſecuri. Ipſis enim vbique defertur & parcitur, cùm illi qui per omnia parentes ſe exhibent, nunc officijs nunc laboribus inceſſabiliter onerentur. Quis ergo poſſet omnia, inquiunt, quæ mandantur cuſtodire? Sanè ſi cordis oculum aperimus, apertè cõſiderare poſſumus, quòd illis pro eo quòd eis parcitur eſt dolendum, & iſtis quia ſibi non parcitur eſt gaudendum. Quòd enim interdum parcitur rebellibus, vitio ſuo deputent, non virtuti. Fit namque iſtud, ne peior ſciſſura fiat, & concutiatur calamus, cùm quaſ-
Mat. 19 ſatur. Sed Deus non præcepit dari
Iſa. 42. libellum repudij, ſed permiſit.
Deut. Exultent autem iſti qui oneribus
24. prægrauantur: quia dum multi-
Mar. 10 plicantur ſuper eos onera multiplicatur & materia gaudiorum, & gaudium per conſequens præmiorum. Ocium inſuper eiſdem tollitur, peccatorum pœna minuitur, & tentationum occaſio remouetur. Sciendum tamen,

men, quòd licet omnes homines Obedientia stringantur aliquali, huic tamen propter Votum Regulares sunt ampliùs obligati. Nam Patrifamilias obediendum est in bona domus suæ ordinatione, Regibus in reipublicæ gubernatione, Plebanis in diuinorum pręceptorum expositione, & Sacramentorum administratione, Prælatis Ordinum in disciplinæ obseruatione, Summo Prælato Deo in declinatione vitiorum & custodia mandatorum. Vos ergo, fratres, qui ad obedientiam vos ligastis spiritualiter, nec aliquid excepistis, exemplum Psalmistæ sequamini, dicentis. *Ad omnia mandata tua dirigebar.*

Omnes quodam modo tenentur obedire, sed nulli magis Religiosi.

Ps. 118.

CAPVT XIIII.

OBEDIENTIA SIT *perseuerans.*

VEstra sit denique obedientia perseuerãs. Cùm enim professionem facitis, vsque ad mor-

mortē vos obedituros in posterū obligatis. Quia ergo exitus, & non principium acta probat, felici iucunditate perpetuò coronandus, vsque in finem obedientiam non relinquat. Cui ergo placet vt sibi veritas promissa soluat, ipse quoq; quæ promisit finaliter non omittat. *Qui enim* (secundum Christi sententiam) *perseuerauerit vsq; in finem*, hic certissimè *saluus erit*. A memoria quoque vestra non excidat, quòd qui in vno præcepto senioris offendit, præcedentes obseruantias omnes perdit.

Matth. 10. & 24.

Iacob. 2.

CAPVT XIV.

DE VOTO PAVPERTATIS, *& abdicatione Proprietatis.*

AD aliam obseruantiam regularem manum mittimus, vt qualiter sine proprio debeatis viuere doceamus. Igitur ex Ecclesiæ primitiuæ perfectione discere poteritis, quòd habere cuncta communia debeatis. Creaturæ

Erant illis omnia communia. Act. 4.

turæ idipſum nobis indicant, quæ communicando quod habent, inuicem ſe ſe donant. Mutuò quoque ſibi ſeruiunt membra corporis, communitatem rerum per hoc indicentia nobis.

CAPVT XV.

COMMENDATIO VOLVNtariæ Paupertatis.

ABdicationem rerum Chriſtus ſuo exemplo nos docuit, Beatus Pater Dominicus nobis moriens legauit; Scriptura quoque ſacra figuris idem multiplicibus demonſtrauit. Nam crucifigendus Chriſtus veſtibus ſuis ſpoliatur, per quod nobis, quàm nudos eſſe oporteat omni proprietate, declaratur. Ipſe quoq; non habuit vbi caput ſuum (ſicut aſſeruit) reclinaret. Sanctus etiam Dominicus legauit nobis migrans ad Dominum humilitatem, charitatem, & voluntariam pauperta̅te̅. Idipſum exemplo ſuo tradidit

Luc. 9.

Tria nobis à B. P. noſtro Dominico

morien-te singulariter commendata. tradidit idem Pater, qui pauper erat pecunia, sed diues erat vita pura. Denique legitur, quòd mulieris amictæ sole pedibus luna supponitur, per quod calcanda nobis esse cuncta mutabilia demonstratur.
Apoc. 12.

CAPVT XVI.

ABDICATIO PROPRIETATIS modis multis viciatur.

SEd heu, sunt aliqui qui bonum paupertatis viciant, nunc possidendi desiderijs, nunc verbis inordinatè prolatis, nunc etiam factis in virtutis huius præiudicium demonstratis. Nonnulli sunt etenim, qui ad ea quæ profitendo contempserant, accensis appetitibus nunc anhelant, obliti quòd apud ponderatorem summum, ipsa peruersa voluntas, priùs etiam quàm ad actum prodeat, condemnatur. E contra, quia quidam Patrum rapere cucumerẽ concupiuit, in sole acriter se afflixit, vt vexatio talis intellectum sibi tribue-
In vitis PP.

tribueret, & sic malum deside-
rium in se temperaret. Hi verò
qui diuitias, quas foris habere
non poterant, nunc affectant, si
veri discipuli Christi essent, *per* *Mat.7.*
angustam portam, quæ ducit ad vi-
tam, exonerati ab omni impedi-
mento, intrare sollicitè labora-
rent. Inuenimus etiam inter-
dum, quosdam in quibusdam *Signa*
rebus adeò delectari, vt nec ad *proprie-*
concedendum fratri petenti ve- *tatis.*
lint aliquatenus inclinari. Alij
quaternos vel res alias nituntur
à fratrum aspectu abscondere,
ne possint petentibus non nega-
re. Quibus potiùs contemnenda
essent hæc transitoria, & frater-
næ charitati omnia postponen-
da. Pudet autem dicere, quòd
nonnunquam pro vilissimis re-
bus accendimur: vt si quis vel
digito contrectare præsumat,
tam indignatione cordis contra
ipsum, quàm verborum inso-
lentia moueamur. Inueniuntur *Nota.*

& alij, qui sic dicunt: Nisi mihi detur licentia hoc vel illud habendi, nequaquam domum de talibus de cætero promouebo. Sunt & alij qui se tales exhibent, vt Prælatus eis quę habent auferre non audeat, vel quòd ad tempus concedant iniungere non præsumat, & si abstulerit quicquam talium, turbationem concitant & tumultum. Sed quia per talem indignationem in prædictis rebus ius sibi vendicant, proprietarios quodammodo se demonstrant. Pro his enim nequaquam sibi turbationem assumerent, nisi res illas pro quibus mouentur ad se pertinere aliqualiter iudicarent. Sunt etiam nonnulli, qui & denarios sine licentia nec accipiunt nec expendunt; & tamen quia licentiam sibi denegari nulla ratione volunt, ante Deum excusabiles non existunt. Alij, dum dare vel accipere

cipere volunt quod desiderant, insidiosè Prælati sui absentiam expectant, vt à minore Prælato licentiam habere valeant, quam negandam à maiore credunt probabiliter aut formidant. Isti quidem apud homines forinsecus excusari poterunt, sed apud Deum, cui omne cor patet, & omnis voluntas loquitur, perfectionis semitam derelinquunt. Quidam etiam comestibilia vel potabilia sibi missa, vel soli contendunt habere, vel de illis quodam modo quibus placet distribuere, nec fratres alios, secundum dispensationem eorum quorum interest, participes volunt esse. Sicut & alij quibus auctoritas est credita, qui monasterij res vel indignis conferunt, aut incuratè perire sinunt, aut superfluè res expendunt, qui nonnunquam circa curam sui reperiuntur prodigi, sed quoad Nota

alios ſatis parci. Hi ſi certè aduerterent, quòd eleemoſynæ ſunt pauperum quibus viuunt, eas cum magna timoris & reuerentiæ prouidentia æqualiter diſpenſarent.

CAPVT XVII.

VERAE PAVPERTATIS amatores quales eſſe debeant.

VERI autem paupertatis amatores ſine licentia nihil accipiant, nec dent, vel habeant, neq; celēt, vel mutuent, neque furentur. Quamuis enim neceſſaria nobis habere liceat in communi, nullus tamen quicquam habeat in ſpeciali. Ecce Pater noſter Auguſtinus tantæ paupertatis fuit, quòd teſtamentum nec moriens fecit vllum. Et ſicut proprium non licet habere clauſtrali, ſic & operari ſtudeat in communi. Sciendum eſt autē, quòd Religioſis quædam poſtponen-

Signa voluntariæ paupertatis.

ponenda ſunt actu pariter & affectu: vt proprietas rerum qua ſe priuauerunt. Quædam affectu, ſed non actu: vt interdum eſt per actiuam vitam diſpenſatio temporalium. Quędam actu ſed non affectu, ſicut pro bono Obedientiæ quandoque intermittitur cōtemplatio ſupernorum. Sed heu videmus multos bonum paupertatis appetere, tamen ipſum cum defectu & penuria nolunt ſuſtinere. Apud omnipotentem verò DEVM, tunc paupertas pretioſa redditur, cùm eam voluntas deuota, cum difficultatis moleſtia comitatur. Sanè ad retinendam arreptæ nuditatis virtutem, ita voſmetipſos ab omni proprietate reddatis extraneos, vt tamquam peregrinos & nihil habentes, pijs monaſterij largitionibus, vos noueritis veſtiendos deinceps & alendos. Ex premiſſis igitur colligite, vt poſſiden-

 dorum

dorum in vita præſenti, nihil inordinatè concupiſcatis, nihil inhoneſtè acquiratis, nec ſine licentia quicquam recipiatis vel detis, nec præter voluntatem Prælati aliquid habeatis, nec licentiam extorqueatis, nec contra fraternam charitatem quicquam teneatis, nec inutiliter expẽdatis.

CAPVT XVIII.

DETESTATIO PROprietatis.

OStendunt proprietarij ſe vacuos eſſe Dei gratia, qui cõtra profeſſionem ſuam ſatagunt poſſidere aliena. Mala compenſatio quæ burſam ditat, & animam Deo priuat. In quantum enim religioſus arcam onerat rerum proprietate, in tantum conſcientiam grauat egeſtate. In Dialogorum libro legimus, quendam religioſum paucos denarios abſcondiſſe, cuius ſepultura extra cœmiterium quidem facta maledictionem

Exemplum ex D. Gregorio.

nem pro benedictione ſcitur habuiſſe, in qua fuit dictum: *Pecunia tua tecum ſit in perditionem*, poſitis denarijs apud ipſum. Tales ſi diſcedant inpęnitentes, peiores ſunt inferno, qui moriente Chriſto reſtituit aliena. Iſti qui pro re tranſitoria pretioſum pignus obligant, quia pro talibus animam ſuam damnant, & ſe gaudijs cæli priuant. Vnde frater qui ſe & ſua, Chriſtum ſecuturus, reliquit, & de his ſe poſtmodum vitioſè intromittit: iſte talis ſe inſipientem oſtendit, quia molam aſinariam de collo amotam reſumit, & in ſpinas quas euaſerat ſe proijcit, ac luto quo extractus fuerat ſe immergit. *Iſte velut canis reuertitur ad vomitum, & retrò reſpiciens, mittendo manum ad aratrum*, perficit curuum ſulcum. Talis, inquam, ſi vxorem Loth in ſtatuam ſalis conuerſam attenderet, ad ea reſpicere quæ reliquit

Quàm enorme delictum proprietatis in Religioſis.

2. Pet. 2
Luc. 9.
Gen. 19

minimè festinaret. Minus enim sapiens est, qui alijs diuitias congregat, sed de propria inopia nihil curat. Sic etiam qui contra professionem suam res sibi colligit, & per defectum spiritualium fame perit. Per hoc quoque quòd sua pretiosiora seipso æstimat, gradum & ordinem diligendorum aut negligit, aut ignorat. Iste cùm sit mundo mortuus, fame mori formidat; cùm de compedibus sit solutus, iteratò se illaqueat; cùm sit in naui, haurit aquam vt se mergat; cùm sit in aëre, sal spergit, ne fructus gratiæ sibi crescat. Bene talis dici potest idololatra, quia fiduciam habet in pecunia, quæ earum rerum numero, quæ perfectè iuuare nequeunt, est habenda. O quàm iniustè omnia hæc ponderat, qui postmodum pro paucis denarijs Christum perdit. Imò talis interdum flagitium Iudę superat, quia iste nonnun-

Pulcra similia ad ostendendam insipientiam & ineptiã proprietariorum.

Colo. 3.

nunquam pro vno ſolido ſe dãnat, ille autem venditurus Dominum, triginta eum denarijs æſtimabat. Naturæ ordinem hic peruertit, quia terram ſuper omnia diligit, quam inter elementa creator rerum infimam ordinauit. Tu igitur, frater, ſi currere ad cælum expeditè ſatagis, nequaquam ad prementes ſarcinas flectaris.

CAPVT XIX.

DE VTILITATE *paupertatis.*

SVfficiat autem vobis, fratres chariſſimi, paupertas: abominetur anima veſtra tranſitorias ſubſtantias, quia Chriſto vobiſcum manente diuites nimis eritis, nihil temporalium habentes, & ſine illo pauperes eritis & egeni, cunctas etiã diuitias mundi obtinentes. Ille ergo videtur veſter theſaurus, qui ſolus deſideria animæ reple-

re poterit: & sine illo est vacua omnis creatura. Quare si paupertatem esuritis, si sititis, si nudi estis, si sustinetis incommoda, ille vobis solus sufficiat, cuius dulcedinis magnificentia, omnia mundi commoda propter se dimissa incomparabiliter re-
Nota. compensat. Attendite, fratres, quòd sicut securum pauper trãsitum per latrones facit, sic & monachus nihil habens cùm decedit, diaboli securus transit laqueos & euadit. Elementa leuia sursum tendunt: sic & fratres qui se omnibus perfectè mundant, liberè cælos petunt. Exemplum
Luc. 16 nobis horum est pauper Lazarus, qui fuit tandem ministerio Angelico in sinum Abrahæ deportatus.

CAPVT XX.

DE VOTO CASTITATIS.

Encomia AMplectenda est post hæc, velut vnum de principalibus

libus Religionis, Castitas, quæ diuinæ visioni nos aptat, quæ naturam superat, & Angelicis spiritibus nos conformat. Hæc est inquam, quæ fidelem animam sponsam Christi efficit, & sequentes agnum, canticum instruit, & Deo proximum facit. Talibus inhæreatis nuptijs, vbi thesaurus est cordis munditia, amplexus gratia, proles opera bona, dos felicitas sempiterna. O quàm regales sunt illę nuptię, vbi anima Christo per amorem iungitur, vbi læua eius imbecillitatem nostram adiuuans, non immeritò sub capite nostro ponitur, & dextera ipsius nos in præmio amplexatur.

Castitatis.

Cant. 2.

CAPVT XXI.

QVANTA SIT Castitas.

CAstitas vestimētum est nuptiale, quo decorantur virgines in conuiuio Regis summi. Hoc byssino indumento

2. Reg. 10. & 1.

Par. 19 Religiosi qui spoliati fuerint, non parum confundentur. Videte quomodo confusi sint valde serui Dauid, quibus vestes vsque ad nates proscindebantur; quia confusi nimis erunt apud Altissimum, qui nunc tegumento continentiæ spoliantur. Omni laude dignum, in carne præter carnem viuere, & inter spinas esse, & spinarum aculeos non sentire. Salamandræ sunt tales similes, quæ in igne non comburitur, & pisci qui aqua circumdatur & non submergitur, & grano quod nec inter zizania suffocatur. Isti mira faciunt in hoc mundo. Maius enim miraculum est de propria carne fomitem extirpare libidinis, quàm eijcere dæmonia vel febres de corporibus alienis.

Ambr.

CAPVT XXII.

DE TRIBVS MODIS INcontinentiæ.

Tribus

TRibvs modis incontinentes errant: dum vel cogitatione, vel delectatione, vel consensu circa idem vicium elaborant. Huius figuram nobis euidenter sacraScriptura innuit, Gen. 3. cùm in primorum parentum peccato, serpentem, mulierem atque virum litteraliter introducit. Sit itaque cor nostrum per castimoniam thronus eburneus, sit lectus floridus, sit fons cla- Cant. 2 rus, sit hortus conclusus, amœnus paradisus, area intrinsecus deaurata, & virtutum delectabilis apotheca.

Capvt XXIII.

DE COGITATIONE *mala*.

PRimò igitur super corda vestra, fratres mei charissimi, Christum ponere sicut signaculum satagite, & ne vagetur ad inania prohibete. Cor enim ceræ simile dicitur, quæ per

impressionem sigillo quolibet figuratur. Quare pulchris imaginibus mentes vestras imprimite, ac sic eas æterna gloria decorate. Studeamus igitur pigmenta bonarum cogitationum in ignem desideriorum nostrorum mittere, quò valeamus sancti amoris incenso in conspectu Altissimi redolere. Desiderium enim nostrum ignis est : & secundùm materiam quam imponimus, vel fœtorem vel boni odoris flagrantiam excitamus. Cor quoq; nostrum molæ currenti continuè comparatur: sed vel lolium vel triticum comminuit, secundùm arbitrium imponentis. Faciamus igitur vt
3. Reg. 14. Salomon, qui aurea nerua supra templum posuit, ad innuendum, quòd quisquis talia faciens ad resistendum volatilibus cogitationibus se præmuniuit. Sciat vestra fraternitas, quòd cogitando quis peruersa, raptorem

rem in thesaurum suum intromittit. Malum semen iactando nutrit, sagittas diaboli absque clypei oppositione recipit, incuruando se Sathanæ, Christum de solio deijcit, porcos in hortum suum deuastandum introducit, lutum in fonte conscientię intromittit, flores relinquens ad stercora se conuertit.

CAPVT XXIV.

DE DELECTATIONE *morosa*.

QVasi matrem proles, sic malum delectatio sequitur cogitatum. Quisquis vitare voluerit consequens malum, præcaueat antecedens; sciēs quòd delectationibus carnalibus qui mētem dederit, à supernis se influxibus elongat. Absit enim vt diuina cōsolatio infundi debeat vasi inquinato. Nam cor immundum sedes est Sathanæ, cui non decet Christum

per

per gratia consedere, O quàm indigna commutatio, incommutabile bonum spernere, & rebus mutabilibus adhærere; fontem dulcedinis relinquere, & turbato riuulo se replere. Igitur si de peccatis nos interdum cogitare contingat, non hoc ex delectatione, sed amara cõpunctio-
Gen.19. ne fiat. Sicut pater multarum
In Threnis, per totum. gentium Abraham euersas vrbes àlongè conspexit, & Ieremias suæ ciuitatis excidium dolens planxit.

CAPVT XXV.

DE CONSENSV COgitationis.

CAEterum si contingit vt illicita cogitatio nos interdum mordeat, summopere laborandum, vt delectatio nõ decurrat. Cùm enim diabolus nos ad peccandum inclinare nititur, ad suum incuruare transi-
Ioh.8. tum nos hortatur. Sed mendax

est

eſt & pater mendacij, quia minimè permiſſus tranſilit: quin potiùs ſi aduenerit in conſenſu noſtro pedem figit. Conſiderandum tamen eſt, duplicem eſſe cõſenſum qui nos maculat: dum vel malum decernimus, vel cùm non in opus, ſed in delectatione motuum conſentimus. Quando enim delectatio cogitationis vſque ad voluntatem delectandi protrahitur, tunc moroſa & rea criminis etiam abſque perpetratione operis iudicatur. Et ſi taliter delectantes ſe, apud Omnipotentem rei ſunt, videant quo reatu conſtringantur, qui tentationes præuenientes, ad illicita ſe compellunt.

CAPVT XXVI.

QVALES DEBENT ESSE continentes.

STudeamus ergo, fratres, corporis habere continentiam, atque mentis: quæ nobis

Luc. 12. bis per *cinctionem lumborum atque*
Apoc. 1. *mamillarum cum zona aurea* declaratur. Si verò tentatio carnis vel dæmonis ad illicita nos incitat, mente tamen stantem fortiter, hoc non frangat. Sed multum interest habere virtutes politicas vel purgatorias, aut purgati animi, quia tanto sunt extremæ prioribus meliores, quanto iam post triumphum quietem sinceræ possident puritatis. Quamuis enim laude plenum sit, delectationibus carnis resistere, multo tamen laudabilius est tentationum incitamẽta non sentire. Nam dum obtinet in bellorum conflictibus quis triumphum, tum vulnerum ictus interdum recipit & plagarum. Motus etiã quem cum labore quis pugnæ comprimit, quando se pacem habere sperauerit, tunc insurgit. Nequaquam enim dimicans securus ab hoste esse poterit, quem post victoriam inter suos do-

minantem

minōtem terminos derelinquit. Securior Dauid erat, postquam à prelijs subiectis hostibus quieuerat, quàm cùm bellorum discriminibus subiacebat. Status ille tranquillus in arca Noë designatur, in qua cuncta quietantur animalia, & pacantur. Ad pacem hanc laudabilem tunc venimus, quando contra vitia insurgentia non quasi ex necessitate pugnare compellimur, sed ea potiùs cùm se primò oculis rationis obtulerint velut colubrum horrore nimio detestamur.

2. Reg. 11.

Gen. 8.

Eccl. 21.

CAPVT XXVII.

DE CIRCVMSTANTIIS Luxuriæ.

NOn solùm opus Luxuriæ nefarium, sed ad illud incitantes circumstantiæ sunt vitandæ, quales sunt, incautus visus, tactus, osculum, & amplexus, frequēs colloquium, atque risus.

CAP.

CAPVT XXVIII.

DE VISV INCAVTO.

Iere. 9. ET enim quia *mors per fene-
ſtras noſtras ingreditur*, neceſ-
ſe eſt vt viſus ipſe cũ magna
diligentia obſeruetur : ne dum
incautè inclinantia affectum re-
ſpicimus , diuitias intrinſecus
2. Re. 11 amittamus. Certè ſi Dauid vi-
ſum ab incauto intuitu reſtrin-
xiſſet, in tantæ tentationis ma-
lum minimè recidiſſet. Pudici-
Gen. 34 tiam quoque Dina perdidit, quę
ad videndum mulieres regiones
circuiens, in ſui ſe cuſtodia non
concluſit. Ad contegendum vi-
Mar. 14 ſum noſtrum exemplum Salua-
tor nobis tradidit, qui nec pro-
prios velari oculos in deriſio-
Matt. 5 nem recuſauit. Quocirca ſcan-
dalizantem oculum, ſecundùm
Domini conſilium, eruamus; vt
viſum videlicet , ne vanitates
hauriat, auertere ſtudeamus.

CAPVT XXIX.

DE CONTACTV *cauendo.*

CAuendi ſunt præterea contactus non ſolùm laſciuarum, ſed etiam bonarum fœminarum. Quamuis enim bona ſit terra, bona quoque ſit pluuia, tamen ex illorum commixtione lutum efficitur. Eodem modo, licet bona ſit manus viri, & bona manus fæminæ; ex contactu tamen illarum nonnunquam lutoſa cogitatio vel affectio generatur. Etenim picem ſi quis tetigerit, manum vtiq; ſordidabit. Quis autem ſtultus credit ſe manum in ignem mittere, & incendium non ſentire? Vnde quidam Sanctus, quando per aquam matrem propriam deportabat, manum pallio ne illam tangeret inuoluebat.

Simile.

Eccl. 13

Prou. 6

Ex vitis PP.

CAPVT XXX.

DE AMPLEXIBVS & osculis.

1.Cor.7 SI ergo, secundùm dictum Apostoli, *bonum est mulierem non tangere*; nequaquam illam expedit osculari. Concupiscentia tamen quosdam falsò sic decipit & excæcat, vt dicant talia licere; cùm eundem Apostolum constet sanctum osculum indulsisse. O quàm miserabiliter perit iudicium rationis, cùm affectus ad aliquid faciendum incipit dominari. Format enim mens captiua qualemcunque sibi conscientiam, dum tamen perficiat quod affectat. Ipsa verò conscientia post facti perpetrationem, amaris stimulis mentem pungit, quæ ad vnam partem deuians, veritatis semitas derelinquit. Amplexus quoque mortales non desiderant, qui ad æternas nuptias se parant. Orna-

1. Cor. 16.

tos namque lampadibus munditiæ & oleo lætitiæ decet esse, qui superni sponsi amplexibus cupiunt interesse.

CAPVT XXXI.

DE REMEDIIS CONTRA *Luxuriam.*

DE remedijs sanè luxuriæ sunt, familiaritatis suspectas deuitare, sibi non nimis confidere, occasiones tentationum fugere, sensus exteriores claudere, cogitationes malas restringere, carnem domare, motibus insurgentibus resistere, bonis se semper exercitijs occupare. Quem enim antiquus hostis vacantem viderit, hunc suis negotijs occupabit. Sciendum denique est, quòd nobis contra alia vitia pugnandum est, sed incontinentiæ malum potissimè fugiendum. Quoniam sicut infirmus per potum frigidæ aquæ ardorem febrium *Simile.*

non

non minuit, ſed accendit; ſic remedia concupiſcentię quærens, in his miſerijs, deſiderium non ſatiat nec extinguit.

Cap. XXXII.

DE RESISTENTIIS *luxuriæ*.

Prou. 4 OMni cuſtodia neceſſarium eſt cor cuſtodire, quia cõſtat illud multipliciter impugnari.. In reſiſtendo quoque neceſſe eſt nobis, vt ibi ſimus in noſtra cuſtodia cautiores, vbi pugnas experimur hoſtium fortiores. Nam & diabolus ibi ponit frequentiùs tentationum laqueos, vbi magis ſentit nos incautos: & ibi nos ſtudet fortiùs debellare, vbi nos nouit amplius ægrotare. Pax & concordia cunctis eſt laudabilis, niſi
Cant. 4 contra vitia pugnaturis. Quod optimè innuitur, vbi turris Dauid ædificata, cum propugna-
Cant. culis decorata fuiſſe mille clypeis

peis omniq́ue armatura fortium memoratur. Vnde & antiquis populis propter exercitium prę liandi Iebusæus relinquitur, & Machabæis licentia pugnandi in sabbatis conceditur, vt quàm gratum sit Deo bellum, quod fit cõtra vicia, declaretur. Fratrem illum diligenter recogitate, quē vidit senior per diuersarum specierum coram se formatas imagines impugnari: quas quia per negligentiam non repulit, cordis sui pulchritudinem in conspectu Dei omnia cernentis maculauit. Sed econtrariò benè sibi frater ille tentatus consuluit, qui vt magis obliuisceretur talium, mulierem sibi luteam figurauit. Ad innuendam custodiam cordis nostri, Cherubin flammeo gladio ad viam ponitur Paradisi. Studeamus autem maximè caput serpentis conterere, hoc est, tentationum principijs resistere; vt sic hostem dum est debilis

Ex vitis PP.

Gen. 3.

 oppri-

opprimamus, & nequitiã in semine destruamus, atq; ad petrã Christum nostros paruulos allidamus. Etsi aduersarius noster sæpiùs tentationibus nos examinat, ipsa frequentia nos tædio non afficiat, ne simus sicut lapides, quos stillæ cadentes non violentia, sed numero tandem cauant, iuxta illud *Gutta cauat lapidem, non vi, sed sæpè cadendo*: Liquet hoc in patre quodam, qui annis 40. tentatus, fortis athleta Christi, perstitit, sed postmodum vnius noctis spatio victus cessit.

Ex vitis PP.

Capvt XXXIII.

DE HVMILITATE.

Matrem virtutum humilitatem, fratres charissimi, libenter amplectamur, quam & Christus verbo docuit, & exemplo nihilominus demonstrauit. Qui etiam se mitem & humilem corde dixit, nos ad imitationem sui prouocans:

Discite (inquit) *à me, quia mitis sum, & humilis corde.* Scitis & de quodã apud antiquos patres recipiẽdo, ad mortuorũ ossa misso, vt illis exhiberet ignominiã & honorẽ: quatenus sicut hæc ossa ad vtrumlibet ac insensibilia se habere cerneret, sic & ipse laudes & vituperia de cętero non curaret. *Matt. 11* *Exemplum ex vitis PP.*

CAPVT XXXIV.

DE ILLIS PER QVAE HVmilitas acquiritur.

AD perfectam humilitatem istis gradibus venietis. Si videlicet defectus vestros cum dolore ac emendationis ꝓposito recolitis, si propriam excellentiã ex corde fugitis, si vos contemnitis, si vos verè mundo mortuos æstimatis, si nulli nisi soli Deo placere appetatis, nec vlli displicere nisi Domino timeatis: si humana pręsentia nihil vobis adijciat honestatis, aut minuat solitudo: si vos inutiles non sũꝑficie labiorũ pronũcietis, sed *Varij sunt gradus humilitatis.*

raciter reputetis: si desideretis viles videri; si omne quod est contra communem Regulam & constitutionem Ordinis, quod potest vos notabiles reddere, declinetis; si singularem sensum relinquatis, si vosipsos in vestris conscientijs accusatis, & alios excusatis.

CAPVT XXXV.

DE SIGNIS *humilitatis.*

Signa humilitatis sunt, gratiam hominum negligere, sententijs aliorum acquiescere, correptiones libenter audire, caput inclinare, vestes notabiles nō ferre, risum temperare, post repulsam verba non proferre, tortuosum incessum vitare, maiorum præcepta sine discussione perficere, æqualibus ad obsequia paratum esse, minores non contemnere, simplici gradi via, numquam duplicitatis aut fictionis

fictionis vestigium prætendere, in litibus nolle victoriam obtinere.

Caput XXXVI.

DE LAVDIBVS humilitatis.

Vt humilitatis fructum agnoscatis, noueritis, quia cinis est, virtutum carbones in feruore conseruans; fundamētum, spirituale ædificium, ne cadat, sustentans; & scala ad cælestia nos subleuans. Ipsa enim humilitas virtutes cæteras conseruat, capiti nostro assimilat, actiones sua pulchritudine ornat. Hæc est quæ Deo est amabilis, in se ipsa est laudabilis, multipliciter nobis vtilis, & proximis exemplaris. Humilitas certè virtus est, quæ obtinet absentia, stabilit præsentia, recuperat iam amissa. *Humilitatis encomia.*

(✠)

CAPVT XXXVII.

QVANTOPERE HVMILItas expetenda.

SI quis ergo perfectè humilis esse nititur, velut surdum, mutum & cæcum, imò quasi stultum exhibere etiam ex intimis se conetur: vt videlicet nil audire, nil loqui, nil videre cupiat, quod ipsum à proposito suo retrahat, & à bono, propter derisionem aliquatenus non recedat. Humilitatem quoq; perfectus quisque teneat sine fictione, vt sicut illam forinsecus exhibet in opere, sic non deserat eã in corde. Non sitis illi qui humilitatem quidem diligunt, sed contemni nolunt: quia tales si humilitatem verè noscerent, nequaquam in contemptu propriȩ excellentiæ consistere dubitarent. In vestimentis seruetis tale medium, vt nec curiositate aut preciositate sint notabilia, nec vilitate nimia deturpata. Super-

bia

bia enim nonnunquam de suo interitu conualescit. Dum enim abijcere quis se nititur, de hoc multoties ipse inaniter gloriatur. Eodem modo cùm quis ieiunauerit pro Christo, sæpe vana gloria per hoc surgit. Vnde cùm quidam frater quæreret, cur magis in congregatione quàm in solitudine ieiunare posset, responsum est ei, quia digitus eum in monasterio pasceret, sed in solitudine nullus ieiunij testis esset. *Ex vitis PP.*

CAPVT XXXVIII.

DE NOCVMENTO *superbiæ.*

NOcumentum ergo superbiæ in hoc perpendatur; quòd duo sint in operibus bonis, gloria videlicet & vtilitas: quorum primum sibi Deus reseruauit, sed reliquũ nobis dedit. Vnde si Dei partẽ nobis retinere cõtenderimus, absq; dubio partem alterã amittemus.

Sicut enim ventus puluerem proijcit, ſic vanitas virtutes diſſipat & diſpergit. Hoc enim certiſſimè ſciendum eſt, quòd nunquam obedientiæ bonum, nec patientiæ virtus, nec perfectionis puritas obtinebitur, ſi humilitatis ſinceritas amittatur.

CAPVT XXXIX.

DE CONSERVATIONE humilitatis.

SI ergo humilitatem diligatis, per hæc quæ ſcripſimus illam conſeruetis: ſi videlicet in vobis penſaueritis, facilitatem cadendi, difficultatem reſurgendi, incertitudinem perſeuerandi: ſi cogitationem habere ſtudueritis propriæ fragilitatis & conſiderationem fratris alterius melioris; ſi ſæpiùs cogitaueritis mortem imminentem, ſi nihilominus ipſum Deum vſq; ad mortem turpiſſimam humiliatum penſaueritis, ſi gloriam & ho-

& honorem qui ſequetur ignominiam, ponderatis.

CAPVT XL.

DE PATIENTIA.

DEnique, fratres mei, virtutum clypeum, patientiã, apprehendite: quæ in ſanctis Dei mirabiliter operatur. Facit enim ipſa patientia, nonnunquam vincere puellam fragilem totum mundum: imò ſine pugna vincit aduerſarium, & amaris paſcitur, ac contrarijs delectatur. Apoſtoli certè ſe dignos habitos gaudentes iudicabant, quia pro Chriſti nomine *Act. 5.* contumelias ſuſtinebant. Si benè conſideramus, *non ſunt condignæ* *Rom. 8.* *paßiones huius temporis* quas ſuſtinemus, ad magnitudinem paſſionum Chriſti, noſtrorumque delictorum, & infernalium ſuppliciorum, atque cęleſtium prę-miorum. Proinde lętati ſunt patres noſtri pro diebus quibus

Ps.89. humiliauit eos Dominus, annis quibus viderunt mala, ſicut apertè nobis beatus Pater Dominicus oſtendit, qui loca inſidiarum tranſiens, inceſſit alacer, atque cantauit. Idem quoque Pater fuit Carthaſonæ libentiùs quàm Toloſæ, quia ibi recepit moleſtias, hic honores. Exemplum nobis patientiæ exhibuit

Exemplum S. Dominici.

Iob.3. quid dicebat: *Nonne diſsimulaui nonne ſilui, & iam quieui?* Diſſimulauit quidem foris per opera, vt patientiæ ſignum oſtenderet. Tacuit à verbis inordinatis, ne vel ore dura verba proferret. Quieuit & corde, ne vel ipſum intrinſecus turbaret.

CAPVT XLI.

DE LAVDIBVS *patientiæ.*

Encomia patientiæ.

PAtientia eſt adamas quo mens incõmodis non frangitur, medicina per quam ab omni læſione curatur, & clypeus quo ne lędi valeat communitur

nitur. Ab alio certè lædi non poterimus; nisi priùs cõtra nosipsos intrinsecus dimicemus. Tribulationis fructum ille nouit, qui precium iniuriantibus erogauit. Hunc fructum sacra Scriptura innuit, vbi tribus pueris ignis in nullo nocuit, sed vincula tantum soluit. Idem ostendit artificium, quia lapis ad hoc tunditur & sculpitur, vt in solemni loco postmodum collocetur. Sic & nos in mundo nunc prẹmimur, vt in templo cælestis patriæ, vbi nullus sonat malleus, collocemur. Nam gaudium tristitia prẹcedit, qua vel pro exigentia culpæ, vel perfectione gratiæ, vel pro augmento gloriæ, nunc ferimur. O labor, ô dolor, ô beatæ lachrymæ, quas ab afflictorum oculis Dominica manus terget. *Cælorum regnum eorum esse dicitur, qui persecutionem patiuntur.* In qua duo sunt; scilicet culpa & pœna. Meliorem partẽ habet patiens q̃ perse-

Dan. 3.

Matt. 5

persequens: cùm culpa sit lędentis, sed pœna tantummodo sustinentis. Puritatem enim in no-
Heb. 12 bis suæ dilectionis Deus ex hoc
Apoc. 3. probat, quòd eos quos *amat, arguit & castigat*. Hinc est quòd in
Hester. signum clementiæ ab Assuero
4. & 5. *contra Hester virga aurea extenditur*: quo nos consolandos esse virga correptionis Dominicæ figuratur. Si enim suis dilectoribus temporaliter benefaceret; plures sibi non pro se, sed pro donis potiùs adhærerent. Fuerunt qui velut dextera vtebantur
Iudic. 3 similiter, & sinistra, de quibus quid aliud dixerim, nisi quòd sicut ad meritum vitæ conuertebant prospera, sic aduersa. Imò vt verius dicam, talibus nihil aduersum esse poterit, pro quibus aduersitas ipsa militans cumulat semper meritum, & in gaudium tādem ducit. Patet igitur quòd de felle homo fauum elicit, cùm malum in bonum

con-

conuertit. Mare quasi lac sugit, quia mœrorem in æternæ felicitatis gaudium commutabit. Vsque ad tempus enim expectabit patiens, vt postea iucunditatis redditio subsequatur. *Certè peccantes ad refrigerium venire non poterimus; nisi vel hinc per aquam tribulationis, vel tandem per ignem purgatorij transeamus.* Facilior enim est transitus aquæ quàm ignis. Si aduersitatum vtilitatem sciremus, vix in centum annis possemus Domino pro infirmitatis diei beneficio respondere. *Nota.*

Vnde in vitis SS. Patrum sapienter ille bonus frater doluit, plorans quod non eum Dominus anno illo per infirmitatis molestiam visitauit.

CAPVT XLII.

QVAE VERA PATIENTIA.

VElimus igitur, fratres mei, bona agere, mala pati. Et si cordis cupimus tran-

quillitatem habere, debemus nõ quod nobis fit, sed quod alijs irrogamus ponderare, ferre libentiùs iniurias, quã inferre, flagella Dei sine murmure, ac iniurias proximi sine rancoris odio sustinere, irã fratres studiosè velle curare, quã illum cõtra nos sentimus (quãuis irrationabiliter)
1. Reg. cõcepisse. Exẽplum de hoc sumamus
16. in Dauid, qui quando citharã psallendo tetigit, in Saule malum spiritum mitigauit. Si pœnã ex culpa meremur, doleamus; si autẽ innocenter patimur, gaudeamus: quia iucundius est cum Christo sustinere molestias, quã cum latrone: multoque maioris gloriæ pro diuina laude, quàm pro meritis mala ferre. Sunt ergo agendæ gratiæ pro prospe-ris & aduersis: sicut non solùm cantat diebus, sed & noctibus philomela. Sine querela tam actiuè quàm passiuè vos seruetis, fratres charissimi; vt nec quere-
las

las moueatis de alijs, nec de vobis tribuatis vnquam materiam querulandi. De nullo gaudeatis, nisi quod pro Christo militat; nec de aliquo doleatis, nisi quod à Conditoris gratia vos elongat. Nam impatientia contra peccatum tantummodò est indulta. Hęc enim, dilectissimi, tyronum Christi victoria est, vt cedant lędenti, & indulgeant persequenti. Sitis ergo, fratres, velut radices, quæ contritæ magis fragrant: sicut aurum quod fornax nō cōsumit, sed examinat. Sitis granum quod à palea flagellum separat. Sitis nauis, quam ventus non impedit, sed ad littus agitat. Sitis gemma quam sculptura non destruit, sed decorat. Ad perfectam igitur patientiam venire cupientes, gradibus his vtamur, vt videlicet malum pro malo nunquam reddamus, malo non resistamus, malum toleremus, iniuriantem placemus, inimi-

Similia.

Gradus patientiæ.

inimicum diligamus, bonum pro malo reddamus, gaudenter iniurias suscipiamus, ad plus sustinendum parati simus, in tribulatione Deo gratias referamus, aduersitates pro Domino affectemus. Maximè autem valet ad sustinendum conuitia, si ad respōsionem talionis non simus faciles, sed immobiles velut muti, quasi qui hoc non audierint vel aduerterint sicut surdi.

CAPVT XLIII.

DE MALIS IMpatientiæ.

MVlta mala impatientia operatur. Hominis etenim oculum cæcat, sancti Spiritus donum turbat, ac pacis dulcedine priuat. Hæc draconi comparatur: quia sicut ille ignē vomit, sic importunus homo impatientiæ verba fundit. Ira enim febribus similis est, quia non solùm animus sed & cor-

Febris est animæ ira.

pus

pus per eam inordinatis motibus commouetur. Imò dico iram febribus peiorem; quia cùm per febres semel homo vexetur per diem; per iram sæpè vno die multoties agitatur. Cùm autem tribulatio sit quædam rasura, quisquis per hunc modum tribulatus quietus sedeat, ne si sub rasorio insolenter se mouerit, peius malum per impatientiam sic incurrat. Quando ergo de detrahente se quis vindicauerit, plus amittit, quia tribuit tunicam innocentiæ tollenti pallium bonæ famæ. Si quis vero à Deo vindictam poscit, ipsum Deum quemdam tortorem, & se iudicem facit. Quid de ira dicam? per ipsam subinde cor palpitat accensum, os clamorem format, sensus quod loquitur ignorat, excæcantur oculi, non cognoscuntur noti: per ipsam facies ignescit, lingua percutit, corpus tremit.

Simile.

Ira sibi nocet.

CAPVT XLIV.

DIVERSI GENERIS *patientia.*

SVnt autem nonnulli, qui patientiam non ex proprijs, sed ex virtutibus concipiunt alienis: qui volunt esse tunc tantummodo patientes, cùm non fuerint ab alijs irritati. Sunt & alij qui foris iniurias dissimulant, rancorem tamen in interioribus seruant. Horum patientia est sicut calceus non iniunctus, qui ab exteriori quidem læsione defendit, sed intrinsecus pedem rumpit. Isti sunt lupis similes, qui plagas in pelle foris benè sustinent & vulnera, sed corruptionis recipiunt faciliter in interioribus detrimēta. Sunt item alij qui proprias iniurias studiosè vindicant, sed iniurias Dei minùs persequi curant, non aduertentes aliam per zelum, aliam per vicium irā esse. Prima cōtra iniuriam Dei, secunda contra

iniu-

iniuriam propriam, commouetur. Et illa est gratiæ, ista culpæ. Cumulat illa præmium, ista pœnam. Sed cauendum valde est, ne intantum animus per iram turbetur, vt quod vitio furoris agitur, fieri per zelum rectitudinis æstimetur. Interdum enim vicia sub virtutibus se palliant, & actus qui possunt fieri meritorij, redduntur noxij ac deprauati. Sic fit nõnunquam, vt in correctione fraterna ita ira charitatem excitat, cùm potiùs è conuerso charitas iram debeat excitare. Sunt & alij qui personis nõ vicijs irascuntur. Nos autem si charitatis ordinem inspicimus, videbimus, quòd diligenda est natura quam Deus condidit, & detestanda sunt crimina quę quiuis ex instinctu proprio, vel certè diabolico, perpetrauit. Possumus tamen interdum homini non ex rancore, sed pro bono suo cupere malum pœnæ,
cùm

cùm quis ex ſanitate corporis, vel affluentia diuitiarum, vel alijs ex gratijs extollitur, aut peccatis alijs implicatur: vt ſibi bona ſubtrahantur huiuſmodi, benè poſſumus & laudabiliter exoptare: vt deficiente cauſa, deficiat & effectus.

CAPVT XLV.

PATIENTIA QVALITER *acquiratur.*

VT autem iucundiùs poſſimus nobis aduerſantia ſuſtinere, ſtudeamus ad hoc ſollicitè poſſidere, memoriam videlicet Dominicæ paſſionis, conſiderationem retributionis, dulcedinem Dominicæ charitatis. Penſemus & noſtra mala merita, Deique beneficia, & pœnam purgatorij, quæ nobis per tribulationem diri-mitur, & peccatum quod dimittitur, & gratiam quæ perficitur, & Dei gloriam ad quam ordinatur.

dinatur, præmium quod augetur, atque cautelam qua per hanc non modicum quis eruditur. Sed laborandum nobis est, ne per ipsam nos contingat inde pœnam incurrere, vnde possemus gratiam & gloriam expectare. Videmus enim quòd per æqualem motum pigmentum redolet, lutum fœtet: & quòd in eodem igne aurum rutilat, fœnum fumat. Certè tribulatio calor est ad boni operis feruorem pigritiam nostram excitans, & ventus ad portum gloriæ nos impellens. Cæterùm cùm iniuriosè molestamur, citiùs in nobis rancorem extinguimus, si per dissimulationem primos impetus reprimamus. Est enim iræ natura, quòd signis exterioribus prælata crescit, sed dilata minuitur & languescit.

CAPVT XLVI.

DE ORDINATIONE HOminis ad Deum.

Quomodo homo erga Deum se habere debeat.

OMni nisu, Fratres mei, exhibete corã Deo vos laudabiles sincerę mentis puritate, & coram hominibus decentis disciplinę. Exhibete vos semper in DEI seruitio moratos, sollicitos ac deuotos. Sollicitè Deo placita inuestigare, & ardenter ea concupiscite, & implete. In charitate & ex charitate cuncta facere satagite: vt & Deo largiente habeatis charitatis habitum, & per vestrum studium eius motum. Si enim vnum istorum in actionibus vestris defuerit, nequaquã apud Deum meritorium opus erit. Id ergo quod in vsu venerit ad Deum deuotè refertè, & ei propter seipsum per amorem infatigabiliter inhærete. Via vobis sit ad Deum tam prospera quàm aduersa sustinere: vt in prosperis successibus cum gra-

gratiarum actione sitis humiles, & in aduersis seu contrarijs patientes. De nullo gaudeatis, nisi quod Christo militat: nec de aliquo doleatis, nisi quod ab eius gratia vos elongat. Soli Deo placere appetatis, sibique displicere solummodo timeatis. Sola vobis ea quæ Deo vos coniungunt dulcescant, solaque ipsi contraria amarescant. Totam vitam vestram ad Dei gloriam ordinate, semper illi de beneficijs suis gratias agite: & quicquid ad laudem eius non pertinet, quasi amissum penitus reputate. Vilescant vobis peritura omnia propter Deum, nec queratis aliquid in transitorijs quod est contra Deum. Et delectet vos omne tristabile quod ordinat vos ad Deum. Sit vobis Deus in honore gaudiũ, in mœrore solatiũ, in tribulatione defẽsio. Sit vobis cibus in ieiunio, in paupertate abundantia, in infirmitate saluberrima medicina.

Deus in omnibus quærendus & amandus.

Est Deus suis omnia in omnibus.

Qua-

Quapropter ſi eſuritis, ſit vobis ille conuiuium; ſi ſititis, ipſe ſit vinum conditum; ſi nudi, ſit ipſe veſtitus; ſi infirmi, ſit ipſe medicus; ſi vigilatis, ſit ipſe lectulus; ſi fatigati ex itinere, ſit quies & vmbraculũ ipſe vobis. Sit, inquam, Deus cordis veſt i ſpeculũ quo vos componatis, ſit ſigillum cui vos imprimatis, ſit via per quam ambuletis, ſit gemma qua vos ornetis, ſit fons qui vos lauet, ſit panis qui vos confortet, ſit electuarium quod vos ſanet, ſit clauis qui corda veſtra ſibi aperiat, mundo claudat. Et ſi vires corporis deficiant, ſemper tamen in obſequio conditoris bonæ voluntatis deſideria inardeſcant, Diligite quæ Deus diligit, & odite tantummodo quod odit. Quantum eſt in vobis, ſemper ſtudeatis habere intellectum Deum cognoſcentem, affectum Deum diligentem, diligentiam ipſum quærentem,
ſapien-

ſapientiam ipſum inuenientem, conuerſationem ſibi placentem, perſeuerantiam ipſum fideliter expectãtem. Quid plura, fratres chariſſimi? Adoremus Dei potentiam, miremur ſapientiam, amemus clementiam, deſideremus pulchritudinem, álliciamur per dulcedinem, veneremur æternitatem, imitemur humilitatem, magnitudinem inquiramus, perfectionem laudemus, miſericordiam ſperemus, iuſtitiam eius timeamus.

CAPVT XLVIII.

DE ORDINATIONE HOminis erga ſeipſum.

CORPVS vobis ſolummodo ſit in mundo, ſed animus ſit in cælo: in tantum mentes veſtræ intentę ſint ſupernis, vt præſentia tanquam tranſacta quodammodo reputetis. Mundus ſit vobis exilium, & patria veſtra cælum. Frequenter

Deum ad cor dirigite, propter familiaritatis amicitiam subintrandã: licet hoc ipsum fiat breuiter. Et propter accediã remouendam, studijs spiritualibus vos paulatim assuefacite, orationis vsum vobis imprimite, nec tantum bonum tanquam ex consuetudine, sed ex deuotionis dulcedine adimplete. Orationes furtiuas quærite: illis quoque orationibus libenter insistite, quę affectum vestrum ad feruorem videantur ampliùs excitare. Videte ne dum corpus sit in choro, animus sit in foro. Existentes in itinere, sic vos exhibeatis bono modo socijs affabiles, ne ipsa socialitas ab orationum consuetarum fructu faciat vos inanes. Quotidie manè surgentes cuncta Deo quæ facturi estis offeratis. Finito die conuocatis cogitationibus, locutionibus, operationibus illo die commissis, vobismetipsis capitulum

tulum teneatis. In lectione studeatis intellectum proficere & affectum. Sic illa bona quæ ex affectu facienda quandoque cõcipitis compleatis, ne propter illa bonum obedientiæ vel ad id quod tenemur, negligatis. Et breuiter, vt summo bono familiarius coniungi valeatis, ab omni strepitu sęcularium negotiorum sitis exuti. A vanitatibus spectaculorum auulsi, à cunctis infructuosis cogitationibus extranei, & mundi blandimentis & illecebris crucifixi.

CAPVT XLVIII.

DE ORDINATIONE HOminis erga proximum.

IN omni actu, fratres mei charissimi, studete semper vobis proficere ad meritum, & proximis ad exemplum. Circa seruitia fraterna sitis iucundi, spontanei, & parati nec vlli sitis propter vsum proprij

corporis onerosi. Gratiã quam accepistis, etiam alijs libenter impendatis: id quod vobis deest ab habentibus humiliter requiratis. Delictum fraternum non indignatio, sed compassio prosequatur. Accusate proprios defectus, & supportate misericorditer alienos: semper cogitantes, vos perpetrare potuisse similia vel maiora, nisi diuina misericordia vos custodisset. Et certè licet non aduertatis, iam forsitan magnis defectibus laboratis: in quibus & vos indigetis ab alijs supportari. Habet enim fructus quilibet vermem suum. Monetè delinquentes humiliter, & arguite patienter. Pacem cum hominibus, & bellum cum vitijs habete. In bono seruate concordiam, & non in malo. Fratris iracundiam, etiam sine ratione contra vos conceptam, sicut vestram consideretis compescere. Quælibet transitoria fraternæ

post-

postponite charitati. Sic homines diligatis, vt eorum vicia nō ametis. *Dilectio debetur hominibus secundùm meritum, sed veneratio secundum officium vel ætatem.* Debetis ergo plus honorare Superiores, & plus diligere meliores. Prælatis obedientiam, æqualibus concordiam, inferioribus beneficium exhibete. Contendite maioribus per timorem subijci, ęqualibus per charitatem obsequi, sed per humilitatem minoribus coæquari. Sitis præcipientibus parati, obedientibus modesti, maledicentibus taciti, laudantibus verecundi. Negligentes & reprehensione dignos ita caute declinate, vt ipsos præsumptuosè non iudicetis, & tamen ea quæ faciunt fugiatis. Quoscumque feruentiores in bono cernitis, eorum familiaritatem auidiùs appetatis. Quamlibet virtutem velut apis prudens, semper à melioribus capi- Nota.

te: nec quod minus habeat, sed quid virtutis possideat, cogitate. Vniuersa verò quæ videritis minus ædificationis habentia, velut cæci, & qui penitus nihil viderint, transeatis. Nunquam enim eorum qui malè agunt auctoritate vel consuetudine animati vel exemplo, id quod deterius est faciatis.

CAPVT XLIX.

DE SPECTANTIBVS AD Prælatum.

Officium boni Præsidentis.

AD vos autem spectat, ô Prælati, speculum subditorum esse, dominium nō amare, sine contumelia corrigere, nunquam vituperare, sine superbia gubernare, sine crudelitate castigare, cum pietate fouere, venerationem nō exigere, æqualitatem seruare, culpas propter amorem vel timorem non dissimulare, ex rancore vel odio non

punire,

punire, in pœnis misericordiam cum iustitia temperare. Communi aliorum cibo & vestitu contentos esse, ad bonum monere, nec moribus cõtradicere, verbo & exemplo præesse, pro diuersitate culparum & personarum, nunc vinum nûc oleum exhibere, sicut potestate sic virtute alios præcellere, non solùm præesse, sed & prodesse, circa interiora & exteriora sollicitudinem habere, spiritualia & temporalia prouide dispensare, quæ sunt contra ordinem non licentiare, rationabiles licentias non negare, curis superfluis vos subtrahere, sed necessarijs nõ deesse: cum his qui in leuitate ambulant non miscere, maturitatem honestam prætendere, prælaturam pro libertate vel commodo non tenere, auarè superflua non appetere, res contra honestatem nõ acquirere, de reddenda ratione cõtinuè cogitare. Ad vos, inquã

ſpectat ô Prælati, eſſe in actione prouidos, in dictis veraces, in factis humiles, in contemplatione ſuſpenſos, in factis ſtabiles, in regimine fideles, vobis eſſe parcos, ſed alijs liberales; in capitulis eſſe ſtrenuos, extra pios; rebellibus eſſe patres, humilibus eſſe matres. Sic ergo vos habeatis ad ſubditos, vt parati ſitis infirmis ſemper ſubuenire, ſanos ad bonum ſemper ſtimulare, tentatos confortare, peccantes corrigere, deuotos diligere, pigros excitare, indiſcretè feruẽtes pertrahere, religioſos ad exteriora mittere, diſſolutos in domo retinere, ſeniores in dubijs conſulere, iuniores ſecundùm regulã nutrire, ſimplices non cõtemnere, verecundis parcere, præſumptuoſos inclinare, turbatos conſolari, omneſq; vobis commiſſos Domino commendare.

):·(

CAPVT L.

DE MORTIFICATIONE affectuum.

VT perfectiùs, fratres chariſſimi, poſſitis finem attingere ad quem intenditis, ad quid mundum relinquentes veneritis, ſollicitè cogitetis: voluntates veſtras frangite, & mundo vos mortuos æſtimate. De cordibus veſtris abijcite curioſas cogitationes, indignas affectiones, ſiniſtras intentiones, violentas occupationes, triſtitiam inutilem, priuatum amorem, & ſenſum vtiq; ſingularem. Illud coram oculis Dei cogitare pertimeſcite, quod in præſentia hominum vtique pertimeſceretis operibus exercere. Conetur ergo vnuſquiſque cor habere quod ſit vt hortus arboribus virtutum virens, vt apotheca ſanctarum affectionum aromatibus redolens, vt cælum diuinarum illuminatio-

Quale cor boni Religioſi debeat eſſe.

num sideribus fulgens, vt flos supernum rorem suscipiens, vt arca thesaurum mirificum in se claudens, vt fons deuotionis riuulis semper manans, vt speculum Dominicam imaginem repręsentans. O beatum cor, quod exhibet se solium in quo Deus sedeat, thalamum in quo quiescat, sigillum cui similitudinem suam imprimat, cellarium quod vino suo repleat, & librum in quo memoriam suam scribat: aurum quod pro beneplacito suo flectat. Conetur ergo iterum atque iterum quis habere cor Deo deuotum, cogitationibus discretum, & tentationibus cautum, à rancore extraneum, à iudicijs alienum, desiderio languidum, amore vulneratum, cognitione fulgidum, in operibus timoratum, contemplatione eleuatum, in bono sollicitum, contritione scissum, munditia sanctum, timore, custoditum, & gra-

& gratia decoratum. Denique diligentiſſimè ſtudeamus, fratres, vt toto corde recedamus à à peccato, deteſtando culpam, toto corde conuertamur ad Dominum, agendo pœnitentiam, toto corde requiramus Dominum ſupplicando veniam. Toto corde adhæreamus Domino, ipſum ſuper omnia diligentes, toto corde ſeruiamus Domino, ipſum laudantes, toto corde ſequamur Dominum, ipſius veſtigia imitantes. Iſta meritò debemus Domino, qui beneficia innumera præſtat cordi noſtro. Ipſe namque Deus potentia iuuat corda noſtra, ſapientia gubernat, bonitate ditat, dulcedine cibat, pulchritudine inuitat, charitate vnit, promiſſis allicit, flagellis erudit, commi- natione concutit, ac beneficijs emollit. Ipse DEVS dulcisſimus corda noſtra intuetur approbando, tangit excitan-

do, visitat consolando, viuificat iustificando, aperit irrodando, de quibus omnibus gratiarum actiones nos sibi referre conuenit indefessè.

CAPVT LI.

DE REFRAENATIONE linguæ.

NVmquam frater sileat loquenda, vel proferat reticenda. Quando vero loqui proponit quis, ipsa verba priùs in animo temperet, quatenus honestè, modestè, veraciter & dulciter quod voluerit id proponat. Lingua enim mendax dupliciter elata & inflammata, Deo est & hominibus odiosa. *Prou. 6* Diligenter ergo charissimi respicite, quid, vel quibus, quando, vel vbi, qualiter vel quantū, vel certè qua de causa loquamini, ne sermonibus vestris, si debitæ circunstantiæ defuerint, generetur mala conscientia cor-

dibus

dibus proprijs, vel certe ſcandalum in animo auditoris. Hæc autem tria, videlicet geſtum, vocem, ſignificationem, in veſtris locutionibus attendatis: ita vt geſtus ſint diſciplinati, vox lenis, ſignificatio ſemper vera, verbis nolite contendere: ſed nec in litibus curetis victoriam obtinere. Vitanda ſunt ſemper verba quæ vel loquentibus vel audientibus ſunt nociua. Ab his itaq; locutionibus eſt abſtinendum, quę vel illius qui loquitur, vel eius cui loquitur, vel illius de quo loquitur, non conueniunt honeſtati. Tempus loquendi conſiderandum eſt: quia quandoque nihil, quandoq; aliquid dicendum eſt: Sed nullum tempus inuenitur, quando etiam mala vel bona ſint omnia proferenda. Aliquando vero tacere debemus, propterea qui alter loqui cæpit, ne ſermonem eius interrumpere videamur. Ali-

Quàm prouidè & circumſpectè loquendum.

quando tacendum eſt propterea, quòd auditorum animos aduertimus ad id quod dicere proponimus imparatos. Aliquãdo tacendum eſt propter multiloquium deuitandum, vel etiam propterea quòd ipſi qui ſumus locuturi, nondum formam cõgruam concepimus proponendi. Senes loquantur de diſcretione conſulendi, iuuenes de inſtãtia operandi. Sapientes de miniſterio ſcripturarum, ſimplices de exemplis bonorum operum. Hi qui exteriora tractant, de ſollicitudine actiuæ vitæ, qui quietam ducunt vitam, de dulcedine contemplatiuæ. Prælati de diſpenſatione temporalium & ſpiritualium: ſubditi de obedientia præceptorum. Cùm igitur propter ædificationem noſtram loqui volumus, ad hoc illorum doctrinã, quorum poſſimus ad virtutem prouehi, eligamus. Cùm verò propter alio-

rum

rum ædificationem loquimur, ad illos, quos ſperamus per noſtram exhortationem poſſe corrigi, conuertamur. Ad hoc autem doctrina noſtra intendat, vt hortemur ad conſtantiam timidos, ad timorem ſuperbos, ad quietem importunos, ad feruorem tepidos, ad ſilẽtium verboſos, ad verbum exhortationis tacitos, ad manſuetudinem impatientes, ad vigilantiam negligentes, ad indulgentiam crudeles, ad verecundiam præcipites & procaces. Hoc etiam ſollicitè conſiderandum eſt, quod frater loquendo membra non moueat, neque oculorum nutibus, vel alia vultus tranſmutatione ſermonis ſui gratiam decoloret. Deuitetis itaque verbum amarum, ſuperbum, detractorium, adulatorium, iuratorium, ſuperfluum, otioſum. Sicut autem abſenti non debetis detrahere, ſic nec præſentem *Nociua verba vitanda.*

aliqua-

aliquatenus deridere. Insipientibus non debetis illudere, nec sapientibus inuidere. Sitis muti in otiosis, sed loquaces in sermonibus fructuosis. In locutionibus vestris non cor in lingua, sed linguam in corde potiùs teneatis. Sanè cùm ad loquendum veneritis, pauca verba & rationabilia proferatis. Taciturnitatem diligatis. Per silentium namque conscientia serenatur, pœna vitatur, pax conseruatur, & mens per contemplationem expeditiùs eleuatur. Quanto enim plus à strepitu negotiorum vos subtrahitis, tanto Deus vicinor erit vobis.

CAPVT LII.

DE EXERCITIO BONORUM OPERUM.

Officium veri Religiosi. ILLIS virtutibus, charissimi, singulariter pollere satagite, quæ specialiter pertinent ad obseruantiam disciplinæ, quales sunt

ſunt abiuratio proprietatis, cum obedientiæ bono, ac munditia caſtitatis. Et quoniam per vota religionis ad magna vos ligaſtis, magna quoque in operibus demonſtretis. Multo namq; melius eſt in minorib⁹ promiſſionib⁹ eſſe deuotum quā in maiorib⁹ negligentē. Veſtrum ordinē ſeruetis opere, ſed omnes alios charitate. Quotidie in aliquo virtutis exercitio proficite, & in bonum conari ſollicitè laborate. Nauis enim quæ contra ictum fluuij ducitur retrocedit, niſi ſurſum cum labore continuo moueatur. Si ſtatum quem in vobis Deus poſuit conſideratis, meliora ſemper quæ ad illum pertinent adimplete. Habeatis in patientia vitam, in deſiderio mortem. Diſciplinam extra ſeruate, conſcientiam interiùs expurgate. Subtiliter inueſtigate mala propria, & dignè corrigite indagata. Communem reprehenſio-

hensionem audientes, non illam ad alios, sed ad vosipsos humiliter retorquete. Quia certi estis de perpetrata culpa, doleatis; sed quia incerti estis de venia, timeatis. In omnibus actionibus vestris extrema fugite, & semper in medio vos tenete. Vnde tali moderamine carnem stringite, quasi centum annis victuri: sed vitia sic fugite, quasi cras morituri. Circa seruitia fraterna sitis prōpti: nec vlli circa vsum proprij corporis onerosi. Estote, fratres, humiles sine fictione, maturi sine ponderositate, agiles sine leuitate, timentes sine desperatione, sperantes sine præsumptione, sine contradictione obediẽtes, sine dissolutione hilares, sine murmuratione patientes. Estote, inquam, compositi ad morum disciplinam, pij ad misericordiam, immobiles ad inconstantiam. In oratione deuoti, & in vestri custodia circum-

Nota hæc, qui satagis vitam ducere religiosam, & ad perfectam venire.

cum fpecti. Curate prçterita mala plangere, præfentia vana fpernere, futura cauere, in bono finaliter perdurare. Quamuis nihil honeftatis humana præfentia nobis debeat adijcere, vel folitudo minuere, tamen ibi magis feruate difciplinam, vbi vel pluribus generat fcandalum neglecta, vel formam imitationis tribuit cuftodita. Noctem ordinetis filentio & orationi, diem verò bonis exercitijs & labori. Diem detis proximo, noctem Deo. Laboris caufam, non laborem in laboribus cogitate. In bonis fortes eftote, fed in malis debiles vos exhibete. In agẽdis deniq; talẽ ordinationẽ quoad omnes & fingulos obferuetis, vt fit videlicet in Prælatis diligẽtia, in fubditis obedientia, in omnibus fimul pax & cõcordia. In choro deuotio & difciplina, iuxta altare maturitas & reuerentia. Deuoti fint fenes, laboriofi iuuenes.

Qualem se quisque vbique exhibete debeat.

Sit humilitas in habitu, parcitas in victu, ſobrietas in potu. Sit in clauſtro non rumor ſed lectio: in capitulo non lis ſed cõfeſſio. Et intentio fratrum non verſetur in cauſis, ſed in Pſalmis. In conuentu verò ſint aſſidui, in curijs rari.

CAPVT LIII.

DE EXERCITIIS virtutum.

SIcut ſpectat ad iuſtitiam operatio boni, ſic declinatio quoque mali. Quapropter laudabiliter viuatis, nec tamen laudem hominum appetatis. Non gloriemini quia diu vixiſtis in Religione, ſed de paucis annis, quibus Ordinem obſeruaſtis. Hypocriſim fugiatis, & in veritate coram Deo ambuletis: ſicut & in veſtimentis ouium forinſecus apparetis. Nimis enim parum eſt in ingreſſu religionis tantùm habitum immutare.

tare. Igitur ſimplici gradientes via, nunquam duplicitatis aut fictionis veſtigium prætendatis. Quicquid contra communem vſum eſt, vel quod poteſt vos reddere notabiles, id fugite quaſi peſtem. Iuſtitiam nunquam deſeratis propter verecundiam, vel timorem. Diſſolutiones non faciatis, nec vos cum eis qui in vanitate ambulant miſceatis. *Singularitas vitanda.*

Studete viſum à vanitate, aures à rumoribus, cor à malis cogitationibus claudite, & linguam à ſermonibus ocioſis, manus à contactibus impudicis, pedes ab euagationibus cohibete. Ab omni denique vos ſubtrahite, quod in Conditoris vos obſequijs poſſit impedire. Otia declinetis, nec cellas inutiliter occupetis. Crebra munuſcula frequentemque miſſionem cingulorum, & cultellorum, & huiuſmodi deuitetis. Nolite non fienda inſipienter appetere, aut facienda *Mortificatio ſenſuum qualiter exhibenda.*

cienda per accediam fastidire. Diligentissimè caueatis, ne quãdo vel in labore minùs patientes, vel in obedientia præceptorum minus alacres, vel in charitatis operibus inueniamini negligentes. In certò semper statu & secura cõscientia vos ponatis. Nunquam etiã in eo viuere pręsumatis statu, in quo moriendo decedere nõ audeatis. Excessum in habitu caueatis, ne vestimenta vestra sint in genere pretiosa, vel in qualitate nimis mollia, vel in colore splendentia, vel in formatione signum habentia vanitatis. Gestum quoque corporis vbique cum disciplina exerceatis, sic videlicet, vt singula membra suum teneant officium, nec vsurpent in suis actibus alienum.

De religiosa Dispositione membrorum.

Vnde nec loquatur manus, nec os audiat, nec oculus linguæ officia sibi sumat: sed vnumquodque membrum tam decenter opus suum impleat, quatenus aspe-

aſpectum intuentium nõ offendat. Facies autem humana cùm ſit ſpeculum diſciplinæ, in tanto maiori cuſtodia eſt habenda: quanto minùs poteſt abſcondi, ſi quod peccatum in ea fuerit, vel cęlari. Diſcurſus inutiles frater caueat diligenter. nam ſicut de inconſtantia mentis naſcitur inordinata motio corporis; ſic econtrario paulatim mens ad quietem componitur, quando motus corporis inordinatè fieri non ſinuntur. Corpus non colatis: nec ſolatia tranſitoria habeatis. Terrenæ namque conſolationes iucundant falsò dum ſunt, ſed contriſtant veraciter dum non ſunt. Hoc quoque ſpecialiter attendendum, quòd ſicut malum opus reprehenditur, ſic & bonum quodammodo, ſi non fit tempore oportuno. Iuſtitia enim & veritas non deficit, quando in his tempus

debitum expectatur. Fructus namque non semper prouenit cum semen iacitur, sed tunc demum quando suo tempore seminatur.

CAPVT LIV.

DE TEMPERANTIA IN cibo & potu.

CORpus vt seruiat nutriatis, & ne lasciuiat edometis. Sic abstinentiam exerceatis, ne postea comedentes, ipsum ieiunium nimia superfluitate compensetis. Non sapor ciborum, sed fames appetitum comedendi excitet vobis. In mensa studeatis necessitati, non appetitui prouidere. Caro enim pascenda est: sed vitia sunt extinguenda. Vnde corpori neque danda sunt superflua, neque necessaria subtrahenda. Quando ergo sufficiẽter cibum sumpsistis, si postmodum delicatiora vel meliora superuenerint, non pro-

propter illa ſtomachum oneretis. Et quod de cibo diximus, de potu quoque ac ſomno, ac indumento, alijſque corpori neceſſarijs intelligatis; vt nunquam in illis curetis voluptati ſatisfacere, ſed naturæ. Id etiam prætereundum non eſt, quòd ante cibum ſumptum, magis hilares vos eſſe conuenit, ne videamur per abſtinentiam perturbati: poſtea verò tacitos ac modeſtos, ne putemur in crapula inflammati. Ante prandium doctrinæ tempus eſt & orationis: poſtmodum autem operis & laboris. Tunc enim exercendus eſt animus, quando leuis eſt ad ſtudium ſpirituale: & tunc reprimenda eſt caro, quando calores incentiui per cibum ſolent amplius excitari.

(∴)

CAPVT LV.

DE VENIALIBVS vitandis.

SIcut libenter vitatis peccata grauia, ſic cauete fratres, ne multa vos moleſtent venialia vel minora. Sæpè etenim venitur de peccatis minimis ad magna, ſic vt ignis validus ſurgit nonnunquã de modica ſcintilla. Vitanda ſunt igitur peccata venialia, quia nos in malis aſſuefaciunt, feruorem diminuunt, profectum dedecorant, ad pœnam obligant, animæ potentias in operibus ſuis laxant, & à gloria nos retardant. Nunquam enim à quoquam facies Dei videbitur, donec per pœnam venialium peccatorum quadrans minimus perſoluatur. Hæc ſunt quoq; quæ gaudium cæleſte indirectè nobis minuunt: quia omnia opera noſtra bona, per quæ nobis creſcere poſſet æternorũ cumulus

cumulus præmiorum, conuertere nos oportet ad solutionem huiusmodi debitorum. Curemus ergo per omnis mali declinationem esse potius innocentes, quàm committendo culpas etiam leuissimas esse pęnitentes.

CAPVT LVI.

CONCLVSIO EXHORTATIONIS.

ECCE, fratres charissimi, qualiter in multis vos instruxi, qui ipse indigeo erudiri. In loco namq; peregrinationis nostræ quamdiu prauum est cor hominis, procliuum ad vitia, languidum ad virtutes, mutuis exhortationib⁹ indigemus. Hinc est quòd omni virtute vos precor, & moneo conscientias per eum qui suo pretiosè sanguine nos redemit, & vitę nobis portã pia sua morte reserauit: vt vestræ professionis vestrique propositi nõ immemores, semitarum memineritis antiquarum:

per quas antecessores vestri currere festinarunt in spiritu vehementi, & iam regnant cum Christo, beata requie perpetuò consolati. Ad quam cùm & nos diuina suffragante gratia peruenerimus, erit animabus nostris cognitio primæ veritatis, dilectio summæ bonitatis, ac diuinę fruitio maiestatis. Erit & corporibus claritatis pulchritudo, agilitatis promptitudo, subtilitatis aptitudo, & impossibilitatis inuictissima fortitudo. Ibi erit affluentia diuitiarum, & fluentia omnium bonorum. Ibi gaudebimus supra nos de diuina intuitione, infra nos de loci amœnitate, intra nos de corporis & animæ glorificatione, iuxta nos de Angelorum & hominum in vnum associatione. Quid plura? Ibi euasio periculorum, distinctio mansionum, & concordia voluntatum. Ibi amęnitas vernalis, candor

Merces & gloria beatorum.

dor lucis æstiualis, vbertas autumnalis, ac requies hyemalis. Illic, inquam, vita sine morte, certum sine sorte, dies sine nocte, libertas sine timore, gaudium sine męrore, requies sine labore, regalis dominatio sine fine. Hæc nobis præparare dignetur, qui est principium sine principio, & finis omnium sine fine. Amen.

(✠)

FINIT EXHORTATIO B. Humberti.

Seruite Domino in timore, & exultate ei cum tremore, ne quando irascatur, & pereatis de via iusta. Psal. 20.

CARMEN AD RE-ligiosos.

NON *tonsura facit monachum, non horrida vestis.*
Sed virtus animi, perpetuusq; rigor.
Mens humilis, mundi contemptus, vita pudica,
Sanctaq; sobrietas, hæc faciunt monachum.
Hæc vos in cælum, monachi, quadriga leuabit,
Hæc post hanc vitam præmia summa dabit.
Propositum vitæ, monachi, seruate rigorem.
Nec pigeat paruo tempore parua pati.
Exiguus labor est, sed merces magna laboris:
Preterit ille citò, præmia fine carent.

S. VIN-

S. VINCENTIVS FERRARIVS,

Ordinis Prędicatorum,

De Vita Spirituali, & breui methodo perueniendi ad perfectionem.

EX VITA S. VINCENTII.

SANCTVS VINCENTIVS, cognomento FERRARIVS, Valentiæ nobilibus parentibus procreatus, Prædicatoriæ familiæ adiunctus, ac illius præclarissimum decus. Vir planè Apostolicus, potens opere & sermone. Verbi Dei Præco celeberrimus, ac vitæ sanctimonia clarissimus: virginitate conspicuus; Prophetico spiritu multisque clarus miraculis. Qui hoc etiam præclaro dono insignitus fuit, vt vernaculo idiomate, apud diuersæ linguæ varias nationes prædicans, ab omnibus clarissimè intelligeretur, tametsi aliquando viginti, aliquando triginta millia auditorum haberet: vnde plurimum populum Deo acquisiuit: nam viginti-

quinque millia Iudæorum , & octo millia Saracenorum, & vltra centum millia peruerſorum ac ſceleratorum ſuis feruentiſſimis prædicationibus conuertit, & ad ſanam mentem reduxit. Qui anno milleſimo quadringeneſimo decimo octauo ad ta a um virtutum & meritorum præmia & coronas in cælum feliciter emigrauit. Qui poſtea à Calixto Tertio inter Diuos eſt relatus. In cuius canonizatione allatum & comprobatum fuit, inter cætera portenta & miracula , etiam viginti octo mortuos eum excitaſſe.

(·:)

CAR-

CARMEN IN VITAM SPIRITVALEM.

ASTriferi si valla petas, te hæc norma Tyronem.
Diriget, vt regulæ dogmata in arte rudes.
Tartareos vitare dolos, compescere luxus,
Auriq; ardentem pellere corde famem.
Mente inhiare sacris, Erebi superare penates.
Edocet, & primo subdere colla Patri.
Abdicat ista viros mundo, cæloq; maritat:
Allicit ista animos, acceleratq; Deo.
Hac duce opes Cræsi spernis, nec tolleris vllo.
Fastu, nil retinens, diceris esse Bias.
Ista rheda est pernix, vehit alta ad cælica Tempe.

Quem terra optasti, tu potiere polis.

Edocet, adducit, frænat, compellit, & arcet.

Allicit, & vitat, subdit, amore iubet.

Abdicat, accelerat, libat, dispergit, & optat.

Nil ambit, spernit, nil retinetq; sibi.

Cælo inhiare docet, torret, solatur, adauget;

Euehit ad superos, inglomeratq; Deo.

Hanc sequere ergo, bono & Christi redolebis odore,

Vt redolens fragrans cespite nata rosa.

Atque age quod dictat, Numenq; litabis honore,

Tu mactans, vas, thus, victima, & ara Phani.

INDEX

INDEX CAPITVM INSTRVCTIONIS VITAE Spiritualis SANCTI Vincentij.

De

AVCTORIS

AVCTORIS
PRAEFATIO.

PONAM in hoc tractatu tantummodo documenta salubria, de dictis doctorum extracta. Non intendo adducere aliquod Scripturæ testimoniũ, vel alicuius doctoris, ad probandum quæ dicam, vel suadendum: tum quia breuitati intendo: tum quia tantummodo ad illum sermonẽ dirigo, qui cum magno affectu desiderat implere, quæcumq; secundum Deum fienda cognouerit. Et iccirco etiam dicta non probo, quia humilem intendo instruere, non cum arrogantibus contentionibus deseruire. Quicunque igitur voluerit proximorum animabus vtilis esse, eosque verbis ædificare: primò studeat in seipso habere quicquid alios est docturus; alioquin parum proficiet.

Nam verbum eius erit inefficax, nisi priùs homines in eo comperiant esse quod docet, & longè maiora.

(✠)

INSTRVCTIO
VITAE SPIRITVALIS, edita à B. Vincentio, ordinis Prędicatorum.

CAPVT I.

De paupertate.

OPORTET enim primitus, vt omnia terrena contemnat, & velut stercora reputet, & solùm districtissimè quantùm satis sit ad necessitatem, de ipsis recipiat. Quam necessitatem in pauco colligat, sufferendo etiam quædam incommoda propter paupertatis amorem, sicut quidam ait: Scio quòd laudabile nō est, pauperem esse, sed in paupertate paupertatem amare, &

Inprimis Religiosus debet omnia terrena & transitoria contemnere.

pauper-

paupertatis inopiam propter
Chriſtum gaudenter & hilariter
ſuſtinere. Proh dolor, multi de
Fucati paupe- res. paupertatis ſolum nomine glo-
riantur, ſed quo pacto? Vt eis ni-
hil deſit. Dicunt ſe amicos pau-
pertatis, ſed paupertatis ſodales
& amicos fugiunt pro ſuo poſ-
ſe, famem, ſitim, contemptum,
deſpectionem. Non ſic beatiſſi-
mus Dominicus Pater noſter.
2. Cor. 8. Non ſic ille, *qui cùm diues eſſet,*
egenus factus eſt: omneſque Apo-
ſtoli, qui (vt noſti) verbo & ex-
emplo docuere. Nihil ab aliquo
petas, niſi eſſet neceſſitas, nec
Quæ fugien- da pau- pertatis amato- ri. acquieſcas cuicunque dare vo-
lenti, quibuſcumque precibus,
etiam ſub prætextu, vt indigen-
tibus largiaris, quia crede quòd
in hoc ipſo, & omnes, qui audie-
rint, finaliter multum ædifica-
buntur, ac per hoc ad contem-
ptum mundi eos poteris faci-
liùs inducere, & ad ſubuentio-
nem aliorum indigentium in-
clinare

c'inare. Necessitatem autem tuam intelligo, in parco victu, & vili vestitu, & calceamento, quibus tunc præsentialiter indiges. Non voco autem necessitatem, librorum inopiam, sub quorum velamine frequenter magna auaritia comperitur. Satis enim libri communes, vel accommodati inueniuntur in ordine. Et quicunque effectum prædictorum voluerit clarè cognoscere, studeat primò corde humili adimplere: alioquin, si corde tumido contradicere voluerit, foris stabit. Nam à Christo, humilitatis magistro, humilibus manifestatur veritas, quæ tumidis occultatur.

Necessitas quibus contineatur.

Deus superbis resistit, humilibus dat gratiam.

CAPVT II.

DE TACITVRNITATE.

FActo ergo paupertatis stabili fundamento, à Christo fundatore in vertice posito, dicēte:

Matt. 5 *Beati pauperes ſpiritu*, &c. ad reſtringendam linguam viriliter ſe accingat, vt lingua, quæ vtilia debet loqui, ab ocioſis & inutilibus compeſcatur omnino: &, vt meliùs reſtringat, penitus non loquatur, niſi interrogatus: interrogatus dico, de re neceſſaria & vtili: nam inutilem quæſtionem ſilentium debet ſoluere. Si qui tamen cauſa ſolatij, vel inuectiua ipſi dicant, ne oneroſus alijs videatur, quandam vultus hilaritatem, & benignitatem poterit oſtendere, ſed nullo modo loqui, etiam ſi illos, quicumque ſint, de hoc viderit murmurare, vel contriſtari, aut verba detractionis proferre, ipſum cauſando ſingularem, ſeu ſuperſtitioſum & grauem. Debet tamen pro ipſis attentius orare, vt Deus ab eorum cordibus omnem turbationem amoueat. Poterit tamen aliquando loqui, ſi immineat aliqua neceſſitas, vel proximi cha-

Refrænanda lingua per ſacrum ſilentium quod eſt cuſtos Religionis.

Qui enim non refrænat linguam ſuam, huius vana eſt religio. Iac. 1.

mi charitate vel obedientia prouocatus, & tunc valde præmeditatim, & cum paucitate verborum, voce humili & submissa. Quod etiam debet facere, dum alicui habet respondere de aliquo. Nam taceat ad tempus, ad proximi ædificationem, vt tacendo discat, qualiter suo tempore loqui valeat, rogando tamen Deum, vt per seipsum suppleat cordibus proximorum interiùs inspirando ea à quibus interim se abstineat, linguam per silentium edomando.

CAPVT III.

DE CORDIS MVNDITIA, *& paßionum ac sensuum mortificatione, per quam puritas mentis acquiritur.*

EXtirpatis igitur per paupertatem voluntariam & per silentium multis solicitudinibus, quæ impediunt virtutum

tutum semina, ne quantumcumque in agro cordis sæpe & sæpiùs seminata inspiratione diuina, valeant pullulare: iam tibi superest cura, virtutibus illis ampliùs insudare, quæ te adducant ad illam cordis munditiam per quam interiores oculi iuxta Saluatoris eloquium, aperiantur in contemplatione diuina, per quam habeas quietem & pacem, & ille *cuius in pace factus est locus eius*: in te quoque habitare dignetur. Nec intelligas me loqui de munditia, quæ hominem purgat tantummodo à luxuria cogitationis immundæ, sed loquor potiùs de illa munditia & cordis puritate, quæ hominem elongat, quantum in hac vita possibile est, à quibuscumque cogitationibus inutilibus, vt iam non libeat homini aliquid cogitare, nisi de Deo, vel propter Deum. Ad hanc autem obtinendam cælestem (vt ita dicam) imo

Ps. 75.

Vera cordis munditia.

imò diuinam quodammodo puritatem, (*nam qui adhæret Deo, vnus eſt ſpiritus cum eo*) iſta neceſſaria ſunt: Primò omnium ſtudeas, quantumcumque potes, abnegare teipſum, iuxta Saluatoris præceptum. *Qui vult venire poſt me, abneget ſemetipſum, &c.* Et hoc ſic intellige, vt tuam voluntatem in omnibus mortifices & conculces, & in omnibus ei contradicas, benignè amplectendo aliorum voluntatem, ſi tamen licita ſit, & honeſta. Hoc tamen generaliter habeas pro quacunque re temporali, per quam corporalibus neceſſitatibus deſeruitur.

1. Cor. 6. Neceſſaria ad puritatem cordis, abnegatio ſuipſius.

Nunquam ſequaris voluntatem propriam, vbi alium contradicere videas, quantumcumque exorbitare videatur à proprio iudicio rationis. Debes enim ſufferre quodcumque incommodum, pro interna mentis tranquillitate ſeruanda, quæ per

Nunquam ſtandum & fidendum proprio iudicio.

per tales repugnantias perturbatur, dum homo suo iudicio adhærendo, & suam voluntatem implendo, verbis vel cogitationibus cum alijs altercatur. Et non solùm in temporalibus, sed etiam in his quæ spiritualia sunt, vel ad spiritualia ordinata, alterius potiùs quàm tuam impleas voluntatem, dummodo sit bona, licet tua perfectior videatur, quia maius detrimentum acquires in diminutione humilitatis, & tranquillitatis & pacis, cum alijs contendendo, quàm possit prouenire profectus in quocumque alio virtutis exercitio voluntate propria assecuta, alteri repugnando. Et hoc intelligas, quantum ad illos qui sunt tibi familiares, & in spirituali exercitio socij, & qui ad perfectionis virtutem anhelant, non de illis, *qui dicunt bonum malum, & malum bonum*, & qui student aliorum dicta & facta carpere & iudicare, plus

Vitanda iurgia & contentiones.

Non obediendum malis & peruersis.

Isa. 5.

nisi de solo peccato proprio vel alieno, seu etiam de his qui te inducerent ad peccatum. Non ergo te contristet quicunque casus fortuitus, non te exagitet indignationis stimulus contra defectum alterius, sed habeas ad quemcunque miserationis & compassionis affectum, cogitans semper, quòd tu peius faceres, nisi te Christus IESVS sua gratia conseruaret. Præpara insuper teipsum ad quæcunque opprobria, ad quæcunque aspera, ad quæcunque aduersa pro CHRISTI nomine sufferenda. Omnem etiam appetitum, seu cogitatum tibi suggerentem appetitum cuiuscumque altitudinis, sub quocunque charitatis prætextu in ipso principio & ortu suo, velut caput draconis infernalis, cauterio mortifices, cum baculo crucis, tibi CHRISTI humilitatem & durissimam passionem

Aliorum vitia excusanda.

Honor non est expetend⁹, quia tanq̃ quoddam venenum omnis ambitio est fugienda.

ad memoriam reuocando, qui regnum fugiens, Crucem voluntariè eſt amplexus, omni cõfuſione contempta, omnem humanam laudem fugiens cum honore tãquam venenum mortifer. Et tu in deſpectu tui gaudens, te ipſum talem verè & ex corde reputes, qui meritò debeas ab omnibus conculcari & deſpici. Videas continuè tuos defectus, & peccata tua, & ea aggraua quantumcunque poteris: aliorum verò defectus poſt tergum proijcias, & non videas, & ſi vides, alleuies, & excuſes, & ipſis compatiaris, & adiuues quantumque poteris. Auerte oculos tuos & mentis & corporis ab aliorum aſpectu, vt teipſum poſſis inſpicere in lumine vultus tui. Teipſum conſidera, & ſine ſimulatione deiudica. In omni actu, locutione, cogitatione, actione, te ipſum reprehende, & in te ſemper compunctionis

Propria delicta aggrauanda.

Propria bona opera extenuanda.

nis misericordiam studeas inuenire, cogitando quòd bona tua non sunt plenè expleta, nec feruore facta quo deberent, sed negligentijs inquinata: vt meritò omnis tua iustitia panno menstruatæ debeat comparari. Te ipsum continuè reprehendas, nec permittas in te sine increpatione transire negligentias verborum & operum, sed & de ipsis cogitationibus, non malis tantummodo, sed inutilibus, in conspectu Dei tui omni hora grauiter reprehendas te, vt miserrimum peccatorum cõmissorem & plus vilem te reputa, & miserabilem pro defectibus coram Deo, quàm sint quicunq; pro quibuscunque peccatis: & meritò à cælestibus gaudijs excludendum, si secundùm iustitiam suam, & nõ secundùm misericordiam vellet tecum agere DEVS, qui tanta super multos alios tibi prærogauit, ad quæ om-

Ratio deuitandi sui existimationem, & humilitatis comparandæ.

nia ingratus extitisti. Considera etiam diligenter, & cum pauore rumina, quòd aptitudinem ad bonum, & gratiam, seu sollicitudinem ad virtutem à teipso non habes, sed Christus sua misericordia dedit: quòd si voluisset, potuisset ita conferre cuicunque, te in luto fecis derelicto. Cogita etiam, & ad hoc tibi ipsi persuadeas, quòd non est peccator, qui non magis assisteret Deo suo, quàm tu, & qui non magis recognosceret Dei beneficia, si recepisset gratias, quas tu sola Dei gratuita bonitate, & non proprijs meritis recepisti: propter quod potes teipsum viliorem & inferiorem omni homine iudicare, & meritò formidare, ne ingratitudine, te Christus foras abijciat. Nec dico, per ista credas te esse extra gratiam, vel in mortali; quamuis alij peccatores habeant innumerabilia mortalia, quod

Modus se humiliandi.

est

est nobis occultum, tum propter fallax iudicium, tum propter subitam contritionem, & diuinæ gratiæ præuiam infusionem. Dum autem te vilificando alijs peccatoribus comparas, non expedit ad eorum peccata descendere, sed solùm in generali cum eorum peccatis tuam ingratitudinem ponderando. Quòd si etiam in speciali velis eorum peccata videre, potes eadem peccata in te quadam similitudine trãsformare, sic te in tua cõscientia increpãdo: Ecce ille est homicida, & ego miser quoties occidi animã meã? Ille fornicator & adulter est, & ego tota die fornicor & adulteror, à Deo meo oculos auertẽdo, & diabolicis suggestionibus me supponendo. & sic de alijs. Si autẽ videris, quòd diabolus te velit in talibus responsionibus quodãmodo per talia ad desperationem inducere, tunc omissis talibus increpationibus,

Quomodo quis seipsum omnium vilissimum existimare possit.

in ſpem aſſurgas, conſiderata bonitate & clementia Dei tui, qui tot te beneficijs iam præuenit, nec dubium quin opus ſuum in te velit perficere, quod incepit. Communiter tamen de homine ſpirituali, qui aliqualem Dei notitiam iam percepit, de hac deſperatione timere non expedit, dum toto ſtudio ad ſe increpandum inuigilat. Illud tamen poſſet accidere, imò ſæpè accidit in homine incipiente, & ſpecialiter, quem Deus liberauit à multis periculoſis ſceleribus, quibus fuerat inuolutus.

Quanta præſtet virtus humilitatis.

Ex his quæ ſuprà iam perſtrinxi, generabitur in te virtus illa, quæ eſt mater & origo cuſtoſq; virtutum, ſcilicet humilitas, quæ interiores oculos aperit ad Dei conſpectum, cor humanum ab omni ſuperflua cogitatione purgando. Nam dum homo in ſuã reſilit paruitatem, ſeipſum vilificando, ſe increpando, ſe deteſtando,

ſtando, ſuam nihilietatem conſiderando, ſibijpſi intentiſſimè diſplicendo, & hæc & ſimilia cogitãdo, & talem ſe verè exiſtimando, in tantum circa propria negotia occupatur, quòd omnis alia inutilis cogitatio euaneſcit. Et ſic, dum anima omnia audita, viſa, & temporaliter operata, à ſe repellit, & in obliuionem adducit, incipit ad ſeipſam redire, & modo mirabili in ſeipſa conualeſcit, & ſic ad originalem iuſtitiam & cæleſtem puritatem appropinquare incipit: ſic dum in ſeipſa reflectitur, contemplationis oculus dilatatur, & in ſe ſcalam erigit, per quam tranſeat ad contemplandum angelicum ſpiritum, & diuinum: & ex tali contemplatione animus exardeſcit ad bona cæleſtia, & omnia temporalia à longè conſpicit, tamquam nihil. Per hoc illa perfectio charitatis incipit in mente ferueſcere, quæ velut ignis
 conſumit

Perfecta charitas non solùm foras mittit timorem, sed etiam vanitatem & inanem gloriam

consumit omnem rubiginem interioris hominis, atque sic totam animam occupat charitas, & non est quo intret vanitas. Nam quicquid cogitat, quicquid loquitur, vel operatur, totum prouenit ex dictamine charitatis. Vnde securè potest alijs prædicare sine detrimento, sine inanis gloriæ periculo. Neque enim (vt iam dixi) potest aliqua vanitas subintrare, vbi charitas totum occupauit. Nunquid iam respectum habebit amplius ad aliquod commodum temporale, quia omnia reputat velut stercus? Sed & ipse laudis appetitus, nunquid animum eius poterit subintrare, cùm se videat velut stercus vilissimum coram Deō, miserum, abominabilem, & ad omnia peccata procliuem, nisi eum sua benignitate manus conditoris continua conseruaret? Quomodo iam extolli poterit de quocunque bono opere,

qui luce clariùs videt ſe nihil poſſe penitus agere, niſi continuè de hora in horam diuina virtus quodammodo cogat eum atque conſtringat? Quomodo iam ſibi aliquid attribuet, ac ſi à ſeipſo proueniat, qui non dicam centies, ſed etiam millies eſt expertus ſuam impoſſibilitatem in quibuſcumque bonis operibus magnis & paruis, & qui toties cognouit ſe non poſſe, dum voluit, & quando (ita dicam) non voluit, nec curauit, nec ſuper talibus cogitabat, viderit ſe ſubitò diuinitùs excitatum feruore mirabili ad illa facienda, quæ priùs cum omni conatu ſuo implere non poterat? Nam & talem impoſſibilitatem ideirco DEVS tam longo tempore dominari permittit in homine, vt homo diſcat humiliari, & vt nunquam in ſeipſo inaniter glorietur, ſed DEO attri-

buat omne bonum, non solum
ex cõsuetudine quadam, sed po-
tiùs ex intimis cordis sui: vtpo-
te, qui ex propria experientia
doctus, luce clariùs videt, quod
non solùm non potest operari,
1. Cor. *sed nec, IESVS, dicere, nisi in Spiritu*
12. *Sancto*: & nisi ille donaret, qui
Ioan. 15 dicit: *Sine me nihil potestis facere.*
Vt iam recogitando ex totis ani-
mæ suæ viribus, Domino con-
Isa. 26 fiteatur & dicat: *Omnia opera no-
stra operatus es in nobis Domine.* Ac
Ps. 112 cum Psalmista clamet: *Non nobis,
Domine, non nobis, sed nomini tuo da
gloriam.* Non igitur tali timenda
est vana gloria, quando iam Dei
gloria & animarum zelus eius
præcordia totaliter occupant.
Ecce iam summariè perstrinxi,
& in quodam breuiloquio po-
sui ea, quæ sunt necessaria homi-
ni in seipso, quantum ad vitę suę
perfectionem, si vtiliter, & sine
periculo vult animæ suæ pro-
curare salutem. Et hæc quidem
suf-

ſufficerent homini illuſtrato, & altum intellectum habenti, & qui in operibus ſpiritualibus lõgum habuiſſet exercitium, quia in his quæ poſui breuiter, tanquam in quibuſdam vitæ perfectæ principijs, recolligere poſſet quæcumque alia perfectorum actuũ exercitia. Nam his tribus præmiſſis perfectè ſeruatis, ſcilicet, voluntaria paupertate, taciturnitate, & interna mentis exercitatione, de quibuſcunque alijs exterioribus actibus quomodo eſſent faciendi, homo facilè iudicaret. Quia tamen non omnes poſſunt capere faciliter breuiter dicta, paulo diutiùs inſiſtemus ci ca particulares actus virtutum.

Tria principia vitæ ſpiritualis.

(·.·)

CAPVT IV.

QVOD PER INSTRVCTOREM *idoneum citiùs & faciliùs peruenitur ad perfectionem, quàm per seipsum.*

SCiendum igitur, quòd homo faciliùs & in breuiori tēpore posset ad perfectionē pertingere, si haberet instructorem cuius regimine duceretur, cuius obedientiam in omnibus actibus paruis & magnis totaliter sequeretur, quàm si aliquis conetur seipsum perficere, quātumcunque vigeat acumine intellectus, & libros habeat, in quibus videat virtutum omniū structuram exaratam. Imò plus dico, quòd nunquam Christus suam gratiam ministrabit, sine quo nihil possumus, si homo habet à quo possit instrui & deduci, & negligit, vel non curat alterius ducatū amplecti, se credens sibi sufficere, & per se posse inuestigare,

Alteri subesse, ab eoq; regi & instrui, magis salutare.

Nota.

uestigare, & inuenire quæ sunt vtilia ad salutem. Ista enim via obedientiæ, est via regia, quæ homines inoffenso pede ducit ad summitatem scalæ, cui Dominus apparet innixus. Hanc viam tenuere omnes Sancti Patres in eremo, & breuiter omnes, qui ad perfectionem attigerunt, per hanc semitam processerũt. Nisi fortè Deus aliquos per seipsum instruxerit ex priuilegio gratię singularis, deficientibus eis, nec inuenientibus, qui eos foris instruerent: quia tunc pietas diuina per se supplet, quod exteriùs minimè reperitur; si tamen corde humili & feruẽti ad Deum accedunt. Et quidem isto tempore (hei nobis miseris) in aliquibus locis quasi nullus reperitur, qui alios de perfectione vitæ instruat, quin potiùs, si homo velit tendere ad Deum, inueniet retrahentes multos, & quasi neminem adiuuantem.

Via obedientiæ, via regia.

Quam-

Quamobrem expedit, vt tunc homo ad Deum toto corde recurrat, & ab eo instrui cum omni orationum instantia & cordis humilitate deposcat, & se in Deum proijciat, se illi totaliter committendo, vt ipsum benignus tanquam orphanum sine patre recipiat, qui nemine vult perire, sed vult ad cognitionem veritatis quoscunq; venire. Igitur ad te dirigo sermonem meũ, qui magno cordis affectu Deum desideras inuenire, qui ad perfectionem anhelas, vt animabus aliorum vtilis esse valeas. Ad te ergo nunc dirigo sermonem meum, qui corde simplici & nõ duplici accedis ad Deum, qui quæris virtutum intima penetrare, qui per viam humilitatis peruenire desideras ad gloriam maiestatis.

(:·)

CAP.

CAPVT V.

DE OBEDIENTIA SERuanda, statutis & ceremonijs ordinis.

DVobus igitur iam præmissis, scilicet paupertate & taciturnitate, tanquam fundamentis primarijs, Christi athleta se accingat, vt obedientię regulam & semitam in omnibus & per omnia teneat, quantum poterit, inconcussè, scilicet regulam, constitutiones, rubricas ordinarij, & aliorum librorum, omni loco & tempore, intus, & extrà in refectorio, dormitorio, in choro, inclinationes, & prostrationes, surgendo & stando, & omnes maiorum ordinationes ad vnguem teneat, & seruet quantum potest, semper cogitans verbum Christi: *Qui vos audit, me audit; & qui vos spernit, me spernit.* Deinde ad coaptãdum corpus suum totaliter in obse-

Dici solet, Religiosus vel Ceremoniosus, vel Criminosus: quare inclinationes & omnes ceremoniæ ordinis ad amussim seruandæ.

Luc. 10

Prompta obedientia exhibenda.

obſequio Chriſti IESV coerceat, vt omnes actus & motus corporis ſint omni morum honeſtate compoſiti, ſecundùm regularium diſciplinam. Neque enim poteris vnquam animam ab inordinatis cohibere, niſi priùs ſtudueris corpus tuum ſubijcere diſciplinæ, ipſum reſtringendo non ſolùm ab omni actu, ſed etiam ab omni motu incongruo & inepto.

CAPVT VI.

DE MODO REGVLANDI *corpus circa cibum & potum.*

Gula quomodo frenanda.

IGitur regulationem corporis intendendo: Primò, cõtra Gulam inſiſtas. Niſi enim cõtra hanc victoriam habeas, in vanum laboras in acquiſitione aliarum virtutum: iſtum autem modum obſerues. Primò, vt nihil tibi in ſpeciali procures, ſed cibarijs, quæ fratribus communiter apponuntur, ſis conten-

tentus. Secularibus volentibus tibi xenia mittere, nullatenus acquiescas pro tua persona: si tamen volunt conuentui mittere, mittant. Inuitationes fratrum extra refectorium nullo modo recipias, sed continuè refectorium teneas, omnia ieiunia ordinis obseruando. Et hoc intellige, quamdiu CHRISTVS te in sanitate conseruabit. Nam si infirmus fueris, iuxta infirmitatis necessitatem te tractari permittas, nihil tibi penitus procurando, sed omnia cum gratiarum actione recipias, quæ tibi fuerint ministrata. Vt autem non excedas in sumptione cibi & potus, debes naturam tuam diligentissimè examinare, quanto cibo & potu valeas sustentari, vt scias iudicare inter superfluum & necessitatem. Hoc autem habeas pro regula de cibo generali, vt saltem de pane comedas sufficienter, quantum natu-

Intelligendus est in prandio & non in collatione vespertina.

quando aut nihil, aut parum panis, tantum conceditur, in ordinarijs ieiunijs Ecclesiæ

natura requirit specialiter dum ieiunas : nec vnquam credas diabolo suadenti tibi facere abstinentiam de pane. Et in hoc poteris experiri quantum natura requirit, vel quid sit illi superfluum, si tempore binę refectionis post nonam inueneris te grauatum, & in stomacho sentias quendam ardorem, vt orare, scribere, vel legere nequeas : communiter hoc accidit propter excessum : idem si sentias post matutinas, quando cęnasti. Similiter quoque quando ieiunas, si post completorium idem grauamen adesse percipias. Igitur comede satis de pane, sic tamen, vt post commestionem sis paratus legere, scribere, vel orare. Si tamen illa hora non esses ita aptus, sicut alijs horis, dum tamen non sentires grauamen illud, vt prędixi, non est signum excessus. Cogita igitur tuæ naturæ sufficientiam modo prædicto,

Indiciû nimietatis cibi & potus.

dicto, velaliter, prout docebit Altissimus, à quo debes simpliciter postulare. Sis sollicitus valde, illum modum continuè obseruare, & semper in mensa quicquid comedis æstimare: & quãdo per negligentiam excesseris, non sinas absque pœnitentia digna pertransire. De potu verò nescio tibi regulam ponere, nisi quòd paulatim te restringas de die in diem minus bibendo: ita tamen quòd non sitias nimis de die & nocte: specialiter autem cùm potagium comedis, potes faciliùs pertransire cum potu temperato: ita tamen quòd sufficiat ad cibi digestionem. Nullo tamen modo bibas extra comestionis horam, nisi in sero, quando ieiunas, & tunc valdè temperatè, vel nisi propter laborem itineris, vel quacunque alia lassitudine. Bibas autem vinum ita lymphatũ, quòd vini fortitudo deficiat. Et si esset forte, apponas aquæ

aquæ medietatem, vel plus, & magis, vel minus, secundùm quòd Dominus inspirauerit.

CAPVT VII.

DE MODO CONSISTENDI *in mensa, quoad vtrumq; hominem.*

Institutio monachalis tempore comestionis & prandij.

PVlsato itaque cymbalo, cum omni maturitate lotis manibus, in claustro sedebis; nola pulsata, refectorium intrabis, & non parces tibi, cum omni fortitudine tua vocis, & corporis modestia, Dominum benedices; & iuxta ordinem tuum te collocabis in mensa, cogitans apud te corde pauido, quòd debeas peccata populi manducare. Cor tuum etiam præparabis ad intelligentiam lectionis, quæ legitur in mēsa: vel, si lectionem non habeas, ad meditationem aliquam spiritualem, vt nequaquam totus comedas, sed corpore suam refectionem habente,

te, anima nullatenus defraudetur. Positus autem ad mensam, vestimenta decenter coaptes, cappam super genua retorquendo. Statue autem pactum tecum omnino, vt nullo modò circumspicias comedentes, sed solùm tibi apposita videbis. In principio, cùm sederis, ne extendas subitò manus ad incidendum panem, sed stes aliquamdiu super te, vsque quo saltem dicas *Pater noster*, & *Aue Maria*, pro animabus defunctorum, qui in purgatorio existunt, magis indigentium. Hoc autem generaliter habeas, quòd omnem actum, & omnem corporis motum cum quadam modestia facias. Si panem diuersum, durum, mollem, album, aut aliter factum ante te habeas, illum comedas qui est vicinior, & libentiùs comedas illum, ad quem minùs sentualitas inclinatur. Nunquam in mensa aliquid

quid petas, ſed permitte alios pro te poſtulare: quod ſi non facerent, patientiam habe. Non teneas cubitos ſuper menſam, ſed ſimpliciter manus. Non teneas crura diuaricata, nec pedem alteri ſupponas. Non recipias ſcutellas duplices, vel aliud quodcumque, niſi tantum quantum communiter omnes alij habent. Quamcunque pitantiam, à quocunque miſſam, etiam à Priore, nõ comedas, ſed ſi potes, competenter in fragmentis abſcondas, vel in ſcutella. Vbi nota quòd mos Deo gratus eſt, aliquid de potagio Chriſto pauperi ſemper in ſcutella dimittere: ſimiliter aliqua panis fragmenta, nõ cruſtas, imò illas comedas, & de pane confracto Chriſto dimittas. Nec nimis cures, ſi de hoc aliqui murmurent, dummodo Prælatus tibi non mandauerit oppoſitum. Et generaliter de omni eo, quod comedis, aliquam

Mos Deo gratus, pauperibus condiuidere.

aliquam particulam CHRISTO pauperi dimittas & bolos meliores & non viliores. Sunt tamen aliqui, qui vilia tantùm donant Christo, sicut porcis fieri consueuit. Si autem cum vno pulmento sufficiẽter potes comedere de pane, in secundo pulmento aliquid de pane reponas, & Christo dimttas. Et, si tibi Dominus donauerit, potes facere quasdam mirabiles abstinentias Deo gratas, & hominibus incognitas. Si est tibi cibus insipidus, ex defectu salis, vel alia quacunque causa, noli apponere ibi sal, nec aliud condimentum, propter Christum felle & aceto potatum; sed sensualitati resistat. Similiter quæcumque salsamenta, quæ ad nihilum valent nisi ad gulæ incitamentum, dimittere occultè potes. Quandocunque aliquis bolus gratus tibi circa finem apponitur, istum dimitte pro-

Modus abstinentiæ & sobrietatis.

Paucis contentari.

pter Deum. Similiter caſeum, fructus, & huiuſmodi, ſicut nectar, vinum melius apportatum, & cætera, quæ non ſunt neceſſitatis pro ſalute corporis humani: imò frequenter eſt noxium, dum non prodeſt, quod delectat. Si dimiſeris propter Chriſtum hęc, non dubito quin tibi parabit in dulcedine Chriſtus Dominus cibum conſolationis ſpiritualis, & etiam in illo cibo, quo contentus es propter Chriſtum. Et vt meliùs & faciliùs poſſis à quibuſcunque volueris abſtinere, ponas in corde tuo, quando vadis ad menſam, quòd pro peccatis tuis debes in pane & aqua abſtinere. Vnde panis ſit ſolus cibus: pulmentum tamen, nõ pro cibo adijcias, ſed vt poſſis panem conuenientiùs deglutire. Tene, quod ſi hoc poſueris in corde tuo, videbitur tibi magna pitantia, habere aliquid de pulmento.

Temperantia in cibo ſumendo.

mento. Et obſerues quòd non ponas offas multas in paropſide, ſed ſufficiat tibi panem intingere. Quando verò pulmentum non habueris, comedas panem vnum, vel dimidium, vel paulò plus, videlicet quando bis comeſturus non es, & naturæ ſatisfacies, etiam ſi alia non haberes. De multis talibus actibus, quos tibi exprimere non poſſum, te inſtruet Chriſtus, ſi ad ipſum ex corde recurreris, & totam ſpem in ipſo poſueris. Quis enim exprimere valet modos innumeros, quos tibi Deus demonſtrabit? Sis etiam attentus, ne ſis de illis, qui finem non faciunt inedendo: imò quàm citiùs poteris te expedias, ſeruata debita honeſtate, vt magis lectioni poſſis attendere. Cùm à menſa ſurgis, ex toto corde regratieris: Altiſſimo, qui tibi contulit bona ſua, & qui tibi virtutem ali- *Debitas gratias Deo referre.*

quam præſtitit, ne tibi ſenſualitas præualeret. Non parcas voci tuę, ſed ſecundùm poſſibilitatem tuam gratias age bonorum omnium largitori. O chariſſime, cogita quàm innumerabiles ſunt pauperes, qui ad delitias maximas reputaſſent, ſi habuiſſent tantummodo panem quem tibi cum alijs cibarijs Dominus miniſtrauit. Ita enim veraciter debes cogitare, quòd Chriſtus eſt, qui tibi dedit, imò plus, quòd in menſa ipſe tibi ſeruiuit. Vide ergo cum quanta diſciplina, cum quanta reuerentia, maturitate, & tremore, debes in menſa conſiſtere, vbi vides præſentialiter Deum tuum in propria perſona miniſtrare. O quàm beatus eſſes, ſi tibi deſuper daretur mentalibus oculis iſta conſpicere. Videres enim Sanctorum multitudinem copioſam cum Chriſto per totum refectorium diſcurrere.

CAPVT VIII.

DE MODO PERSEVERANDI in ſobrietate & abſtinentia.

VT autem in tali modo ſobrietatis & abſtinentię iugiter perſeueres, ſta iugiter in timore, & à Deo omnia bona quæ habes totaliter recognoſce: ab ipſo perſeuerantiam pete. Et, ſi non vis corruere, noli alios iudicare, nec contra eos indignationis ſpiritu mouearis. Si eos vides in edēdo debitum ordinem non ſeruare, ne ſcandalizeris, ſed eis compatiaris ex corde, & pro eis ora, & eos in corde tuo quãtum potes, excuſa, cogitando, quòd nec tu potes aliquid, nec ipſi poſſunt, niſi quantùm Chriſtus porrigit manum ſuam, qui non pro meritis tribuit, ſed pro ſuo beneplacito voluntatis. Si hęc cogitaueris, firmus eris. Nam quæ eſt cauſa, quòd multi quandoq;

Elatio & præsumptio multorum ruina.

incipiunt multa facere in abstinentia, & alijs, qui non perseuerant, corpore torpente, & spiritu, frigescente? Certè nulla alia, nisi propter eorum elationem & præsumptionem; dum de se præsumentes, alijs indignantur, eos in cordibus suis iudicando: & ideò Deus subtrahit ab eis donum suum, & vel spiritu frigescunt, vel ex indiscretionis vitio plus facientes quàm oporteret, infirmitatem incurrunt: & sic tandem, dum ad restaurationem corporis intendunt, in hoc quoque metas excedunt, efficiunturque gulosi plusquàm alij quos primitus iudicabant, sicut ego de quibusdam cognoui. Nam istud communiter accidit, quòd quicunque alium in aliquo iudicat, Deus tandem permittit eum in illum defectum cadere, vel maiorem. *Ergo seruias Domino in timore.* Et quandocunque te sen-

Psal. 2.

tis

tis in exultatione ob memoriam beneficiorum quæ tibi donat Altiſſimus, *apprehende diſciplinam* increpationis & proprię reprehenſionis, *ne quando iraſcatur tibi Dominus, & pereas de via iuſta.* Si ſic feceris, ſtabilis permanebis. Ecce indicaui tibi modum Altiſſimo gratum, contra gulæ dominium, ad quem pauci pertingunt, qui non excedant, vel plus vel minus edendo, vel debitas circumſtantias, non ſeruando.

CAPVT IX.

DE MODO SERVANDO *in ſomno & vigilijs, lectionibus, orationibus, contemplationibus, Matutinis, & alijs Horis dicendis.*

POſt hæc nitaris contra ſomnum & vigilias modum magis debitum cuſtodire, in quo valde difficile eſt habere menſuram. Vbi nota, quòd duo ſunt

in quibus ſpecialiter imminet periculum corpori, & per conſequens animæ, ſi diſcretionis limites excedas: ſcilicet, in nimia abſtinentia, & vigilia inordinata: nam in alijs virtutum exercitijs non ſic eſt periculum in exceſſu. Et propter hoc diabolus habet iſtam aſtutiam finaliter, quòd quando videt hominem ſpiritu feruentem, immittit ipſi ſuggeſtiones, vt faciat abſtinenias & vigilias magnas, vt per hoc inducat eum ad tãtam corporis debilitatem, quòd infirmetur & debilitetur, ita vt vlteriùs ad nihil valeat: imò, vt ſuprà dixi, vt plus poſtea comedat & dormiat quàm alij. Et talis nunquam audet aſſumere exercitium in vigilijs & abſtinentijs, recognoſcens ſe per talia infirmatum, ſibi diabolo ſuggerente & dicente: Nõ facias talia: neſcis quòd ob talia fuiſti infirmus? cùm tamen non

Vitandæ nimiæ vigiliæ.

fuerit

fuerit per vigilias & abſtinentiam infirmatus, ſed quia in his diſcretionis tramitem non ſeruauit. Vnde homo ſimplex non intelligit ſophiſmata diabolica, quibus ex vtraque parte decipitur. Vnde ſub colore boni ipſi dicit: Tu feciſti tot peccata, quando poteris ſatisfacere? Vel ſi non fecerit peccata enormia, dicit ei: O quanta paſſi ſunt Martyres & Eremitæ. Et credit ſimplex homo, quòd cùm talia habeãt ſpeciem boni, nõ poſſint eſſe niſi à Deo: & Deo permittente hoc fit, maximè quando talis primò cum magna humilitate & tremore, & cum inſtantia orationum nõ recurrit ad Deum, qui eum illuminaret & dirigeret, quando nõ reperiret hominem directorẽ. Homo enim qui ſub obediẽtia ſancta conſiſtit, & continuè per regulam directionis dirigitur, & inſtruitur, à talibus de-

ceptionibus tutus eſt, etiam ſi ipſe Pater ſpiritualis aliquando aliqualiter erraret. Deus enim propter humilitatem obedientiæ totum ſibi diſponit ad bonum, ſicut probari poſſet multis auctoritatibus & exemplis. Itaque circa ſomnum & vigilias, talis modus poterit obſeruari: vt ſcilicet tempore æſtiuo poſt prandium, poſtquam campana pro ſilẽtio eſt pulſata, ſubinde quieti membra cõponas: quia illud tempus ad ſpiritualia exercitia minùs aptum eſt, & per hoc in nocte ampliùs poteris vigilare. Hoc tamen generaliter debes obſeruare; quotieſcunque vis dormire, vt ſemper vel Pſalmos rumines vel ſpirituale aliquid mediteris, quod etiam ſomno intercipiente, quandoque tibi in imaginatione præſentetur. In ſero hoc communiter habeas, vt non multum vigiles: nam per vigiliam

Eunti cubitum quid obſeruandum.

liam ſerotinam impeditur attentio & deuotio in matutinali officio. Eſt enim communiter talis ſomnolentus, grauis & indeuotus, quando nimis vigilat in ſero: imò aliquando ex toto à matutinali officio cogitur remanere. Igitur ſtatuas tibi aliquas breues orationes, vel aliquam lectionem, vel meditationem, quibus in ſero, antiquam dormias, breuiter occuperis. Et inter alias meditationis, ſi in hoc fertur tua deuotio, poteſt tua mens ferri ad ea quæ in Paſſione Domini illa hora contigerunt, & ſimiliter faciendo in omnibus alijs horis, iuxta modum quem habes à B. Bernardo traditum, vel prout tibi Dominus inſpirauerit. Non tamen eſt omnium deuotio vniformis, ſed alius plus alio excitatur. Alijs enim ſufficit in ſua ſimplicitate in foraminib. petræ habitare, Nullus tamen, quan-

Quid meditandum

tumcunque pollens ingenio, debet omittere ea, quæ possunt eum ad deuotionem excitare: imò quæ legit vel studet, debet ad Christum inflectere, cum ipso loquendo, & ab ipso intelligentiam postulando. Sæpè, dum actu studet, à libro debet ad horam oculos auertere, & oculis clausis se in Christi plagis abscondere, & iteratò se ad librum conuerte e. Etiam quandoque debet à studio surgere, & in cælum flexis genibus aliquam ignitam orationem cum breuitate ad Deum fundere, vel etiam cellam egredi, & Ecclesiam, claustrum, vel capitulum circuire, secundum quòd impetus spiritus eum fert; & aliquando oratione formata, vel informi, per gemitus & suspiria de ebullitione cordis diuinum auxilium implorando, vota sua & desideria Altissimo præsentando, Sanctorum ad hæc

Circa studium & lectionem.

Aliquãdo meditandum, suspirandũ, vel orandum.

Sanctorum implorãda auxilia.

hæc auxilium implorando. Et illud negotium quandoque agitur ſine Pſalmis, & ſine quibuſcumque orationibus exteriùs formatis verbo, quamuis hoc aliquando initium ſumpſerit, vel ex aliquo verſu Pſalmi, vel alterius Scripturæ, ſiue alicuius Sancti, nobis interdum, Deo inſpirante interius, proprio deſiderio vel cogitatu aduento. Cùm autem ille feruor ſpiritus tranſierit, qui communiter parum durat, potes ad memoriam reuocare ea, quæ paulo antè ſtudueras, & tunc dabitur tibi clarior intellectus: quo facto, iteratò ad ſtudium redeas, vel ad lectionem, & iteratò ad orationem, & ſic alternando cummutes. Nam per huiuſmodi commutationem in oratione maiorem reperies deuotionem, & in ſtudijs intelligentiam clariorem. Iſte autem feruor deuotionis poſt ſtudium lectionis

licet quacunque hora indifferenter veniat, secundùm quod ille dignatur immittere, qui suauiter disponit omnia, prout vult, tamen communiter post matutinas ampliùs euenire consueuit. Et ideo in sero parum vigiles, vt totum spiritum post matutinas in studio & oratione valeas occupare. Igitur in nocte, dum audis horologium, vel quodcunque signum, statim excussa omni pigritia, à strato discedas, ac si ibi esset ignis accensus & flexis genibus cum feruore aliquam orationem effundas; salutem, *Aue Maria*, vel aliud in quo animus tuus magis inflammatur. Vbi nota, quòd adhoc, vt faciliter, & sine molestia, imò cum quadam alacritate tunc surgas, multum facit, si supra stratum durum dormias, & iaceas indutus. Hoc debet habere generaliter seruus Dei, vt omnem molliciem & com-

De lecto citò surgendum excussa omni pigritia, dicendo cum tribus Magis: Hoc signum magni Regis est.

complacentiam fugiat: ita tamen, vt diſcretionis limites non excedat. Habeas igitur ſtratum de paleis, quòd quanto amplius expreſſione duratæ extiterint, gratiores debes habere, & ſuper ipſas ſufficiat tibi, flaciatam, ſeu coopertorium habere. Pro- tegumento autem contra frigus ſtragulam vnam, vel duas, pro temporum diuerſitate, ſecundùm quod tua neceſſitas poſtulabit, habebis. Ad caput autem ſacculum plenum paleis habeas, & fugias molliciem puluinaris, & ſimiliter omnes mollicies alias aſſuetas, ſicut de ſudarijs ſub maxilla, vel ad collum, ſeu ad zonam, niſi fortè de nocte in æſtiuo tẽpore propter ſudorem: nam talibus natura non indiget, ſed ſunt quædam malæ conſuetudines introductæ. Dormias etiam indutus, ſicut de die, niſi quòd ſotulares debes extrahere & corrigiam relaxare, Potes tamen

Molitiæ lecti fugienda.

Saltem ſecundũ conſtitutiones Præd.

dormiendum in tunica, cum cingulo & caligis.

men tempore æſtiuo magni æſtus cappam detrahere, & cum ſolo ſcapulari quieſcere. Si per iſtum modum dormias, nõ erit tibi moleſtum ſurgere, imò citò & cum alacritate conſurges. Dum igitur Officium de B. Virgine dicitur, ſtans, non apodiatus, ſed ſuper pedes, cum omni attentione, competenti voce diſtinctè & alacriter dicas Officium Virginis glorioſæ, & te ſic habeas, quaſi eam cerneres corporalibus oculis coram te. Officio Virginis terminato, & completa corporis neceſſitate, ad eccleſiã vadas, vel ad clauſtrum prout maiorem deuotionem inuenies. Vbi nota, quòd ſeruus Dei, eundo & redeundo ad cellam, vel quocunque alio loco, non debet eſſe ocioſus corde, ſed vel Pſalmos, vel aliquid ſpirituale ruminare. Poteſt tamen ante inchoationem Officij chorum intrare, & aliquid ſpirituale

rituale pręmeditari, vt deuotiùs & attentiùs cum alijs Psalmos valeat decantare. Pulsatis igitur Matutinis, & factus venijs vel inclinationibus, psallendo sta super pedes tuos, non apodiatus, sed corde & corpore sta viriliter coram DEO tuo, ipsius laudes cum omni alacritate decanta, recogitans quòd sine dubio sancti Angeli sunt præsentes; in quorum conspectu psallens Deo, eos debes continuè reuereri, vtpote qui faciem Dei Patris in cælis vident, quam tu nondum, nisi in speculo & in ænigmate contemplaris. Nunquam parcas voci, quantum potes, discretione regente. Non prætermittas iota vnum, tam de Psalmis, versibus, dictionibus, syllabis, quàm de voce. Et si non potes æquali voce cum alijs, saltem cum voce submissa. Et si potes, Psalmos & hymnos cantes in libro, ad Deum intellectum

Quomodo diuinum Officium sit persoluendum.

Alta voce cantandum: quod & monuit S.P. Dominicus

ctum habens in Pſalmis & cæteris orationibus, vt conſolationem ſpiritus reportes. Tunc oportet te eſſe ſollicitum, ne in actu exteriori, ſcilicet in geſtu corporis, & ſono vocis aliquid appareat leuitatis: ſed tunc ſpecialiter oportet te ſeruare mentem, & debitam grauitatem. Nam ſpiritualis lætitia in quandam conuertitur leuitatem, niſi fræno diſcretionis actus comprimantur extrinſecus. Toto conatu tuo facias, *vt pſallas ſpiritu & mente.* Nam magnus labor eſt homini, præcipuè incipienti, nondum in Deo roborato, tempore Pſalmodiæ mentem à vagatione conſtringere. Semper in choro teneas locum tuum; & communiter te ponas in vno loco, niſi fortè alius venerit, cui meritò cedere oporteret. Si in choro præuideris aliquem defectum, per te, vel per alium ſupplere ſatage. Vnde nota, quòd

Cum attentione cantandum & pſallendum.

quòd Deus gratum haberet, si pridie præuideres rubricas, & omnia dicenda in choro, & paratus esses ad omnes defectus & negligentias aliorum supplendas. Sed caueas, quòd dum in choro est aliqua controuersia super ijs quæ sunt dicenda, vel cantanda, tu nec os tuum aperias, etiam si certus esses de eo quod dicendum esset. Sunt multi, qui pro vno modico tantum litigant. Minus enim malum esset errare quàm litigare. Si autem vnico verbo posses errorem chori corrigere, tunc facere debes, specialiter si tu es de prouectioribus in choro. Si autem te vides spiritu impatiente agitari, melius est quòd tu studeas motum animi tui subiugare. Si autem aliquis male legit vel cantat, vel quocunque modo ineptè se habet, non submurmures, vel corrigas. Est enim species cuiusdam iactantiæ talis

Præuidere legenda vel cantanda.

Melius est errare & tacere in choro quam litigare.

lis correctio. Idem in lectione, quantumcunque quis malè & ineptè legat, nec etiam aliquod signum facias, quia hoc est signum mentis vento elationis inflatæ. Quādo multi subitò currunt ad aliquem defectum supplendum, non te ingeras. Si autē nullus esset supplens, tunc cum omni modestia ad supplendum occurras: sed si potes, taliter defectum anticipes, ne valeat deprehendi. Caue tamen, ne duas lectiones immediatè legas, vel duo Responsoria (nisi tantus esset defectus fratrum, quòd non posset aliter fieri) & maximè vbi est multitudo fratrum. Item nō de facili te ingeras, si iuuenis es, ad dicenda ea quæ pertinent ad antiquos. Non circumferas oculos hinc & inde: nec aliquem videas quid faciat, vel quomodo se habeat: sed oculis in terram demissis, vel sursum erectis, vel clausis: vel ad librum stes. Semper

Submissio & modestia oculorum.

per quando dicis diuinum officium, dum ſtas vel ſedes, non teneas manus ſub mento, ſed ſub cappa, vel ſcapulari, quando non decens eſt cappam habere. Non teneas vnum pedem ſuper alium, vel tibias diuaricatas, ſed cum omni modeſtia, vt qui es in præſentia Dei tui. Caueas ne digitos teneas in naribus. Sunt enim aliqui, qui in hoc, & talibus miſerijs, non ſine diaboli ſtimulatione occupantur, diuertentes à diuino officio, & indeuotionem non modicam oſtendentes. Multi tales actus particulares occurrunt, qui non poſſunt exprimi: ſed ſi humilitatem habueris & integram charitatem, de omnibus vnctio te docebit. Tu qui legis, attende: quia cùm hic ponantur multi actus, qui ad vnam circumſtantiam variantur, non propter hoc iſta improbes, ſi aliquãdo aliter fieri oporteret: ſicut de loquẽdo in choro,

Compoſitio membrorum.

cùm

cùm error apparet: quia ad antiquum benè pertinet emendare. Generaliter tamen verum est, quòd *seruum Dei litigare non*
2.Ti.2. *decet*. Minus malum est, patienter tolerare errorem, quàm contentionibus deseruire: multo magis in choro, vbi tales contentiones scandalosæ, & attentionis ac tranquillitatis mentis sunt conturbatiuæ. Similiter cùm dico quòd semper legat vel cantet in choro. Quandoque enim posset oriri talis in mente deuotio, quæ ex cantu impediretur, & quòd melius esset apud se dicere officium, præcipuè vbi alij essent, qui sufficerent ad cantandum: & sic de multis alijs, prout meliùs te docebit Altissimus si, contemptis omnibus, ei corde simplici volueris adhærere. Non enim debet sibi quisque faciliter credere, vt oppositum faciat, nisi longo virtutum, exercitio

ercitio discretionis spiritum sit adeptus.

CAPVT X.

DE MODO PRAEDICANDI.

IN prædicationibus & exhortationibus vtere eloquio simplici, & confabulatione domestica ad declarationem actuum particularium, & quantum potes, insiste cum exrcitijs, vt quilibet peccator, habens illud peccatum, videatur percuti, ac si sibi soli prædicares: taliter tamen, quòd verba videantur ab animo procedere non superbo, vel indignanti, sed magis ex visceribus charitatis & pietatis paternæ, sicut pater condolet peccantibus filijs, vel in infirmitate graui, vel fouea grandi iacentibus, quos nititur extrahere, & liberare, & fouere sicut mater, & sicut qui gaudet de profectu eorum, & de

Quomodo cum fructu prædicandum

de gloria Paradisi sperata. Talis enim modus consueuit esse proficuus audientibus. Nam de virtutibus & vitijs locutio generalis parum excitat audiẽtes. Item in confessionibus, vt siue blandè conforteris pusillanimes, siue duriùs terreas induratos, semper viscera charitatis ostendas, vt semper peccator sentiat, quòd verba tua ex pura charitate descendant. Et ideò charitatiua verba, & dulcia semper pungitiua præcedant. Tu itaque, qui desideras proximorum animabus esse vtilis, primò ad Deum ex toto corde recurre, & hanc petitionem ab eo simpliciter postula, vt tibi illam charitatem dignetur infundere, in qua est summa virtutum, per quam possis perficere quod optas.

CAPVT XI.

REMEDIA QVAEDAM *contra tentationes prouenientes ex ſuggeſtione diaboli.*

AD honorem Domini noſtri IESV Chriſti dicam tibi remedia contra aliquas tentationes ſpirituales, quæ in iſto tempore abundant in terra ad purgandum & probandum electos: quæ quamuis expreſsè manifeſtæ non ſint de aliquo principali articulo fidei: tamen qui benè reſpicit cognoſcit quòd ſunt in periculo deſtructionis principalium articulorum fidei, & quòd præparant cathedram & ſedem Antechriſto. Quas tentationes nolo exprimere, ne ponam materiam & occaſionem ſcandali, ſeu offendiculum coram ſimplicibus & imperfectis. Sed monſtrabo tibi, per quam ſpiritualem diſcretionem debes

te regere, si non vis esse victus à prædictis tentationibus. Quæ prædictæ tentationes veniunt duobus modis. Primò quidem per suggestionem & illusionem diaboli, qui decipit hominem in regimine sui, quod deberet habere erga Deum, & in hoc quod est Dei. Secundò, per corruptam doctrinam aliquorum, & eorum modum viuendi qui iam venerunt in prædictas tentationes. Propter hoc volo tibi dicere, quòd regimen debes habere erga Deum, & illud, quod est Dei, si vis esse immunis à prædictis tentationibus: & pòst, quomodo debes regi erga alios, quantum ad doctrinam & modum viuendi eorum.

Tentationes fidei ex duabus causis.

Primum ergo remedium contra tentationes spirituales huius temporis, quas procurat diabolus in cordibus aliquorum, est, quòd illi, qui volunt se subdere Deo, non debeant deside-

Remedia aduersus quaslibet tentationes

rare

rare per orationem vel contemplationem, vel per alia opera perfectionis, visiones vel reuelationes, vel opiniones quæ sunt supra naturam, & supra omnem cursum eorum, qui diligunt Deum & timent per verissimum amorem; quia prædictum desiderium non potest esse desiderium sine radice et fundamento superbiæ et præsumptionis: vel intentionis alicuius vanæ curiositatis circa Deum, vel sine fragilitate fidei. Et propter hunc defectum iustitia Dei dimittit animam quæ habet antedictum desiderium, et permittit venire in talem illusionem et tentationem diaboli per falsas visiones et reuelationes, et falsas seductiones, per quem modum seminat maiorem partem tentationum spiritualium huius temporis, et meditari facit eas in cordibus illorum, qui sunt nuntij Anti-

Non sunt optandæ reuelationes seu visiones, quia hoc ipsum temerarium est

christi, secundùm quod poteris videre, per subsequentia. Debes enim scire, quòd veræ reuelationes & iudicia spiritualia secretorum Dei non veniunt per antedictum desiderium, neque per aliquem conatum seu studium quod anima habeat in se, sed tantùm veniunt ex pura bonitate Dei in animam, quæ est in magna humilitate, & in magno desiderio Dei, & reuerentia. Nec etiam exercitet se quisquam in magna humilitate & timore Dei propter hoc, vt huiusmodi habeat visiones & reuelationes, & iudicia supradicta, quia in idem delictum caderet, in quod incidit per supradictum desiderium. Secundum remedium est, quòd in anima tua, in tua oratione vel contemplatione non sustineas aliquam consolationem vel paruam, ex quo tibi videretur, quòd fundaret se in præsum-

Ne vnquam teipsum quæras, fugienda propria existimatio & complacentia.

ſumptione, & æſtimatione, tui ipſius, & poſtmodum te ducit in abuſionem proprij honoris, & reputationis, & ſuggerit menti tuæ, te dignum eſſe vel gloria & laude huius vitæ, vel gaudijs Paradiſi: quia ſcias, quòd anima, quæ ſentit ſe in talem conſolationem venire, incurrit in plures malos errores, quia Dominus per ſuum iuſtum iudicium permittit poſtea diabolo augmentare prædictam conſolationem, & accelerare & imprimere in illa anima falſiſſima & periculoſiſſima iudicia & alias illuſiones, quas conſolationes credit putat eſſe veras. Heu, heu Deus meus, quot perſonæ ſunt deceptæ per iſtum modum. Et ſcias pro certo, quòd maior pars raptuum, imò rabierum nunciorum Antichriſti venit per iſtum modum. Et propter hoc caue, ne in tua oratione vel contemplatione ſuſtineas

Non facilè apparitionibus vel reuelationibus credendum non enim omni ſpiritui eſt credendum.

ſuſtineas aliquam conſolationem, niſi illam, quæ venit poſt perfectam notitiam & completum iudicium tuæ humilitatis & imperfectionis & quæ facit perſeuerare dictam notitiam & ante dictam opinionem in te, & in magnitudinem & altitudinem Dei per altam reuerentiam, & cum magno deſiderio honoris Dei, & gloriæ, & quòd antè dicta conſolatio fundetur in prædictis. Tertium remedium eſt, quòd omnem cogitationem, quantumcunque alta, & omnem viſionem, quantumcumq; ſit ſecreta, & ſecretò tibi appareat, quæcunque ſit, ex quo ducit cor tuum ad opinionem, vel in infectionem, contra aliquem articulum fidei, vel contra bonos mores, & maximè contra humilitatem, vel contra honeſtatem, exhorreſcas; quia ſine dubio ex parte diaboli venit. Et ſi appareret tibi

Nullo modo admittendæ viſiones contra fidem vel bonos mores.

tibi aliqua visio sine illusione, & huiusmodi cognitione, de qua sis certus quòd venit ex parte Dei, & propter quam sis certificatus in corde tuo, quod illud, quod inducit visio, est Dei placitum, noli te firmare in dicta visione. Quartum remedium est, quòd nec propter magnam deuotionem, nec propter magnam vitam, nec propter clarum intellectum, nec propter aliquam sufficientiam aliam, quam vides in aliqua personam, vel aliquibus personis, sequaris eorum consilia, nec eorum modos: ex quo cognoscis clarè & multum rationabiliter, quod eorum consilia non sunt secundùm Deum, & veram discretionem, & per viá IESV CHRISTI & Sanctorum monstratam, & per sanctam Scripturam in dictis Sanctorum notificatam & prędicatam.

Inconsueta respuenda, quæ à Christo vel Sanctis non sunt nobis tradita.

Et propter hoc non timeas, quod spernendo talia consilia eorum, pecces per superbiam & præsumptionem, dum hoc facis propter zelum & amorem veritatis. Quintum remedium est, quòd fugias & vites familiaritates & societatés, illorum & illarum, qui vel quę dictas tentationes seminant & diffundunt, & vites illas personas, quæ sustinent & laudant eas, & noli audire illorum verba, nec collationes eorum, nec modos eorum velis videre, quæ tibi dæmon subministrabit, & ostendet magnum signum perfectionis in pluribus eorum verbis & modis: quæ si velles accipere, & ea illis credere, venires & rueres in pericula, ruinas, & præcipitia errorum illorum.

Vitanda malorum consortia & colloquia.

(·.·)

CAP.

CAPVT XII.

REMEDIA QVAEDAM *contra tentationes per corruptam doctrinam aliquorum.*

POST hęc dicam tibi aliqua remedia, quæ debes attendere per temetipsum circa aliquas personas quæ seminant dictas tentationes, per eorum vitam & doctrinam. Primùm, quòd debes attendere erga tales personas est, quòd non habeas magnam æstimationem visionum eorum, & iudiciorum, nec eorum raptuum: imò, si dicerent tibi aliquid, quod sit contra fidem, & contra Scripturam sacram, aut contra bonos mores, abhorreas eorum visionem & iudicia, tanquam stultas dementias, & eorum raptus, sicut rabiamenta. Tamen si inducant in hoc, quod est secundùm fidem & sanctamScripturam, & secun-

Non omnibus esse adhibendam fidem.

dùm Sanctos, & secundùm bonos mores, noli spernere, quoniam sperneres quod est Dei: tamen non confidas totaliter, quia sæpè, & maximè in tentationibus spiritualibus, falsitas abscōditur sub similitudine veritatis, & malitia sub similitudine boni; vt diabolus possit sæpè & meliùs mortale venenum sine suspicione diffundere. Et ideò credò, quòd plus placet Deo, quòd visiones, & iudicia, & raptus, qui, secundùm quòd dictum est, habent similitudinem veritatis & bonitatis, dimittas ire, pro tanto, quantùm valent; nisi contingant aliquibus personis, ratione sanctitatis & discretionis, ac eorum humili probitate, de quibus certum est, quòd prædictæ personæ non possunt decipi per illusiones nec per ingenium diaboli. Et tunc, quamuis sit pium visionibus & opinionibus talium personarum

ſonarum conſentire, tamen ſecurum eſt, non totaliter credere ei, ratione ſui, & per rationem prædictam; ſed quantum concors cum fide Catholica eſt & ſacra Scriptura, & bonis moribus, & verbis ſanctis, ac doctrina Sanctorum. Secundum remedium eſt, quòd ſi per reuelationem, vel opinionem, vel alium modum, cor tuum moueatur ad faciendum aliquod opus, & maximè opus graue & notabile, non tibi conſuetum, de quo non habeas certitudinem, an Deo placeat, imò dubitas rationabiliter, contrahas moram ad faciendum dictum opus, vſque quò inſpexeris omnes circumſtantias, & maximè finales, & cognoſcas quòd Deo placet: non tamen quòd tu iudices per te tuam opinionem, ſed ſi potes, per teſtimonium ſacræ Scripturæ, vel exemplum imitabile ſanctorum patrum.

Quomodo homnibus & viſionibus adhibenda ſit fides.

Cum magna deliberatione & circumſpectione agendum.

Non omnia facta Sanctorum sunt imitanda.

Et dico, exemplum imitabile quia, secundùm B. Gregorium, aliqui Sancti fecere aliqua opera, quæ nõ debemus imitari, quamuis bona essent in eis, sed debemus ea habere in admiratione & reuerentia. Et si per temetipsum non potes venire in notitiam, an placeat Deo, petas consilium à personis approbatis in vita, doctrina, & consilio totius veritatis.

Docti & probi consulendi.

Tertium remedium est, quòd si tu es immunis à prædictis, sic vt nunquam habueris, vel quantumcunque habueris, fueris liberatus ab eis, dirige cor tuum & intellectum ad Deum, recognoscendo humiliter gratiam Dei tibi factam, & eidem ex corde multoties, imò indesinenter regratieris super hoc. Et caueas tibi, ne hoc quod habes per puram gratiam & bonitatem Dei, velis attribuere virtuti vel sapientiæ tuæ, vel merito tuo, siue tuis moribus, neque

Diuinum auxilium humiliter implorandum.

que quòd fuerit factum à casu seu à fortuna : quia secundùm quod dicunt Sancti, hoc est principalius per quod DEVS beneficium suæ gratiæ aufert, & subtrahit homini, & permittit eum subiici tentationibus & illusionibus Diaboli.

Quartum remedium est, quòd te existente in tentatione spirituali, per quam es in dubio, non incipias ex tua propria voluntate aliquid notabile, tibi ante inconsuetum: sed cor tuum refrenando & voluntatem, expectes humiliter, & cum tremore & reuerentia Dei, vsque quo Deus cor tuum clarificet. Quia scies pro certo, quòd si existendo in dicto dubio, ex tua propria voluntate inciperes aliquid notabile, inconsuetum tibi, non posses exire ad bonum finem. Et intendo dicere, de incipiendo opera notabilia & inconsueta, super quæ est

Non esse sequēdum ꝓprium iudiciū.

dubium antedictum. Quintum remedium est, quòd propter antedictas tentationes, si eas habeas, non dimittas aliquod bonum quod incepisti dum non eras in tentationibus antedictis: & maximè non dimittas orare, nec confiteri, nec communicare, nec ieiunare, nec opera pietatis & humilitatis, licet consolationem non inuenias in operibus antedictis. Sextum remedium est, quod si tentationes antedictas habeas, leues cor tuum & intellectum ad Deum, quærendo humiliter hoc quod erit ei honorabilius, & tuæ animæ salubrius super tua tentatione, subijciendo tuam voluntatem voluntati diuinæ: sic, quod si illi placet, quod perseueres in illis tentationibus, similiter & tibi placeat, vt Deum non offendas.

Propter tentationes nunq. omittenda bona opera consueta.

Deum omnia sincero corde quærendus.

CAP.

CAPVT XIII.

RATIONES QVAEDAM, *quibus excitatur cor ad maiorem perfectionem virtutis.*

QVia placet mihi multum, de hoc quòd cœpisti bonum ad honorem Dei, & de desiderio, non solùm quod perseueres, quinimo vt ascendas ad maiora opera virtutum, vel saltem desideres, idcirco scribo tibi aliquas rationes, vnde poteris cor tuum excitare & mouere ad maiores perfectiones omnimodæ virtutis, quam non incepisti nec potes seruare per propriam virtutem. Prima ratio est, quia si inspicias quantum DEVS est dignus amari & honorari secundùm suam bonitatem, & sapientiam, & alias suas perfectiones, quæ sunt in eo sine numero & sine termino, videbis quòd hoc, quod credidisti multum & magnum ad ho-

Deus est diligendus super omnes creaturas.

honorem Dei, secundùm bonitatem suam est minimum, & quasi nihil, in respectu eius, quod deberes esse, secundùm quod Deus est dignus. Istam rationem idcirco pono primam, quia principaliter debemus attendere in omnibus operibus nostris honorem, & reuerentiam, & amorem Dei, quia in seipso est dignus amari super omnem creaturam. Secunda ratio est, quòd si attendas, quot despectus & vituperia, egestates, & dolores, & passionem, quam tam amaram sustinuit Filius Dei propter amorem tui, & hoc vt ames & honores eum, cognosces quod parum est, quod fecisti ad Deum amãdum & honorandum secundum quod facere deberes. Ista ratio altior est & perfectior quàm sequentes, & ideò pono eam secundam. Tertia ratio est, quod si cogitas innocentiam & perfectionem quam debes

Finis omnium actionum nostrarum debet esse honor & gloria Dei.

Recordatio paßionis Christi lenit nostras tribulationes.

Mandatorum Dei obligatio.

bes habere ſecũdum mandatum Dei, per quod teneris eſſe abſque omni vitio, & ſine omni culpa, & in plenitudine virtutis totius, ſicut eſt, quod debes amare Deũ ex toto corde tuo, & ex omni mente tua, & totis viribus tuis, videbis manifeſtè infirmitatem tuam, & diſtantiam in qua es à prædicta innocentia & perfe-fectione. Quarta ratio eſt, quia ſi cogitares multidinem & lar-gitatem beneficiorum Dei, & gratiarum corporalium & ſpi-ritualiũ, quæ tibi & alijs, vel quæ ſingulariter tibi datæ ſunt, ſenti-res quod hoc quod facis vel po-tes facere propter Deum, eſt nihil ad dicta beneficia recompenſan-dum & gratias Dei, & maximè ſi liberalitatem eius attendas & bonitatem. Quinta eſt, quia ſi cogitabis altitudinem et nobi-litatem remunerationis et glo-riæ, promiſſæ et paratæ illis, qui faciunt opera virtutum ad hono-

Beneficiorum Dei obligatio.

Conſideranda copioſa merces repromiſſa.

honorem Dei, quoniam gloria tãto maior, quanto opera erunt magis virtuosa & maiora. Cognosces pro certo, tuum meritum esse nihil in comparatione tantæ gloriæ; & desiderabis facere opera magis virtuosa quàm antè feceras.

Consideranda pulchritudo virtutum & turpitudo vitiorum.

Sexta ratio est: quia si attendas pulchritudinem & generositatē quam habent virtutes in se & nobilitatem quam recipit anima per supradictas virtutes, & si attendas ad vilitatem & turpitudinem quam habent vitia & peccata, conaberis, si sapiens fueris, ad amplius acquirendum virtutes, & amplius fugiendum vitia & peccata.

Consideranda Sanctorum perfectiones.

Septima ratio est, si attendas altitudinem & perfectionem vitæ sanctorum patrum, & eorum multas & perfectas virtutes, cognosces imperfectionem & infirmitatem vitæ tuæ, et tuorum operum. Octaua ratio est, quia, si co-

si cognoscas magnitudinē pec- *Conside-*
catorum, et multitudinē offen- *randa*
sarum, quę fecisti contra Deum, *multitu-*
cognosces, quia opera tua, quæ *do pec-*
facis, quantumcunq; bona sint, *catorū.*
sunt nihil ad satisfactionem per
viam iustitiæ, de offensis Dei.
Nona ratio est, quia si speculeris *Quoti-*
vniuersitatem & pericula tenta- *diana*
tionum carnis, mundi, & diabo- *pericula*
li, conaberis ad assumendum
maiorem firmitatem, & maio-
maiorem altitudinem, in omni virtu
te, quam feceris vnquam vt pos-
sis in maiori securitate persistere
contra dictas tentationes.

Decima ratio est; quia si cogites *Diuinū*
districtum iudicium Dei finale, *pensan-*
& cum apparatu bonorum *dum iu-*
operum, & cum satisfactione *dicium.*
de offensis Dei, & quòd debeas
venire ad dictum iudicium,
videbis quòd parum est quod
fecisti per bona opera & pœ-
nitentiam, secundum quod
facere debuisses. Vndecima

ratio

ratio est, quia, si tu cognoscas breuitatem vitæ tuæ, & vicinitatem tuæ mortis dubiæ, post quam non habebis spatium faciendi opera meritoria, neque pœnitentiam, cognosces, quòd cum maiori corde & studio deberes facere bona opera & pœnitentiam, quàm tu facis.

Aspirandum semper ad meliorem vitam.

Duodecima ratio est, quia si animaduertas, qualitercunque incipias bonam vitam in quouis gradu, sine conamine et desiderio ad maiorem ascendendi et altiorem vitam, non potest esse sine fundamento præsumptionis et superbiæ, huiusmodi quod incepisti, nec potest esse sine inclusione magnæ tepiditatis et negligentiæ, ex quo hæc duo mala includuntur: nec potest esse sine magno periculo viuendi in multis vitijs spiritualibus, secundum quod monstrare tibi possem, sed nimis esset longum ad scriben-

ſcribendum per litera . Nec dubito, quòd ſi velis dictorum malorum eſſe liber et immunis, quòd quantumcumque altam vitam inceperis, tu adhuc conaberis in altiori et perfectiori vita eſſe. Bernardus ſuper Pſalmum. 90. *Qui habitat in adiutorio Altißimi*; loquens de illis qui ſunt feruidi in principio, et poſtea, credentes ſe aliquid eſſe, tepeſcunt: O, inquit, ſi ſcires, quàm paruum eſt, quod habes, et hoc ipſum quàm citò perdes, ſi non ſeruauerit qui dedit. Tertiadecima ratio eſt, quia ſi cogites abyſſalia iudicia Dei facta ſuper aliquos qui diu perſeuerauerunt in magna ſanctitate & in magna perfectione, quòd Deus deſeruerit eos propter aliqua occulta vitia quæ non credebant habere; non dubito quòd quantumcunque aliam vitam inceperis omni die leuabis tuas affectiones

Occulto Dei iudicio & ſancti permittuntur cadere.

et tem-

& tentationes, deferendo omne vitium plus quàm feceras antè, appropinquando ad perfectam & integram ſanctitatem, timendo ne fortè inſit vitium aliquod occultum, propter quod merearis à Deo deſeri. Quartadecima ratio eſt, quia, ſi cogites pœnas infernales damnatorum, paratas cunctis peccatoribus, credo quòd leuis erit tibi omnis pœnitentia, humilitas paupertas, & omnis labor, quem in iſta vita poſſis ſuſtinere propter Deũ, vt euadas pœnas ſupradictas, et conaberis continuè ad tenendum altiorem & perfectiorem vitã, timendo periculum veniendi ad ſupradictas pœnas.

Damnatorum ſuppliciorum recordatio.

CAPVT XIV.

PRAEDICTARVM RATIOnum declaratio, qualiter habeant efficaciam per applicationem singularum.

PRaedictas rationes plus in breuitate tetigi, quàm explicauerim, vt tu aduertas in paucis magna cogitare, sic quod quælibet sit tibi materia altæ contemplationis & spaciosæ. Attamen scias, quod si velis proficere cum prædictis rationibus, debes formare, non solùm per intellectum, imò etiam est necessarium, quòd per certã affectionem moueas voluntatem tuam ad hoc quod dictant dictæ rationes. Et vt meliùs intelligas, replicabo tibi sub breui memoria dictas rationes, ostendendo tibi, qualiter dictæ rationes non habent efficaciam in anima, nisi formetur per affectionem & cognitionem spiritualem.

ritualem. Prima enim ratio non habet vigorem, nisi in anima quæ habet magnum spiritum, et sentit et contemplatur nobilitatem, et perfectionem et dignitatem Dei, et conatur ad amandum, Deum, et honorandum in omnibus, secundum quod Deus est dignus.

Secunda ratio non habet efficaciam, nisi in anima quæ cordialem deuotionem sentit in spiritu, et charitatem et bonitatem Filij Dei, quam nobis monstrauit in sua propria passione propter nos accepta, sic quod anima desideret totis suis viribus facere recompensationem Deo, de bonitate & charitate ostensa in passione.

Tertia ratio non proficit, nisi in anima quæ sentit altitudinem perfectionis, quam requirit Dominus & præcipit esse in creatura & profunda ratione mandatum Dei conatur adimplere,

plere, & cum magna voluntate venire in dictam perfectionem. Quarta ratio solùm locum habet in anima, quæ per intellectum & affectionem recogitat magnitudinem & nobilitatem beneficiorum Dei, & gratiam ipsius, & quæ conatur repræsentare Deo seruitium debitum secundùm beneficia recepta. Quinta ratio habet valorem tantùm in anima, quæ habet in æstimatione & feruenti amore gloriam promissam in Paradiso, & quæ habet firmam fidem & spem veniendi ad illam gloriã per bona opera virtutum, sic quòd cum dictis operibus conetur venire ad illam gloriam supradictam.

Sexta ratio non habet efficaciam, nisi in anima, quæ habet in horrore omnia vitia & peccata in abominatione, & in magnam complacentiam & amorem perfectiones virtutum

& gratiæ Dei, & hoc cum magno excessu & altitudine.

Septima ratio habet solū veritatem in anima, quæ habet in magna æstimatione vitas Sanctorum, cum desiderio imitandi. Et maximè intendo dicere de vita perfecta & perfectorum, sicut est virgo Maria principaliter, Ioannes Baptista, Ioannes Euangelista, & omnes Apostoli: & sic de alijs. Octaua ratio non proficit nisi in anima quæ aggrauat offensas contra se, quas fecit contra Deum, & quæ habet voluntatem magnam faciendi Deo iustitiam, & satisfactionem peccatorum suorum per bona opera & virtuosa. Nona ratio non habet locum, nisi tantùm in anima, quæ sentit suam debilitatem & grauitatem, & periculum tentationum, propter quod conatur ad fugiendum occasionem cadendi in tentationem, & ab veniendum

niendum in ſecuritatem gratiæ Dei. Decima ratio non habet locum, niſi in anima, quæ cognoſcit peccata ſua, & habet timorem & tremorem cordialem ſententiæ finales iudicij, quæ dabitur contra peccatores qui non egerunt pœnitentiam de peccatis ſuis. Vndecima ratio non habet locum, niſi in anima quæ habet timorem mortis, & habet magnum præparamentum faciendi opera meritoria.

Duodecima ratio, tantum proficit animæ, quæ ſentit, intelligit, vel quòd inchoando bonam vitam ſine conamine & deſiderio, ad altiorem vitam aſcendendi, non poteſt eſſe ſine incluſione prædictorum vitiorum, & ſine periculo grandium malorum, & ideò vult fugere dicta vitia & pericula. Tertiadecima ratio non habet efficaciam, niſi in anima quæ ſummè curat de

ſua ſalute, et timet ſeparationem à gratia. Quartadecima ratio nō habet efficaciam, niſi in anima quæ timet de pœnis damnatorum, ſentiendo, quòd digna eſt venire in pœnas ſupradictas propter offenſas quas commiſit contra Deum, et quæ vult et conatur vitare pœnas antedictas per ſatisfactionem pœnitentiæ. Et nota, quòd concluſio et finis cuiuslibet rationis debet eſſe in duobus. Primò in cognitione propriæ imperfectionis et nihilietatis, deinde in deſiderio et conamine veniendi in altiorem vitam, ſic quòd non ſit cognitio propriæ imperfectionis et annihilationis ſine deſiderio atque conamine maioris perfectionis et vitæ altioris, nec è conuerſo.

CAPVT XV.

DOCVMENTA SEV CON- *silia saluberrima, in quibus se exercere debet, qui vult euadere laqueos diaboli.*

QVI vult fugere atque euadere laqueos atque tentationes Antichristi seu diaboli finales, debet habere in propria cognitione sui, duo. Primò, quòd sentiat de seipso, sicut de vno corpore mortuo, pleno vermibus, et malè olenti, et sicut de vno cadauere, quod dedignatur videre et intueri, imò super quod claudit nares, propter eius pessimum odorem et fœtorem; et à quo auertit faciem, vt non videat talem et tantam abominationem. Sic oportet, charissime, facere semper mihi, et tibi; sed plus mihi, quia tota vita mea fœtida est, totus fœtidus sum, et corpus meum et anima mea, et omnia quæ intra

Mortificationis doctrina.

Veræ humilitatis actus: qui.

me ſunt, fece & putredine peccatorum & iniquitatum fœtidiſſima & abominabiliſſima ſunt: & quod deterius eſt, quotidie hunc fœtorem in me ſentio recentiùs & anguſtiùs reuocari. Et debet talem fœtorem de ſeipſa ſentire fidelis anima cum maxima verecundia corã Deo, ſicut coram illo, qui omnia videt & ſcit, ſicut ſi eſſet coram diſtricto iudicio; & dolore maximę de offenſa Dei & perditione gratię, animę in qua erat, quãdo redempta fuit pretioſiſſimo CHRISTI ſanguine, & abluta per baptiſmum. Et ſicut ſibi & Deo fœtere ſe credit & ſentit, ſic etiam credat & ſentiat; quòd non ſolùm coram angelis & ſanctis animabus, ſed etiam coram omnibus, hominibus viuentibus, ſit abominabilis & fœtidus, & quòd facta & dicta ſua nõ ſolùm homines videre & audire dedignantur, ſed quòd

quòd nares suas claudāt, & auertant facies, ne ipsum videant, & tanquam fœtidum cadauer de medio eorum expellant, & sit ab eis alienatus & separatus, & proiectus, sicut plus quàm leprosus, vsqueque veniat & reueniat ad seipsum. Et si quis de eo iustitiam faceret, de corpore suo sentiat quod iustum est, & ita credat, etiam si sibi oculi eruerentur, nasus truncaretur, manus abscinderentur, & aures & os, et sic de alijs sensibus corporalibus, et membris: quia cum his omnibus Deum offendit et creatorem. Item quòd despici desideret et contemni, et quòd omnia vituperia, verecundias, diffamationes, iniurias, blasphemias et cætera aduersa, summo cum gaudio et lætitia recipiat, et patienter ferat. Et oportet quòd diffidas de teipso

Desideret contemni.

totaliter, et de omnibus bonis tuis, et de tota vita tua, et conuertas te totum et reclines super brachia IESV CHRISTI pauperrimi et vilissimi, et improperati, despecti et mortui propter te; vsq; quo tu sis mortuus in omnibus sensualitatibus tuis humanis, et IESVS CHRISTVS crucifixus viuat in corde tuo et in tua anima, et totus transformatus et transfiguratus, cordialiter sit in te, vt nunquam videas, nec sentias, nec audias, nisi ipsum solum stantem in Cruce propter te, mortuum et suspensum, ad exemplum virginis Mariæ, mortuus in mundo, et viuens in fide: et quòd in illa fide viuat tota anima tua vsque ad resurrectionem, in qua Dominus immittit gaudium spirituale et donum sancti Spiritus in anima tua, et in illis personis, in quibus debet renouari status Apostolorum et Ecclesiæ sanctæ

Dei,

Dei, exercens te in sanctis orationibus siue sacris meditationibus et affectionibus ad obtinenda dona virtutum et gratiam Dei. Sed debes præcipuè septiformi affectu exerceri ad Dominum, scilicet 1. amore ardentissimo, 2. timore summo, 3. honore debito, 4. zelo constantissimo, et 5. illis debet adiungi gratiarum actio et vox laudis, 6. omnimodę obedientiæ prōptitudo, et 7. suauitatis diuinæ pro posse degustatio. Et ideò continuè debes ista septem deuotè petere à Deo, vtpote dicendo: Bone IESV, fac vt totis medullis amem te, summè timeam, reuerear, et pro omni honore tuo fortissimè zelosus sim, ita quòd omne tuum opprobrium, tanquam tuæ gloriæ zelotipus, vehementissimè exhorrescam; et potissimè, si in me, aut à me, vel pro me, facta tibi sint opprobria vlla. Deinde

Oportet Deo septiformi affectu inseruire.

Oratio, pro septiformi affectu impetrando.

da etiam, vt te Dominum nunquam tua creatura humiliter adorem & recognoſcam, & de omnibus beneficijs à te mihi impenſis gratias ſemper agam, et hoc cum ſumma gratitudine cordis. Da etiam vt in omnibus ſemper te benedicam, laudem, et magnificem, et hoc cum ſummo iubilo, et tripudio cordis, et tibi in omnibus obtemperans et obediens, ſemper reficiar dulciſſima tua et ineffabili ſuauitate, cum ſanctis tuis angelis et Apoſtolis tuæ menſæ aſſiſtens, licet omnino indignus et ingratus. Qui cum Patre, &c. Debet etiam circa ſeipſum exercere alio ſeptiformi affectu. Primò ſcilicet quòd totus de ſuis vitijs & defectibus confundatur. Secundò, vt peccata ſua, tanquam offenſiua, & ſuijpſius maculatiua, acutiſſimo & acerbiſſimo dolore plangat, & deploret, Tertiò, humilia-

Aſſici ſibi ipſi alio ſeptiformi affectu.

tio ſui,&conculcatio, cum contemptu: vt ſcilicet totis viribus ſe ſicut rem viliſſimam et fœtidiſſimam ſpernat, et contemni appetat, vt dictum eſt. Quartò, rigore ſeueriſſimo, vt ſcilicet corpus ſuum aſperrimè maceret, et macerari appetat, tamquam peccato fœtidum, imò tamquam latrina et ſentina, et tumulus omnium fœditatum. Quintò, ira implacabili contra omnia vitia ſua, et contra radices et inclinationes vitiorum ſuorum. Sextò, vigore peruigilij et ſtrenuo, vt ſcilicet omnes ſenſus, actus, potentias ſuas ſemper cum quadam virili ſtrenuitate, in omne bonum teneat peruigiles et attentos. Septimò, diſcretione perfectæ modeſtiæ ſeu moderantiæ, vt ſcilicet in omnibus diſtrictiſſimè ſeruet menſuram et modum, videlicet, inter nimium et non ſatis: vt ſcilicet nihil ſit in eo

 ſupera-

superfluum, nihil diminutum aut defectiuum, nec plus quàm debet, aut minns quàm deceat.

Proximo affici alio septiformi affectu.

Debet etiam circa proximum se exercere alio septiformi affectu. Primò scilicet per piam cõpassionem: vt scilicet ita sentiat aliorum mala et incommoda, sicut sua. Secundò, per dulcem congratulationem, vt scilicet de aliorum bonis lætetur, sicut de suis. Tertiò, per tranquillam supportationem et condonationem, vt scilicet molestias et iniurias ab alijs illatas patienter toleret, et ex corde indulgeat et condonet. Quartò, per benignã affabilitatem: vt scilicet sit ad omnes benignus, et omnibus bonum affectet et optet, et talem se exhibeat in gestibus suis et verbis. Quintò, per reuerentiam humilem, scilicet vt omnes sibi præferat, et omnes reuereatur, et omnibus ex corde se subdat, tanquam Dominis suis. Sextò, per

Cum alijs concorditer viuere.

con-

concordiam vnanimem vt, ſcilicet quãtum in ſe eſt, et quãtum ſecundum Deum poteſt eſſe, vnum ſentiat cum omnibus, et ita ſentiat, ſe eſſe omnes, et illos ſe, et omnium rectum velle, pro ſuo reputet, et econtrà. Septimo, Chriſtiformem ſui pro omnibus oblationem: ſcilicet vt ad inſtar Chriſti pro omnium ſalute ſit paratus, et ſolicitus ponere vitam ſuam, et die noctuq; orare et laborare, quòd omnes in Chriſto inuiſſerentur, et Chriſtus in eis. Sed tamen, ne ex hoc credatur quin vitia hominum ſint pro toto poſſe cauenda et fugienda: Sciendum, quòd quandocunque ex ſocietate malorum hominum vel imperfectorum, periculum imminet vel occaſio retrahẽs vel impediens à perfectione vel feruore prædictarùm virtutum, debes à talibus, ſicut à ſerpentibus vel draconibus, elongari. Non enim

Quando fugienda ſocietas improborum.

Similitudo commoda.

nim eſt carbo ita ignitus, quin in aqua frigeſcat aut tepeſcat. ſic econtrà, vix eſt carbo ita frigidus, quin aceruo carbonum ardentium accendatur. Aliàs, vbi periculum huiuſmodi non imminet, ex mera ſimplicitate debes aliorum non videre defectus, aut ſi videas per compaſſionem ſuportare vt tua.

Quomodo cogitandum de bonis externis, & corporis

Vt autem vtiliter ad temporalia & æterna te habeas, perfectè ſcito, quòd temporalia debes aſpicere ſub quadruplici ſenſu. Primò ſcilicet tãquam peregrinus & aduena, ſentias omnia vt extranea & aliena, in tantum, vt tua veſtis tuo ſit ſenſu ita extranea, ac ſi eſſet in India. Secundò, vt in tuo vſu abundantiam timeas, vt venenum & mare ſubmergens. Tertiò, vt in tuo vſu omnem inopiam et egeſtatem ſentias, quia ipſa eſt ſcala per quam aſcenditur ad cœleſtes diuitias & æ-

ternas.

ternas. Quarto, vt societatem, contubernium & apparatum diuitum & magnatum fugiens, non ex contemptu, tantùm de societate pauperum glorieris, & in memoria & aspectu atque conuersatione pauperum & despectorum totus læteris, quasi qui exprimant imaginē Christi, & eis quasi regibus cum summa alacritate & iucunditate, & reuerentia associeris.

Societas pauperum expetenda magis q̃ diuitum

Capvt XVI.

PERFECTIONES QVINdecim *necessariæ seruienti Deo in vita spirituali.*

QVindecim sunt perfectiones necessariæ personæ quę seruit Deo in vita spirituali.

Prima, clara est & perfecta notitia suorum defectuum, & suarum infirmitatum. Secunda est magna & feruens impugnantia contra malas inclinationes

tiones, & contra voluntates seu passiones rationi repugnantes. Tertia est timor magnus, quem habere debet de offensis hactenus factis contra Deum, quia non est certus, an benè satisfecerit, nec si cum Deo fecerit pacem. Quarta, est magnus timor & tremor qui debet esse in ipso, ne per suam fragilitatem iterum cadat in similibus vel maioribus peccatis. Quinta, est fortis disciplina & aspera correctio ad regendum suos sensus corporales, & totum suum corpus spiritui subiugare in obsequium IESV CHRISTI. Sexta, est fortitudo & magna patientia in tentationibus & aduersitatibus. Septima, est vitare viriliter omnem personam, & omnem creaturam aliam, quæ impelleret eum, aut esset illi occasio non solùm ad peccatum, sed etiam ad aliquam imperfectionem vitę spiritualis, sicut vnum

dæmo-

dæmonem infernalem. Octaua est, quod portet in se crucem Christi, quæ habet quatuor brachia. Primum est mortificatio vitiorum. Secundum est, derelictio omnium bonorum temporalium. Tertium est, derelictio omnium affectionum carnalium parentum suorum.

Quartum, suijpsius contemptus & abominatio, & annihilatio. Nona est diutina & continua recordatio beneficiorum Dei, quæ hactenus recepit à Domino IESV CHRISTO. Decima est, die ac nocte consistere in oratione. Vndecima est, gustare & sentire diuinum dulcorem continuè. Duodecima est magnum & feruens desiderium exaltandi nostram fidem: scilicet quòd IESVS Christus ab omnibus timeatur, ametur, & cognoscatur. Tertiadecima est, habere misericordiam & pietatem in omnibus necessitati-

bus

bus suo proximo, sicut sibi vellet haberi. Quartadecima est, regratiari ex toto corde tuo, in omnibus Deum glorificare, & laudare in omnibus Iesum Christum. Quintadecima est, quòd postquam hæc omnia fecerit, sentiat & dicat: Domine Deus meus Iesu Christe, nihil sum, nihil possum, nihil valeo, & malè tibi seruio, & in omnibus seruus sum inutilis.

CAPVT XVII.

TERNARII QVINQVE, *in quibus se exercere debet spiritualis.*

Paupertatis Euangelicæ tres radices.

TRes sunt radices Euangelicæ & Apostolicæ paupertatis, seu principales partes: Abdicatio omnis sui iuris, rerum temporalium moderatio, pauperis vsus, habituatus ad vtrumque affectus. Tres sunt partes abstinentiæ: scilicet eneruatio

Abstinentiæ tres partes.

uatio carnalis amoris, & sollicitudinis vitæ suæ sustentationis; non curare de abundantia vel sufficientia victualium delicatarum; et vti parcè oblatis. Tria sunt à nobis singulariter fugienda & metuenda: Primum, exterior distractio negotiorum: secundum, interior promotio et exaltatio: tertium, temporalium rerum, et carnalium amicitiarum ad se, vel suos amicos, vel suum Ordinem immoderata vel inordinata affectio. Tria sunt à nobis singulariter exercenda et amplectenda: Primum, desiderium proprij contemptus, abiectionis, et externæ vilificationis. Secundum, viscerosa compassio ad IESVM Christum crucifixum. Tertium, suffe-rentia persecutionum et martyriorum pro dilectione cultus nominis Christi, et Euangelicæ vitæ. Hæc tria sunt per quædam verba extensiua post horas

Tria imprimis fugienda.

Tria magnopere amplectenda.

Tria sæpiùs meditanda.

diei gemitibus & ardentibus suspirijs postulanda. Tria sunt à nobis singulariter, et quasi assiduè meditanda. Primmùm, Christus crucifixus incarnatus, etc. Secundũ, Status Apostolorũ et patrum præteritorum nostri Ordinis, hoc cum desiderio, vt illis conformemur. Tertium, Status virorum Euangelicorum futurus. Et hoc debes die noctuque meditari. f. statum pauperrimorum, simplicissimorum et mansuetorum, humilium, abiectorũ, charitate ardentissima sibi cõiunctorum, nihil cogitantium, aut loquentium, nec saporantium, nisi solum Iesum Christum et hunc crucifixum: nec de hoc mundo curantium suique oblitorum, supernam Dei et beatorum gloriam cõtemplãtium et ad eam medullitus suspirantium et anhelantium et ob ipsius amorem semper mortem sperantium, siue desiderantium, et ad

instar

instar Pauli dicētium,:*Cupio dis-* Phil. 1.
solui, & esse cum Christo. Debes etiam meditari, innumirabiles ac inæstimabiles thesauros diuitiarum cælestium, super dulces et mellifluos riuos diuitiarum, suauitatum, ac iucunditatū, et super omnes mirabiliter expansos et superinfusos. Et per consequens imaginari debes eos ipsos vt cantantes canticum Angelicum cum iubilo citharizantium in citharis cordis sui. Hæc imaginatio ducet te plusquam credi potest in quoddam impatiens desiderium aduentus illorum temporum, ducet te in quoddam admirabile lumen, amoto omnis dubitationis ac ignorantiæ nubilo, et limpidissimè videbis, et distri-ctè discernes omnes defectus istorum temporum, et mysticum ordinem Ecclesiasticorum Ordinum productorum et producendorum ab initio Christi

vſque ad finem ſeculi, & vſque ad gloriam ſummi Dei, & IESV Chriſti. Crucifixum ſemper portato in corde tuo, vt te ad ſuam æternam gloriam perducat. Amen.

Finit Inſtructio S. Vincentij.

DIA-

DIALOGVS BREVIS S. CATHARINAE SENENSIS,

De acquirenda vera perfectione.

EX VITA S. CATHARINÆ Senensis.

SAncta CATHARINA SENENSIS, soror tertiæ Regulæ Sancti Dominici, virgo sanctitate mirabilis: quæ virginitatem ab ipsa fermè infantia CHRISTO consecratam, illibatam ad obitum vsq; custodiuit, & innumeris virtutum coronis insignis, à Christo spõso crebris ac dulcibus alloquijs recreata, dolorum ac vulnerum eius particeps fieri meruit. Tandem dono Prophetiæ, miraculis & doctrina præfulgens, victo ac triumphato sæpe sæpiùs Satana, ad sponsi beatos amplexus in cælum conscendit anno 1380. Sepulta in Ecclesia Prędicatorum, Romæ super Mineruam. Quam Pius II. in Sanctarum virginum numerum adscripsit.

CARMEN DE CORDE eius à CHRISTO ablato & restaurato.

COR sine corde mihi est, sine vita est viuere vitam.
Qui sine vtroque dedit viuere, vtrumq; tulit.
Nec tulit vt sine vtroq; forem, sed viuat vt in me.
Cor sine corde, nouum cor sibi finxit amans.
Nunc neq; velle meum est, neq; nolle, at amantis vtrumq;,
Qui mihi me rapuit, cor mihi cùm rapuit.
Viue igitur mea vita, meum cor: discet amare.
Hinc, qui se nimium, dum sibi viuit, amat.

✠

PIVS QVOQVE II. ITA de ea canit.

QVem latet virtus, facinusq; clarum,
Quo nequit dici ~~sanctius~~ melius per orbem?
Vulnerum formam miserata Christi
Exprimis ipsa.
Tu grauem sacris meritis refertum,
Orbis exemplar, pietate plenum,
Prædicatorum venerata Patrem
Ordine fulges.

DIALOGVS BREVIS S. CATHARINAE SENENSIS,

De acquirenda vera Perfectione.

CVM anima quædam, ab auctore lucis illuminata, propriam fragilitatem & miseriam, ignorantiam ſcilicet & pronam ad malum naturam cognoſceret, aliquantulumq́ue Dei magnitudinem, ſapientiam (inquam) potentiam, bonitatem, cæteraſq; ipſius præſtantiæ partes ſuſpiceret, vidit, quã dignum & neceſſarium eſſet, vt idem perfectè coleretur & ſanctè. Dignum, quia cùm Pater vniuerſorum & Dominus ſit omniaque

niaque vt suum ipsius nomen collaudent; & ad suam referantur gloriam, fecerit: congruum & æquum est, vt seruus dominum suum obseruans, ei seruiat, & obsequio pareat; necessarium, quia cùm ipse Deus, rationale animal, spiritu & corpore compositum, hac conditione condiderit, vt si voluntariè vsque ad mortem fidelem sibi præstiterit seruitutem, ad vitam perueniat sempiternam: aliter felicitatem illam omni bonorum aggregatione cumulatam consequi nequit; Perpaucos autem hoc adimplere, sicq; perpaucos saluari, *quòd ferè omnes quærant quæ sua sunt, non quæ Dei.* Vidit præterea, breues dies hominis esse, incertam horam punctumque quo id momentaneum promerendi tēpus finiatur, in inferno verò nullam esse redemptionem, sed vnumquemque in futura vita, immutabili & ineuitabili sentē-

Quare tam pauci saluentur.

tia præmia pœnasve, prout in hoc suo viuendi genere sit emeritus, iusta cõsequi retributione. Vidit etiam multos multa dicere, & diuersimodè multifariamque prædicare ac loqui de virtutibus quibus Deus fideli seruitute colatur, rationalis autem creaturę capacitatem modicam, intellectum hebetem, memoriã debilem, vt nequeat vel multa percipere, vel percepta fideliter continere: ac iccirco, licet multi studeant semper addiscere, quàm paucissimos tamen integritatis perfectionem attingere, Deo vt dignum & necessarium esset, deseruire; sed ferè omnes, curis anxios, mentis agitationibus fluctuantes, extremo semper in periculo degere. Videns igitur hæc omnia anima illa, spiritu coram Domino exurgens, ardenti desiderio, ac vehementi affectu, ab ipsius maiestate efflagitauit, vt succinctè & bre-

S. Cathar. efflagitauit à Deo præcepta

& breuibus præcepta aliqua tradere vellet, quibus vita nostra sanctè instrui ac perfici posset, quæque vi sententiarum, prædicationum veritatem & vniuersas complecteretur Scripturas, quorum obseruatione & ipse debita seruitute coleretur, & ex hac breui, mortali ac misera vita, ad eam ad quam creauerat felicitatem perueniremus.

sanctè viuendi & perueniendi ad perfectionem

Deus itaque, qui sancta desideria inspirat, & eadem suscepta irrita non esse permittit, statim huic animæ in mentis excessu constitutæ affuit, hæc dicens: Dilecta mea, placent mirum in modum huiuscemodi desideria tua, & adeò placent, vt eis longè magis cupiam ipse satisfacere, quam ipsa sibi cupiant satisfieri. Ingens namque meum optatum est, ea in vobis (volentibus vobis) beneficia conferre, quæ saluti vestræ v-

Deus annuit petitioni & desiderio S. Catharinæ.

 tilia,

tilia, commoda, & necessaria sint, atque ideo tuum adimplere desiderium & te voti compotem efficere paratissimus sum. Quare attende & diligenter obserua quæ tibi ipse ineffabilis & nunquam fallens veritas dicturus sum, quoniam tuæ annuens petitioni, breuiter proponam, quid sit quod summam Perfectionem omnesque contineat virtutes, ac simul Scripturarum volumina; & multiplices complectatur prædicationes, vt si tuam faciem speculatura fueris, & te ad illud composueris, ac seruãdum formaueris, quicquid patet & latet in diuinis sermonibus, adimpletura sis, & sempiterna lætitia & perpetua pace fruitura. Scias igitur seruorum meorum salutem perfectionemq; hoc vno constare, vt meam solius faciant voluntatẽ, atque eam summo semper studio adimplere nitantur; vt mihi vni

Præcepta sanctè viuendi a Deo S. Catharinæ tradita.

vni obſequi, me vnum obſeruare, me vnum attendere, omnibus vitæ ſuæ contendant momentis; quantoque diligentiùs in id incumbant, tanto perfectioni propriùs accedere; quoniam mihi, qui ſum ſumma perfectio, magis preſſiuſque adhærent, copulantur, iunguntur. Vt autem planiùs hanc (licet ineffabilem) breuibus tamen traditam veritatem intelligas, Reſpice in faciem Chriſti mei, in quo mihi benè complacui. Ipſe namque exinanitus ſeruili forma aſſumpta, factuſque in ſimilitudinem carnis peccati eſt, vt vos cæca caligine obrutos, & à via veritatis auerſos, ſuæ lucis ſplendore illuminans, ad rectum iter & verbo conuerteret & exemplo. Obediens fuit vſque ad mortem, ſic ſua perſeuerandi obedientia vos edocens, ſalutem veſtram ex faciendæ ſolius voluntatis meæ ſtabili inſtituto

De voluntate Dei facienda & adimplenda.

Proponitur exemplum Christi Saluatoris.

Christi obedientia.

pendere; nam si quis diligenti studio & consideratione, ipsius tum vitam, tum doctrinam meditari velit, perspiciet proculdubio, mortalium integritatem perfectionemque nulla re alia constare, quàm in iugi, perpetua ac fideli meæ voluntatis obseruatione, quod idem dux vester toties attestando repetit. Ait enim: *Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum cælorum, sed omnis qui fecerit voluntatem Patris mei.* Et attende quòd non frustra repetit bis, *Domine, Domine*; quoniam cùm omnis transitoria conditio ad duo vniuersalia genera reducatur, religiosum scilicet & seculare, significare vult, neminem, cuiuscunque conditionis sit, æternæ vitæ gloriam consecuturum, licet omnem mihi extrinsecus honorem exhibeat, nisi meam fecerit voluntatem. Item alio loco: *Non veni facere voluntatem meam, sed*

Matt. 7

sius

eius qui misit me Patris. Et iterum: *Meus cibus est vt faciam voluntatem eius qui misit me*. Item, *Non mea voluntas sed tua fiat*. Et, *Sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio*. Si vis ergo, Saluatoris tui exemplum imitando, meam facere voluntatem, qua constat esse bonum tuum; necesse est vt tuam omnibus in rebus prorsus contemnas facere voluntatem, illamque abneges & extinguas, quoniam quanto magis morieris in te, tanto magis viues in me: & quò purgatiùs eijcies quod tuum est, eò abundantiùs ipse reponam quod meum est.

Ioan. 4. 5. & 6.
Luc. 22.

Postquam illa anima hæc veritatis saluberrima documenta percepit, & tota lętabunda dixit: Pater & Deus meus, placent summopere, & plus quàm explicare queam, quæ seruulæ tuæ narrare dignatus es: & quàm magnas possum benignæ maiestati tuæ gratias ago, quo-

S. Cathar.

niam quantum mea rudi intelligentia conſequi poſſum, non aliter eſt, quam mihi per Saluatoris exemplum præclarè ac lucidè demonſtraſti. Cùm enim tu ſummum & omne bonum ſis, non volens iniquitatem, ſed iuſtitiam tantùm, & honeſtatem, quicquid faciendum eſt perago, ſi tuam voluntatem adimpleo, & eam impleo, ſi meam propter te abnego, quam tu minimè violare vis, quoniam mihi iccirco liberam tradidiſti, vt egò ſponte tibi ſubigendo, & tuam ſolius facere ſemper intendendo, gratior tibi fiam, & maiora apud te mea ſint merita. Volo igitur ac vehementer deſiderio id adimplere quod præcipis, ſed non planè ſcio, quibus rebus tua contineatur voluntas, quòve tibi fideli obſequio emancipari queam: ſi arrogans non ſum & mea temeritas tua non abutitur lenitate, ſupplex

Salutaris prudens petitio.

supplex obsecro, vt iuxta petitionem meam id quoque me paucis doceas.

Exponit Deus quid ab homine postulet: videlicet vt super omnia ametur: & in eo præcipuè consistit diuina voluntas.

At Dominus: Si paucis & collectim scire desideras voluntatem meam, vt eam integrè valeas adimplere, hæc mea voluntas est vt summè & semper ames me, sicut præcepto mandaui vobis vt *toto corde, tota anima, & omnibus viribus vestris diligatis me*: huiusque præcepti obseruatione, tua perfectio continetur: quoniam finis præcepti charitas est, & *plenitudo legis est dilectio.*

Anima ad hæc: Teneo voluntatem tuam, & perfectionem meam in summo tui amore collocatam esse, ipsaque te (vt par est) summo amore ac vehementissima dilectione prosequi vellem, sed quonam pacto id efficere possim aut debeã, satis mihi compertum non est. Quocirca orans expeto, vt me hac quo-

S. Cathar.

que in parte breuibus instruas.

Quibus rebus contineatur amor Dei super omnia.

Tunc Deus: Audi igitur, & ad ea quæ dicam, tota mentis attentione inuigila. Si me perfectè amare vis, te tria hæc facere necesse est. Primò vt voluntatem tuam ab omni amore affectuque terreno & carnali prorsus amoueas, segreges, mundifices: ita vt in ista vita nihil transitorium, nihil caducum, nihil temporale ames, nisi propter me, nec (quod magis & maximum est) ames me propter te, aut te propter te, aut proximum propter te: sed ames me propter me, te propter me, & proximum propter me: quoniam diuinus amor terreni affectus aut alterius cuiusuis amoris consortium pati non potest. Vnde quantum te terrenarum rerum contagione infeceris, tantum & in mei amore peccabis & de tua perfectione deperdes. Mentem quippe, vt munda

Prima consistit in abnegatione suijpsius

Doctrina nota tu digna de amore.

munda & sancta sit, omnia quæ corpus sentit, fastidire necesse est. Effice igitur, ne quicquam ex his quæ à bonitate mea vestros in vsus profecta sunt, te ad me amandum impediat, sed omnia adiuuent, accendant, inflamment. Quoniam vobis illa creando concessi, vt bonitatis meæ largitatem latiùs ex ipsis dignoscentes, me abundantiore quoque amore prosequeremini. Perstes igitur, appetitu lumbisque succincta, ac vigilanti custodia te semper obseruans, terrenis concupiscentijs, quas vndecumque tibi mortalis vitæ miseria, & corrupta suggerit natura, alacriter resiste, vt cum propheta meo Psal. 17
dicere possis: *Qui perfecit pedes meos*, id est, affectus (qui animi pedes sunt) *tamquam ceruorum*, ad fugiendum canes, id est, laqueos concupiscentiæ terrenarum rerum, *super excelsa*

statues

Secundum in quo cernitur amor Dei.

ſtatues me, id eſt, in contemplatione. Quum hoc primùm impleueris, ad ſecundam, quod etiam altioris perfectionis eſt, peruenire poteris, vt omnes cogitationes, actus, & opera tua dirigas ad meum ſolummodo honorem & gloriam, ſemperque ſolius meæ laudi ſtudioſiſſimè des operam, precibus, verbis, & exemplis; & quomodo poſſis, vt non tu tantùm ſic, ſed alij omnes tecum pariter & eodem modo affecti ſint, vtque vniuerſi me vnũ norint, ament, colant: hocque mihi magis placet quàm primum, quoniam magis implet volũtatem meam.

Tertium in quo cernitur amor Dei

℟ Tertium, quod reliquum eſt, ſi aſſecuta fueris, tibi nil deeſſe, teque cõſummatam integritatem conſecutam ſcito. Illud autem hoc eſt, vt ſummo deſiderio quæras, nitaris & ſtudeas, ad hanc peruenire mentis diſpoſitionem, vt mihi ita coniuncta

ſis,

ſis, tuaque meæ (quæ perfectiſſima eſt) ita ſimilis ſit conformiſque voluntas, vt nolis, non ſolùm malum, ſed & bonum quod ipſe nolim, vtque eueniat quicquid velit, & vndecunque velit, in iſtius vitæ miſeria, ſiue ſpiritualibus, ſiue temporalibus in rebus, minimè frangatur pax tua, turbeturve quies mentis tuę, ſed inconcuſſa fide ſemper teneas me Deum tuum omnipotentem magis amare te, quàm tu te ipſam, meque tui diligentiſſimam habere curam, & multò diligentiorem quàm tu. Quanto magis ſic te mihi commiſeris dederiſque, tanto magis te adiuuans, tibi ſemper adero, & tu ipſa clariùs cognoſces, ac vberius ſenties circa te dulciſſimam charitatem meam. Ad hanc autem perfectionem perueniri nō poteſt, nisi per ſtabilem, conſtantem ac abſolutam propriæ voluntatis abnegationem: quam

Summus gradus amoris Dei in conformitate voluntatis.

qui præſtare negligit, ſimul hãc excellentiſſimam perfectionem negligit: qui verò libens præſtat, ſimul integerrimam voluntatem meam integerrimè exequitur, mihiq́ue ſummè placet, & me ſecum habet, quoniam mihi gratius ac iucundius nihil eſt, quàm per gratiam vobiſcum agere, & in vobis habitare, *meæq́; ſunt delitiæ, cum filijs hominum eſſe*: & vt volentes ipſi (nolo enim liberi ius arbitrij violare) à me in me, per gratiam, transformentur, vt ſint vnum mecum participatione perfectionis meę, pręcipueq́ue pacis ac tranquillitatis meæ. Vt autem planiùs intelligas, quàm ardenti deſiderio cupiam vobiſcum eſſe, vtq́ue magis accendaris ad ſubigendam mihi copulandamq́ue meæ voluntatem tuam, vide & alta mente conſidera, voluiſſe me, vt Vnigenitus meus incarnaretur, atque mea diuinitas maie-

Prou. 8.

maieſtatis dignitate ſepoſita, veſtræ copularetur humanitati: vt tanto amoris & charitatis exemplo, tanta ineffabilis dilectionis demõſtratione, vos ad pariter coniungendam meæ voluntatem veſtram, vnique mihi iugiter adhærendum prouocarem, alicerem, traherem. Voluiſſe præterea, vt ille ipſe dilectus Filius meus tam horrendam, immanem, crudelemq́ue crucis mortem ſubiret, vt ſuis tormentis veſtrum peccatum tolleret. Peccatum (inquam) quod inter me & vos diuiſionem fecerat, & meam à vobis ita faciem auerterat, vt nullo pacto poſſem reſpicere. Paraſſe inſuper menſam maximi & parum agniti Sacramenti corporis ipſius & ſanguinis, vt illud in cibum ſumentes, transformemini muteminiq́; in me, ac ſicut panis & vinum quibus veſcimini in ſubſtantiam

transseunt corporalem, ita & vos, manducantes ipsum qui mecum vnum est sub panis & vini specie, in substantiam spiritualem & in meipsum conuertamini. Et hoc illud est, quod Augustino seruo meo his verbis dixi: *Cibus sum grandium, crescere & manducabis: nec tu me mutabis in te, sed tu mutaberis in me.*

S. Cathar. Cùm audisset anima illa quænam esset Dei voluntas, & quemadmodum ad eam implendam necessaria etiam erat perfecta charitas; perfectamque charitatem proprię voluntatis abnegatione constare dixit. Significasti mihi Domine Deus meus voluntatem tuam: significasti Domine, quòd si perfectè amauero te, nihil terrenum aut mortale, nec etiam meipsam amabo propter me, sed quicquid amabo, secundùm te & propter te amabo. Dixisti, vt summo semper studio tuam solius laudem, honorem

norem & gloriam velim perquirere, simulq́ ie operam dare, vt alij quoque idem nitantur facere. Et vt quæcunque aduersa mihi in hac misera adueniant vita, ea composita mente & æquo animo ac lætanti tolerare contendam. Nunc, quoniam hæc per propriæ voluntatis abnegationem efficienda sunt, doce, quæso, quonam pacto ad hanc peruenire abnegationem, ac tantam virtutem comparare & assequi queam: vt enim per tuæ doctrinæ lumen video, *tantum in te viuo, quantum in me morior.*

Præclarum dictum.

Deus autem, qui sancta nunquam frustratur desideria, sic intulit: Perfecta tui abnegatione omne bonum constare certum est, *quoniam te tantum mea gratia repleo, quantum te tua voluntate euacuas*: & perfectionem tuam efficit participatio diuinæ bonitatis meæ per gratiam, sine qua

Perfectio hominis maximè consistit in abnegatione.

qua humana creatura (quantum ad virtutem & dignitatem suam nihil est. Ad hanc igitur si peruenire vis, tibi est in summa humilitate præstandum, & ex vera atque intima miseriæ & inopiæ tuæ cogitatione id vnũ iugiter vehementerque affectandum, vt mihi soli pareat, meamque solius voluntatem obserues. Quò autem id præstare queas, necesse est vt per mentis conceptum & animi existimationem tibi habitaculum circum vndique concameratum ex solius meæ voluntatis materia construas, teque eo concludas & semper inhabites, vt quocunque eas, nunquam progrediaris; quocunque prospicias, nunquam extra aspicias, sed tuos mentis & corporis sensus mea semper circumstet voluntas nec quicquam aliud loquaris, cogites, aut efficias, nisi quod mihi placet, & meæ esse

Diuina voluntas in omnibus obseruanda.

voluntatis

voluntatis credas: ſicque te quicquid agendum erit ſanctus Spiritus edocebit. Alia etiam via ad propriæ voluntatis abnegationem perueniri poteſt, ſi adſunt qui te ſecundùm me inſtruant regantque, is propriam ſubijciendo voluntatem, te totam ac tua omnia his committendo, his parendo, & eorum ſemper ſequendo conſilia: quoniam qui fideles & prudentes ſeruos meos audit, me audit.

Superioribus obediendum.

Sed hæc volo vt certa fide, alta mente, ac frequenti conſideratione mediteris, me Deum tuum glorioſiſſimum, qui te ad beatitudinem perfruendã creaui, æternum eſſe, ſummum, omnipotentem, vobiſque omnia quæ mihi placita ſunt facere, nec eſſe qui vel tantillum meæ poſſit reſiſtere voluntati, nec quicquam ſine eadem voluntate mea vobis accidere, nihil prorſus niſi me permittẽte prouenire,

Luc. 10

Nihil ſine Deo vel faciente vel permittente fieri.

Amos. 3 uenire, vt per Prophetam vobis enuntiaui, *Non esse malum in ciuitate quod non ipse fecerim*, id est, permiserim Mediteris pariter, me Deum tuum summæ esse sapientiæ, perfectissimę cognitionis, & intelligentiæ omnia certa ratione videntis & acutissimè penetrantis, vt ad te, cælum, terram, mundum totum, & vniuersa gubernanda, nulla possim ratione falli, nullo errore turbari. Quod si ita non esset, nec Deus essem, nec sapientissimus. Et vt tantillum percipias vim huius summæ sapientiæ meæ, scias de malo culpæ & pœnæ me longè maius bonum quàm sit malum elicere. Tertiò velim consideres, me eundem Deum tuum nō minus summè bonum esse, & vi amoris beniuolentiæque constare hac de causa non posse, nisi quæ bona sunt, vtilia & salubria tibi & alijs velle, non posse à me aliquid malum prouenire

Expositio cuiusdam loci apud prophetam.

Summa Dei sapientia & scientia, cuius prouidentia omnia disponit

Summa Dei bonitas, quæ nil nisi bonum desiderat,

uenire, nihil odiſſe:& hominem t mea bonitate creaui, ita per me sẽper inęſtimabili dilectione proſequi. His verò per firmam fidem mente ac meditatione collectis cognoſces tribulationes, tẽtationes, diſſicultates honores, infirmitates& aduerſa omnia ob nullam aliam cauſam, me gubernante prouenire, niſi vtilitatis & ſalutis veſtræ gratia; vt per ea quæ videntur vobis mala, à prauitate corrigamini, & ad virtutem, qua itur ad verum & ſummum bonum vobis incognitum perducamini. Cognoſces præterea, hoc fidei lumine perluſtrata, me Deum tuũ magis poſſe ſcire velle bonum tuum quàm tu, teq; id nec poſſe, nec ſcire nec velle, abſque gratia mea. Id igitur cùm ita ſit, danda tibi ſummo ſtudio opera eſt, vt voluntatem tuam diuinam voluntati meæ prorſus ſubijcias quoniam ſic placida

& omnia ad ſuam gloriam & noſtram ſalutem diſponit

In quo consistat quies & tranquillitas mentis.

semper mente quiesces, & me semper tecum habebis (factus est enim in pace locus meus) nec erit tibi scandalum peccati hoc est offendiculum aliquod ad peccatum, nec per impatientiam, nec alio quouis modo: *nam pax multa diligentibus nomen meum, & non est illis scandalum.* Tantum etenim amant legem meam., id est, meam voluntatem: meaque lex est qua cuncta reguntur, tãtumq; mihi per ipsam copulati sunt, & ipsius delectantur obseruatione, vt eueniat quicquid velit & vndecunque velit, cuiuscunque generis & æstimationis sit, nulla re præterquam culpa vnde mihi fiat iniuria, perturbari queant. Prospiciunt namque claro & purgatissimo mentis oculo, à me summo vniuersi gubernatore, mirifica sapientia charitate & ordine cuncta ad ministrante, non nisi bona po

Cuncta euentura committenga diuinæ prouidentiæ

eiq; acquiescendum in omnibus.

ſe prouenire, meq;ue ſibi ac rebus ſuis meliùs vtiliuſque proſpicerè quàm ipſimet per ſe ſciant poſsint ac velint : ſicque omnibus in rebus, quæ eueniãt, quaſque ſuſtineant (vtue ſint) me autorem & non proximum firmo conſiderantes propoſito quadam inuicta & inexpugnabili patientia ita roborantur, vt non ſolum æquo animo, ſed libenti ac gaudenti ſuſtineant, deguſtantes in omnibus(ſiue intrinſecus ſiue extrinſecus accidant,) meæ ineffabilis dulcedinem charitatis, quod eſt *ſentire de me in bonitate* : in omnibus (inquam) tribulationibus difficultatibuſque attenderè, credere, & læto animo gratoque meditari, me diſponere omnia ſuauiter, & ex profundo meæ dilectionis fonte cuncta prouenire. Atque huius vltimæ conſiderationis compoſitioniſque ſanctiſsimæ, maximum bo-

Omnis hominis perditio consistit in propria voluntate, vel in amore suijpsius

num nil aliud corrumpit, impedit & perdit quam propria voluntas vestra & amor vestri quæ si tollerentur à vobis, tolleretur & infernus à vobis: tum ille qui maledictis æterno mentis & corporis tormento, paratus est; tum ille quem in mortali vita multiplici agitatione animi ac vario curarum æstu, imo sustinetis errore. Igitur si viuere cupis & in illo labenti fac seculò per gratiam, & in hoc stabili sempiternoque per

Luc. 9. gloriam, moriaris, *temet ipsam abnegans & propriam voluntatem*

Apo.14 *deponens*. *Beati enim mortui qui in*

Mat. 5. *Domino moriuntur*, & *Beati pauperes spiritu*, quoniam tales me vident in hac peregrinatione per mutuum amorem, visuri deinde in patria per gloriam & honorem. Amen.

Finit Dialogus S. Catharinæ Senensis.

ACCEDIT

FORMULA-RE NOVITIORUM

PER FR. IOANNEM NYS, Dominic. Antuerp.

VT novitijs & Iunioribu magis possimus prodesse apposuimus breue formulare, concernens communes mores Religiosorum. Quo nouitij ab ipso statim ingressu commodißimè imbuantur & instruantur, discantq; iugum Domini ac Religionis portare ab adolescẽtia sua. Insuper quotidianum pium exercitium, quo Facilius ad pietatem & Religionem prouocentur, atq; ad deuotionem excitentur. Vltimo hæc omnia in sacra scriptura fundari, & ex doctrina CHRISTI aperte collegi ostendimus.

FOR-

FORMVLARE NOVITIORVM SECVNDVM QVOD mores ſuos conformare ſtudeant.

DE CORPORALI MEMbrorum diſpoſitione religioſa. I.

MANVS caueant ab omni contactu ſui indecedenti, & iniurioſo proximi; eaſq; gerãt ſub ſcapulari cancellatas.

2. Ne vagentur vnquã, aut diſcurrant, nec intrẽt loca vlla prohibita: omnem inſolentiam & laſciuiam vitare ſtudeant.

3. In ſeſſione caueant genuum diuaricationem, & tibiæ ſuper tibiam poſitionem.

4. Incedãt cum maturitate; nec facilè ſe moueãt, ſine cauſa præmeditata.

5. Cum ſteterint, non ſint vt arundo mobiles, ſed potius gradu ſuo fixi permaneant.
6. Oculis non ſint vagabundi, leues vel curioſi; nec videre appetant, quod concupiſcere non licet.
7. Linguam refrenare ſilentio diſcant, maximè in locis prohibitis: & alibi vix pauca loquantur, pro ſola neceſſitate: & verba prius ad limam, quam linguam veniant: & audire potius, quàm loqui exoptent.
8. Nullum verbum iniurioſum, ſcandaloſum vel inhoneſtum vnquam proferant: Nec aliquid cum iuramento aſſeuerent, nemini cognomen imponant, vel ſine pronomine (frater) appellant.
9. Quiſque maioribus ſe, capite nudo loquatur, cum religioſa quadam verecundia.
10. Vultum iucundum & grauem habeant, non moroſum.

11. Ad cachinnos & riſus, pronum os non habeant, niſi fortè moderatè ſubinde id fiat.
12. Ceruicem collo erectam, aut ſupinam nõ gerant, ſed moderatè inclinatam, non tamen pendulam.
13. Iram, impatientiam, moroſitatem, aut paſſionem aliam, in vultu vel actu non oſtendant.
14. Oculos ſublimes non habeant, nec ſupercilia erecta, ſed potius depreſſa gerant.
15. Aures non ad vana & ſæcularia, ſed ad pia & ſalutaria faciles præbeant.
16. Nares ad fætores (ſi ſubinde occurrãt) non ſint nimis delicati; nec notabiliter obturentur, ſed pro illicitis odoribus fortè in ſæculo vſitatis, iſta in pœnitentiam ferant.
17. In venia facienda, non proſternant ſe in ventrem, ſed in Latus dexterum & in longum, tibiam ſiniſtram ſuper dexte-
 ram

ram retectam tenendo.

18. Inclinationes suas debito modo exhibere studeant: nec vnquam inclinando sedeant; nec caput aliqualiter attollant.

19. In genuflexionibus, nitantur super genua, capite erecto, oculis demissis, manibus sub scapulari cancellatis per modum crucis.

CIRCA VESTES.

1. Vestes religiosè, non lasciuè aut curiosè corpori suo aptare studeant: nec altè nimis, & inuerecundè, succingant.

2. In cella sedendo non nimium vestes eleuent, & minus in publico, sed seipsos honestè cooperiant.

3. Sedendo aut inclinando cappam nigram super genua complicent.

4. Capucium non sit super oculos reductum, & sine capucio

pucio non incedant: pileotum nunquam ſine capucio gerant.

5. Lectum ſiue ſtratum, ſemper manè decenter componant, & cubiculum ſeruent mundum, ſæpius purgando.

6. Veſtes & quæcunq; aliã, indigentibus libenter concedant, habita tamen licentia.

7. Viles Veſtes & detritas, carius complectantur, & libentius habeant, quam prætioſas: nec facile multiplicent.

IN CHORO.

1. AD Oratorium omnes tempeſtiuè, dato primo ſigno conueniant: ad Templum ſimul deſcendant; ſemperq; bini & Bini incedant, orantes pro defunctis.

2. Choro omnes interſint diu noctuque: ibiq; clarè, diſtinctè, attentè, diuinum perſoluant officium.

3. Simul incipiant canere, simul desinant, simul inclinent, simul sedeant, & surgant, simul eant, & redeant: conformitas sit in omnibus.

4. Oculorum dimissio, manuum compositio, sit grauis & quieta: corporis status, omniũq; gestuum moderatio exterior, pietatem interiorem, & religionem testentur, ad ædificationem sæcularium.

5. Veniam cum prostratione faciant, serius venientes, grauiter errantes, alios turbantes, malè legentes lectiones, vel calendas.

6. Digito terram in loco tangant vltro, leuiter errantes legendo, cantando, non ioclinando, strepitum excitando.

7. Quæcunque legenda vel cantanda, semper prius ac tempestiuè præuideant.

8. Circa misterium Altaris, deuotè, & reuerenter se habeant,

iunctis

iunctis semper manibus. Sacra vasa ac ornamenta Ecclesiæ, diligenter custodiant, & reuerenter pertractent.

IN REFECTORIO.

1. SImul descendant, de more pro defunctis orantes: lauant manus citò, eantque ad locum. Refectorium intrantes ante imaginem inclinent, inque partes & choros se diuidant.

2. Sedentes ad mensam, panem non scindant nisi dato prius signo à Prælato: nimium quoque panem non præscindant, neque panem in micas conterant.

3. Cibum non auidè vorent, nec obsonia delicatiora affectẽt, ne limites sobrietatis vel temperantiæ excedant, aut parcimoniam paupertatis violent.

4. Honestatem & ciuilitatem seruent, vt vel comedendo, vel excreãdo, vel aliquid fastidiosè

reiectando, vel etiam felibus obijciendo, alijs nauseã pareant.
5. Dextera cibum ori ministrent, non sinistra: & vtraque manu bibant. Si quem cibum non assueuerint, assuescant: & plus pulmenti, quàm obsonij comedant. Mappamque non deturpent: nec habitum commaculent, sed mundum custodiant.
6. Sedeant erecti, non proni: Oculis submissis, & attentis auribus, ea quæ leguntur auscultent, & silentium strictè teneant.

DE LOCVTIONE.

1. IN colloquijs, sint sine clamore, sine cachinno, gesticulationẽ, contentione, asperitate, dicacitate; & sæculari vanitate ac leuitate.
2. Certis vero temporibus & locis, vtpotè in claustro, dormitorio, cellis; in refectorio & oratorio, semper seruent silentiũ.

3. Nunquam sæcularibus, sine licētia speciali, & socio deputato loquantur: Atque eos tum religiosa affabilitate, ædificare studeant. Rumores narrare, vel captare caueant, sed potius spirare & sapere pia & Sancta addiscant.

4. Professis nunquam loqui, licitum nouitijs, multo minus sacerdotibus vel laicis, nisi vrgente necessitate, & tunc paucissimis verbis.

5. Lites aut nullas habeant, aut quam citissimè finiant; ne fraterna charitas lędatur, vel tranquillitas mentis turbetur.

6. Vocati vel appellati, familiariter respondeant, reuerenter & hilariter. Et quodcunque ire necesse fuerit, non vadant nisi duo vel tres.

7. A Superioribus appellati, & reprehensi, statim veniam, prostratiq; maneant, donec verbo vel signo erecti fuerint.

8. Si quando ſuperioribus loqui neceſſe fuerit, prius oſculando ſcapulare, licentiam petant, capite inclinato, debita cum reuerentia.

9. In funeribus & proceſſionibus, alijſque publicis actibus, ſine fabulis & euagatione oculorum incedant, & ſocium colateralem cum debita diſtantia obſeruent.

DE TEMPORE & loco.

I.

PRæſentiam Dei, vbique locorum, ſedula mente, ſemper perpendant, qui nuſquã abeſt, & omnia intuetur.

2. Temporis benè impendendi, otij que fugiendi præcipuam curam habeant.

3. Proinde nunquam ſint vſpiam ſine Roſario (quod omnes crebrò debent recitare,) aut pio

aliquo

aliquo libello, vt vel orent, vel legant.

4. Et ne tempus infructuosè terant, etiam quando colloquium conceditur, poterunt tunc miſcere ſermonem, vel de piè lectis auditis, vel de re Litteraria, vel ceremonijs ordinis, rubricis, cantu, & ſimilibus.

DE SERVITIIS & obſequijs.

1. SEruitia ſunt neceſſitatis, obſequia charitatis; ad vtraque ſint promptiſſimi.

2. Seruitia in templo ex rubricis accuratè addiſcant & practicent: vt ſunt miniſteria ad altare, in choro, in proceſſionibus, in ſepulturis aut funeribus.

3. Seruitia in refectorio mundando, apparando, cibos inferēdo, vel auferendo. Seruitia alia ſunt prout in domo occurrunt.

4. Ob-

4. Obſequia vero ſunt, aliorum ſupplere vices, etiam ſponte ac prompte; præcipuè in humilioribus ſeruitijs; vt in lotione pedum, in verrendo, laborando in horto: (Et quod magis charitatiuũ eſt & meritorium) in ægris ac infirmis inſeruiendo.

DE REVERENTIA.

1. Reuerentiam debitam, exhibeant, tam perſonis, quam locis ſacris, & imaginibus, vt dum vel altare, vel imaginem ſacram, aut Superiorem, aut Patrem, aut fratrem tranſeunt, capucio detracto, aliquali inclinatione, honorem exhibeant, cum maturitate geſtus, inceſſus & vultus, elucente in omnibus humilitate religioſa, ſuauique magis quam auſtera.

2. Fit autem reuerentia pluri-

mis modis: vt cum transeunti, vel assidenti assurgitur: cum prætereundo alium, non propè nimis transitur: cum decenter assurgitur: cum alter humili seruitio, gestu reuerentioso, honore & alloquio anteuenitur. Cum dexter, honoratiorque locus, actus prior, aut præcedentia in sessione, ambulatione, vel etiam sermone, alteri defertur. Singula tamen absque nota ambitionis sæcularis exhibenda.

DE ORATIONE, ET Lectione pia.

I. STudeant circa cultũ DEI, & B. MARIAE VIRG. nostræ singularissimæ Patronæ, feruentissimi & deuotissimi semper existere: cum constet, tam cultum VEN. SACRAMENTI ALTARIS, quam NOMINIS DEI, & SA-

& Sacratissimi Rosarii, principalius ac hæreditario iure, Ordini nostro esse diuinitus commendatum, & traditum.
2. Quare in omnibus dubijs; tentationibus, angustijs, difficultatibus, actionum initijs, in recentissimis peccatis, statim ad Devm, & B. M. Virg. confugere non differant; & per pias preces auxilium continuo implorent.
3. Studeant etiam non tam Deo verba & voces dare, quàm attentionis & deuotionis affectum.
4. Assuescant inter priuatim legendum vel studendum, ad iaculatorias orationes, genuflexiones; nun pro hac nunc pro alia necessitate, seu publica, seu priuata.
5. Assuescant in omnibus actionibus, & sermonibus, cor recollectum custodire; ad Devm ire, ad nostra exire, ad Devm redi-

re. Desiderare propter ipsum bona agere, & pati: humiliari & mortificari: sicque habitualiter quasi semper orare. Et DEVM tam in prosperis quam aduersis semper laudare.

6. Tametsi quouis locorum Deum orare, licitum sit & laudabile, multo tamen decentius ac congruentiuus in communi, quàm in priuato & præcipuè in Templo, propter deuotionem loci, præsentiam Ven. Sacramenti, Reliquias Sanctorum, assistentiam Angelorum, & Societatem Fratrum: non ergo facile se subtrahant à choro, vel diuino officio.

7. Quotidie lectione pia, animum pascant; lectaque in succum vertant, inque vsum. Quæ proinde amplius placuerint, in libellum adnotare studeant.

DE MEDITATIONIBVS.

PIas meditationes ſingulis diebus inſtituant, quibus in amorem Dei inardeſcant, & in pietate & deuotione magis oficiant.

Materia autem meditandi varia eſſe poteſt, & diuerſis temporibus diuerſa, prout hic eis fusè ſuppeditatur.

1. Beneficia Dei generalia, vel particularia.
2. Opera creationis.
3. Opera redemptionis.
4. Myſteria vitæ Chriſti.
5. Myſteria paſſionis Chriſti.
6. Myſteria glorioſæ reſurrectionis & aſcenſionis eiuſdem.
7. Extremum iudicium.
8. Præmia Bonorum.
9. Pœnæ malorum.
10. Miſericordia Dei.
11. Vindicta diuina.
12. Peccata ingratitudinis generalia

neralia vel particularia.

13. Miseriæ peruersorum, & hæreticorum.
14. Gaudia Beatorum.
15. Tormenta damnatorum.
16. Creaturæ Dei.
17. Scripturæ sacræ.
18. Profectus Spiritualis.
19. Defectus quotidiani.
20. Ministeria Angelorum.
21. Fallaciæ dæmonum.
22. Exempla Sanctorum.
23. Peruersitas malorum.
24. Status interior.
25. Status exterior.
26. Peccata propria, vel aliena.
27. Dei omnipotentia.
28. Prouidentia.
29. Scientia.
30. Benignitas.
31. Largitas.
32. Mors animę vel corporis.
33. Animæ in purgatorio.
34. Iudicia Dei manifesta & occulta. Aliaque quæ pia lectio

& de-

& deuotio abundè ſuggerunt, ad hoc pietatis exercitium continuandum; omnibus Religioſis vtiliſſimum.

Affectus autem piarum meditationum, ſunt Spes, Timor, Amor, Dolor, Gemitus, Suſpiria, Admiratio, Exclamatio, Supplicatio, Gratiarum actio, Reuerentia, Verecundia, & talia, quæ per experientiam rectius diſcuntur, quam per doctrinam. Effectus quoque harum, & fructus ſunt vberrimi in animabus.

Interea viſiones vel reuelationes, non expetant, ne illuſiones incurrant.

Temeraria vota caueant: conſolationes internas, gratanter & humiliter acceptent: Deſolationes patienter tollerent, ſeque culpent.

Compunctionem & deuotionem appetant & exoptent; ſi abſint, earum deſiderium Deo offerant.

Con-

Conſcientias ſemper mundas habere ſtudeant: & in dubijs erroneis, Patri ſuo Spirituali, ſeu Confeſſario in omnibus pareant.

Intentionem ſemper rectam, & affectionem puram teneant.

Damnent voluntatem propriam, vel ſuſpectam habeant. Priuatos amores, ſenſualitates, curioſitates, proprias opiniones deteſtentur. Proprietatem vt venenum mortiferum euitent. Aliena dicta vel facta non iudicent.

Denique mortificationi ſenſuum; abnegationi ſui, & diuinæ reſignationi, ſe totos cõſecrent: ſuperiorumque directioni ſeſe humiliter ſubmittant, cum obedientia prõpta, inuiolabili caſtitate, in voluntaria paupertate, propter Chriſtum.

Poterit hoc formulare ab vnoquoq; nouitio, in quadam chartabella describi, & in cubiculo ante oculos collocari, ad maiorem recordationem & obseruantiam.

Pleraq; autem sunt desumpta, ex directorio Magistri Nouitiorum.

EXERCITIVM Quotidianum.

MANE è lecto surgens, tria facies.

Primò DEO gratias ages pro illius noctis custodia, ceterisque beneficijs eius.

Secundò, offeres teipsum & omnia quæ illo die facturus es DEO, ad gloriam nominis eius.

Tertiò petes gratiam diuinam

nam ad totum illum diem ad illius obſequium impẽdendum, illiſque vitijs ad quæ propenſior es, fortiter reſiſtendum.

Cùm igitur iam expergiſceris, ſignabis te ſigno S. crucis, dicendo, In nomine Patris, & Filij & Spiritus Sancti, Amen.

Deinde iunctis manibus hanc orationem proferes.

In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti crucifixi ſurgo, qui me redemit ſuo precioſo ſanguine, ipſe me regat, benedicat, & cuſtodiat, hodie & quotidie ab omni peccato, & perducat me ad vitam æternam. Amen.

Et ſanctiſſimæ Trinitati dabis gratias, eam inuocando, & dices. Benedicat me Pater qui cuncta creauit ex nihilo; benedicat me Deus Filius, qui me redemit ſuo pretioſo ſanguine; benedicat me Spiritus S. cuius me ſaluet piæ cõſolationis infu-

ſio. Benedicamus Patrem & Filium cum S.Spiritu, laudemus & ſuperexaltemus eum in ſæcula. Benedictus es Domine in firmamento cæli, laudabilis & glorioſus in ſæcula.

Te Deum Patrem Ingenitum, te Filiũ Vnigenitum, te Spiritũ S. Paracletum, ſanctã & indiuiduam Trinitatem toto corde & ore confitemur, laudamus, atq; benedicimus, tibi gloria in ſęcula ſæculorum, Amen.

Poſtea dicere poteris Pſalmũ quo magis ad deuotionẽ excitaris: ad quem quidem pſalmũ te indues. Indutus verò, dum ſcapulare accipies, illud exoſculaberis, & Deo gratias reddes, qui te ad Religionem Dominicanam vocauit, fecitq; te in illa vſque ad eam horam perſeuerare.

Interim dices B. Mariæ virgini, quæ habitum nobis contulit, hos pios verſiculos:

MOnstra te esse Matrē, sumat per te preces, qui pro nobis natus, tulit esse tuus.

Deinde capuciū accipiēdo, itidem illud osculaberis, & mentē eleuans ad Patrem nostrum S. Dominicum, Respons. dices.

O Spem mirā, quā dedisti,
Mortis hora te deflētibus,
Dum post mortem promisisti, Te profuturū fratribus.
Imple Pater quod dixisti,
Nos tuis iuuans precibus.

Postea flectes genua, & cum omni deuotione & attentione dices *Pater & Aue, & Credo*. Postea diuinæ Maiestati gratias ages, pro omnibus beneficijs: quod tibi dedit esse: quòd ad imaginem suam te fecit: quod ex Christianis & Catholicis parentibus & in fide Christiana nasci ac erudiri voluit. Quòd ad sacram Religionem te voca-

uit. Quod te conseruauit in vita, in fide Catholica & Religione vsque ad eã diem. Quòd præseruauit te ab infinitis peccatis, quæ commisisses, & à multis periculis quæ incurrisses, sine Dei ipsius auxilio. Quod te redemit suo pretioso sanguine, totque passus est pro tua salute.

Etiam reddes illi gratias, de corpore non vitioso tibi dato: De omnibus bonis naturæ & gratiæ tibi impertitis: De occasionibus, inspirationibus & modis benefaciendi: & de patientia quam erga te habet, ob tua peccata & tuam ingratitudinem. Poteris autem dicere has vel alias pias orationes.

Ad Deum Patrem.

GRatias ago tibi Domine, Pater omnipotens, æterne Deus, qui me hac nocte, nõ meis meritis, sed sancta tua misericordia custodire dignatus es, & pro vniuersis beneficijs

tuis. Et concede mihi Domine diem istum in tuo sancto seruitio & amore, etiam vsque in finem vitę meæ, ita peragere, vt tibi placeat obsequium seruitutis meæ.

Ad Filium.

DOmine IESV Christe, Fili Dei viui, miserere mei, & custodi me, quæso, ab omni periculo animæ & corporis, & tolle à me omnes tenebras ignorantiæ, vt te videam, & per te cognoscam Patrem tuum omnipotentem.

Ad Spiritum Sanctum.

SPiritus sancte Deus, ignis illuminans & calefaciens, accēde lumē tuum, vt fallacias mundi cognoscam. Infunde quoque in mentem meam charitatis tuæ dona, vt faciam quod deceat, & quod mihi proficiat ad meritum, & proximis meis ad exemplum. Amen.

Ad B. Virginem Mariam.

SPes animæ meæ post Deum, Virgo Maria, commendo tibi hodie & quotidie corpus meum, animam meam, honorem meum; salutem meam, & horam exitus animæ meæ, omnesq; actus meos. Et precor vt serues me à peccatis à periculis, à scandalis, & ab omni confusione humana, ab ira iudicij tremendi, ab immundis cogitationibus, à subitanea & improuisa morte, & ab omni malo animæ & corporis. Et tandem perducas miseram animam meã ad locum refrigerij, quietis & pacis. Amen.

Ad Angelum custodem.

OBsecro te Angelice Spiritus, cui ego indignus ad custodiendum commissus sum, vt indesinenter protegas, defendas, munias me ab omni

omni incursu Diaboli, vigilantem dormientem & vbicunque fuero. Et in quacunque tribulatione, vel angustia me esse perspexeris, auxilium Dei omnipotentis, tuo obtentu & precamine, mihi adesse sentiam. Et cum ex hoc corpore emigrauero, & in agonia fuero, non permittas me à maligno spiritu terreri, & non dimittas me donec ad societatem beatorum peruenero, Amen.

Ad S. Dominicum, & Sanctos Ordinis.

OMNIPOTENS sempiterne DEVS qui renunciantibus sœculo, mansiones paras in cælo, immensam clementiam tuam humiliter imploramus, vt intercedente B. Virgine Filij tui Genitrice, & B. Dominico Patre nostro, & Sanctis tuis Petro, Antonino, Thoma, Vincentio, Hiacintho, Raymundo, Ludouico, Catharina & Agnete, Præ-

dicatorum ordinis Patronis: vota quæ profitendo fecimus, fideliter implere, & ad ea quæ perseuerantibus in te dignatus es promittere, valeamus salubriter peruenire. Per Christum:

Has vel alias pias Orationes & preces pro maiori deuotione poteris dicere, & subinde breues iaculatorias, quales hic subiunximus.

Orationes iaculatoriæ, ad implorandum diuinum auxilium.

DEvs in adiutorium meum intende: Domine ad adiuuandum me festina.

Deus in nomine tuo saluum me fac, & in virtute tua iudica me.

Respice in me Domine, & miserere mei.

Esto

Esto mihi Domine turris fortitudinis: à facie inimici.

Protector noster aspice Deus: & respice in faciem CHRISTI tui.

Esto mihi in Deum Protectorem, & in locum munitum, vt saluum me facias.

Adiuua me, & saluus ero Domine.

Fiat misericordia tua super nos, quemadmodum sperauimus in te.

Pro remißione peccatorum.

DOmine ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripias me: miserere mei, quoniam infirmus sum ego.

Delicta iuuentutis meæ, & ignorantias meas ne memineris Domine.

Domine non secundum peccata nostra facias nobis, neque

ſecundum iniquitates noſtras retribuas nobis.

Domine ne memineris iniquitatum noſtrarum antiquarum, cito anticipent nos miſericordiæ tuæ, quia pauperes facti ſumus nimis.

Adiuua nos DEVS ſalutaris noſter, & libera nos & propitius eſto peccatis noſtris propter nomen tuum.

Erraui ſicut ouis quæ perijt, quære ſeruum tuum Domine.

Ab occultis meis munda me Domine, & ab alienis parce ſeruo tuo.

Tribularer ſi neſcirem miſericordias tuas Domine, tu dixiſti, nolo mortem peccatoris, ſed magis vt conuertatur & viuat.

In infirmitate vel angustia.

DEus noster Refugium & virtus, adiutor in tribulationibus quæ inuenerunt nos nimis.

Sana me Domine & sanabor, saluum me fac & saluus ero.

Tantum dic verbum, & sanabitur anima mea.

Domine vim patior, responde pro me.

Miserere mei DEVS, quoniam in te confidit anima mea.

Exurge Domine adiuua me, & libera me propter nomen tuum.

Custodi me vt pupillam oculi, sub vmbra alarum tuarum protege me.

DEVS misereatur nostri, & benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos.

Per S. ✠ libera nos Domine de inimicis nostris.

Pro salutari morte.

ILlumina, Domine, oculos meos, ne vnquam obdormiã in morte.

Mane nobiscum Domine, quoniam aduesperascit.

Suscipe me Domine, & viuam, & non confundas me ab expectatione mea.

Educ de carcere Domine animam meam vt confiteatur nomini tuo.

Portio mea Domine sit in terra viuentium.

Moriatur, Domine, anima mea morte iustorum.

Recordare Iesu pie, quòd sim causa tuæ viæ, ne me perdas illa die.

Quærens me sedisti lassus, redemisti crucem passus, tantus labor non sit cassus.

Pie Iesu Domine, dona mihi requiem sempiternam.

Domine Iesu suscipe spiritum meum.

In manus tuas Domine commendo ſpiritum meum.

Ad B. Virginem.

MOnſtra te eſſe Matrem, &c.

Maria mater gratiæ, &c.

A ſubitanea & improuiſa morte, & damnatione perpetua liberet nos pia virgo Maria.

In omni tribulatione & anguſtia noſtra, ſubueniat nobis pia virgo Maria.

O mater Dei, memento mei.

Qualis eſſe debeat Religioſorum conuerſatio.

REſtat vt per totum diem in omnibus tuis actionibus diſciplinatum, Religioſum, morigerũ, circumſpectum, diſciplinatũ teipſum exhibeas: maximè in tẽplo, in choro, & coram hominibus deuotum & exemplarẽ te præbeas, & grauem

uem in moribus: vt nulla leuitas mentis, oculorum euagatio, risus oris, vel vlla dissolutio in istis locis appareat.

Sis autem per diem occupatus vel orando, vel meditando, vel legendo, vel studẽdo, vel quodcunque opus honestum & pium exercendo: ne vnquam te diabolus otiosum reperiat, & ad malum prouocet.

Vsus religiosi cubiculi. Cella quasi cælum tibi sit, vbi cælica cernas: hic ores, studeas, mediteris, crimina plangas. Pax est in cella, foris autem plurima Bella.

Pœna proprietariorum, & negligentium Horas Canonicas. Horas autem Canonicas omnes & integras deuotè & attentè persoluere studeas: ne vnquam iusto Dei iudicio contingat te à gratia Dei, vel ordine tuo apostatare. Hoc namq; à senioribus obseruatum est, & experientia comprobatum, quòd sicut monachi vel Religiosi proprietarij sæpissimè subitanea morte solent

lent mori; sic facilè negligentes vel omittentes diuinum Offi-cium, seu Horas Canonicas, so-lent communiter protendere ad postasiam.

In cibo & potu maximè temperantiam & parcimoniam seruare studeas. Apposita grato animo recipias, & pro benefactoribus, & elargientibus suas eleemosynas Deum orabis. Cibarijs appositis facilè contentus sis, cogitans, quàm innumerabiles sint pauperes, qui delitias maximas reputarent, si tantummodo haberent panem, quē Deus tibi cum alijs cibarijs ministrauit. *Iustus enim* (inquit Sapiens (*comedit, & replet animam suam: venter autem impiorum insatiabilis*. Vnde impiorum est, conqueri & obmurmurare, cùm cibaria ad appetitum suum non habent. Prou. 13.

Tu verò subinde cibos cæteris delicatiores pœnitentię cau-

sati-

sa tibi subtrahes, vel cum sobrietate sumes.

Vitanda summoperè crapula & ebrietas: omnisque occasio confusionis & scandali.

Super omnia verò tanquam venenum & pestem fugias maledictum & damnabile vitium ebrietatis, per quod viri Religiosi non tantum infames & contemptibiles omnibus redduntur, sed ipsa execranda crapula & ebrietas est, quæ integra monasteria & Religiones solet euertere & extirpare. Nam ex ea solent prouenire infinita incommoda, confusiones & scandala, à quibus omnibus maximè debet verus Religiosus abhorrescere & abstinere. Vnde Christus tam seuerè nos præmonitos voluit, his acrioribus verbis: *Attendite autem vobis, ne fortè grauentur corda vestra in crapula & ebrietate; & superueniat in vos repentina dies illa;* scilicet vindictæ & exterminij.

Luc. 12

Poteris tu igitur aliquibus diebus, maximè ferijs 6. in memoriam

moriam Dominicæ passionis aliquod opus pœnitentiale facere, vel ieiunando, vel flagris corpus cædendo, aut cilicium ad carnem gestando, aut quodlibet aliud asperum pro illius amore amplectendo:

Dicendo cum Apostolo Paulo, *castigo corpus meum, & in seruitutem redigo, ne fortè cum alijs prædicauerim, ipse reprobus efficiar.* 1. Cor. 9

Similiter ne tu, qui cùm pia vita, & sana doctrina, aliorum debeas animas saluare: ille ipse irreligiosè viuendo negligas, & perdas tuam. Cum vnusquisque teneatur maiorem proquisque propriæ suæ salutis habere rationem, quàm aliorum; quòd ordo charitatis docet. Quare prius incipias facere, & postea docere, ad exemplum Christi, Apostoli Pauli, & aliorum Sanctorum, eorumq; vestigijs semper insiste.

Deum semper habeas præ oculis. *Nam oculi Domini in omni loco,* Pro. 15.

loco, contemplantur bonos & malos.

Cum igitur Deus sit inspector omnium tuorum actuum, & quem latere nihil potest: cogita semper eum tibi præsentem, & omnia tua conspicientem. Vt possis dicere cum propheta,
Ps. 15. *Prouidebam Dominum in conspectu meo semper.*

In cuius conspectu ambulauerunt Patres nostri, piè, probè, & sanctè viuendo: & honestè, timoratè & laudabiliter conuersando.

Tempore nocturno.

VEsperi ad lectum iturus, intres tecum in iudicium, & conscientiam diligenter examines. De beneficijs tibi à Deo collatis iterum gratias ages: & de commissis eo die peccatis humiliter à Deo veniam precaberis: firmiterque propones omnium eorum sinceram emendationem.

Poteris dicere has orationes.

Oratio pro remißione peccatorum.

COnfiteor tibi Domine, Deus omnipotens, creator cæli & terræ, omnia peccata mea, quæcunque feci ab infantia mea, vsque in hanc horam scienter vel ignoranter; & præsertim quæ commisi hoc die, factis, cogitationibus & omissionibus aduersus tuam diuinam voluntatem. Tibi Domine confiteor ex corde, & peto veniam, quia peccata mea innumerabilia sunt, & supplico humillimè, vt obliuiscaris omnium peccatorũ meorum, quorumcunque me nosti reum in omni anteacta vita mea. Accende etiam in me ignem tuæ charitatis & timoris, & concede mihi feruentem emẽdationem totius vitæ meę, cum vera spe, fide, & charitate. O clemens, O pie, O IESV fili Mariæ.

Alia Oratio.

O IESV dulcissime, tu me quæso maneas, hac nocte mecum dormias, & corpus somnum capiat, & numquã cor obdormiat, sed semper ad te vigilet. Me Angelus custodiat, & signo crucis muniat. Hinc Satan procul fugiat, & Iesus solus maneat. Quos amo tecum colligas, in lecto cordis foueas, nec me nec ipsos deseras, sed benedicens protegas, & in æuũ custodias. Amen. *Pater & Credo.*

Vel dicere poteris ordinarias preces quæ hic sequuntur, & solent dici à iunioribus in communi.

Prius Rosarium B. Virginis alternatim per choros dicendum, cum meditatione misteriorum: prout Dignissimus Pater commissarius F. THOMAS MARINVS *Coloniæ instituit.*

Postea Preces vesperinæ.

Confiteor Deo, *&c.*

Misereatur, *&c.*

Hymnus.

Hymnus.

CHriſte, qui lux es & dies,
Noctis, tenebras detegis,
Luciſque lumen crederis,
Lumen beatum prędicans.
Precamur ſancte Domine,
Defende nos in hac nocte,
Sit nobis in te requies,
Quietam noctem tribue.
Ne grauis ſomnus irruat,
Nec hoſtis nos ſurripiàt,
Nec caro illi conſentiens
Nos tibi reos ſtatuat.
Oculi ſomnum capiant,
Cor ad te ſemper vigilet,
Dextera tua protegat,
Famulos qui te diligunt.
Defenſor noſter aſpice,
Inſidiantes reprime,
Guberna tuos famulos,
Quos ſanguine mercatus es.
Memento noſtri Domine,
In graui iſto corpore,
Qui es defenſor animæ,
Adeſto nobis Domine.

Præſta Pater omnipotens,
Per Ieſum Chriſtum Dominum,
Qui tecum in perpetuum
Regnat cum S. Spiritu. Amen.

Antiph.

MEdia vita in morte ſumus, quem quærimus adiutorem niſi te Domine, qui pro peccatis noſtris iuſtè iraſceris, ſancte Deus, ſancte fortis, ſancte & miſericors Saluator, amaræ morti ne tradas nos. Kyrie eleiſ. Chriſte eleiſ. Pater noſter.

Verſ. Et ne nos. & *Verſ.* Dignare Domine nocte iſta. *Reſp.* Sine peccato nos cuſtodire.

℣. Domine exaudi orationem meam.

℟. Et clamor, &c.

Oremus.

VIſita quæſumus Domine habitationem iſtam, & omnes inſidias inimici ab ea longè repelle, & Angeli tui ſancti

ſancti, habitantes in ea, nos in pace cuſtodiant, & benedictio tua ſit ſuper nos ſemper. Per Chriſtum, &c.

Antiph. Euigila ſuper nos æterne Saluator, ne nos apprehendat callidus tentator, quia factus es nobis ſempiternus adiutor.

Verſ. Saluos fac ſeruos tuos.

Reſp. Deus meus, &c.

Oremus.

PArce Domine, parce populo tuo, vt qui digna caſtigatione flagellatur, in tua miſericordia reſpiret. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

Reſp. Amen.

Antiphona.

Veni Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium, & tui amoris in eis ignem accende, qui per diuerſitatem linguarum cunctarum Gentes in vnitatem fidei congregraſti.

Vers. Emitte Spiritum tuum & creabuntur.
Resp. Et renouabis faciem, &c.

Oremus.

DEvs, qui corda fidelium sancti Spiritus, illustratione docuisti, da nobis in eodem spiritu recta sapere, & de eius consolatione gaudere. Per.

Antiph. Sub tuum præsidium confugimus sancta. Dei Genitrix nostras deprecationis ne despecias in necessitatibus, sed à periculis cunctis libera nos semper virgo benedicta.

Vers. In omni tribulatione & angustia nostra.
Resp. Subueniat nobis pia virgo Maria.

Oremus.

PRotege Domine famulos tuos subsidijs pacis, & beatæ Marię semper virginis patrocinijs confidentes, à cunctis hostibu

hoſtibus redde ſecuros. Per Chriſtum, &c.

Antiph. Laudemus Dominum, quem laudant Angeli: cui Cherubim & Seraphim, Sanctus, Sanctus, Sanctus, proclamant.

Verſ. Angelis ſuis Deus mandauit de te.

Reſp. Vt cuſtodiant te in omnibus vijs tuis.

Oremus.

DEus qui miro ordine Angelorum miniſteria hominumq́; diſpenſas, concede propitius, vt quibus tibi miniſtrantibus in cælo ſemper aſſiſtitur, ab his in terris vita noſtra muniatur. Per.

Antiphona.

Magne Pater S. Dominice, mortis hora nos tecum ſuſcipe & hic ſemper nos piè reſpice.

Verſ. Ora pro nobis B. P. Dominice.

Reſp. Vt digni, &c.

Oremus.

COncede quæſumus omnipotens Deus, vt qui peccatorum noſtrorum pondere premimur, B. Dominici Confeſſoris tui, Patris noſtri, patrocinio ſubleuemur. Per.

Antiph.

O quam felix gloria ſemper eſt Sanctorum, quàm præclara merita ſunt Predicatorum: quorum verbo & opere mundus decoratur, eorumque munere mens conſolidatur.

Verſ. Sapientiam Sanctorum narrant populi.

Reſp. Et laudem eorum nunciat Eccleſia.

Oremus.

COncede quæſumus omnipotens Deus, vt ad meliorem vitam Sanctorũ tuorum Petri, Antonini, Thomæ, Vincentij, Hiacinthi, Raymundi, Ludouici, Catharinæ & Agnetis exempla nos prouocent: quatenus

quatenus quorum memoriam agimus, etiam actus imitemur. Per.

Antiph. Sancti Dei omnes intercedere dignemini pro nostra omniumque salute.

Vers. Orate pro nobis omnes Sancti.

Resp. Vt digni efficiamur.

Oremus.

TRibue quæsumus Domine, omnes Sanctos iugiter orare pro nobis, atque eos clementer exaudire digneris. Per.

Antiph. Da pacem Domine in diebus nostris: quia non est alius qui pugnet pro nobis nisi tu Deus.

Vers. Fiat pax in virtute tua.

Resp. Et abundantia.

Oremus.

DEvs à quo sancta desideria, & recta consilia, & iusta sunt opera, da seruis tuis illam quam mundus non

poteſt dare pacem : vt & corda noſtra mandatis tuis dedita, & hoſtium ſublata formidine, tẽpora ſint tua protectione tranquilla. Per.

Antiph. Fidelium animæ p[illegible] miſericordiam Dei requieſca[illegible] in pace.

Verſ. A porta inferi.

Reſp. Erue Domine, &c.

Oremus.

FIdelium Deus omnium cõditor & Redemptor, animabus famulorum famularumque tuarum remiſſionem cunctorum tribue peccatorum: vt indulgentiam quam ſemper optauerunt, pijs ſupplicationibus conſequantur. Per. Amen.

IN lecto ita te componas, quẽadmodum in ſepulchro poſt mortem aliquando ponendus es, cancellatis brachijs in formam crucis: & tecum pauliſper figuram illam quam hoc

ſitu

situ repræsentas, cum omnibus circumstantijs diligenter expędas. Responsorium aliquod vel Psalmum aliquem, ex ijs quæ pro defunctis dici solent, super te tanquam mortuo leges. Ac deniq; Deum rogabis, vt in hora mortis tuæ te defendere, & contra omnes inimici tentationes & insidias tueri dignetur.

Cinctus autem dormies, cingens te super tunicam vel indusium, & proferes hæc verba: *Cinge me Domine cingulo castitatis, & extingue in lumbis meis ignem concupiscentiæ & libidinis.* Quotiescunque nocte expergisceris, dicas: *Gloria Patri & Filio, & Spiritui sancto*, vel: *O IESV nostra Redemptio.* vel aliquid simile.

QVia crebrò solent Religiosi per sacram confessionem conscientiam expurgare, placuit ad maiorem instructionē quendam modum & breuem metho-

dum hic tradere, quò facilius & commodiùs id præstare possint.

Modus confitendi quotidianos defectus, pijs omnibus, & sæpè hoc Sacramentum frequentantibus vtilis.

SIgno crucis facto, dices: Benedicite. complicatisq; manibus dices: Confiteor Deo, B. Mariæ, B. Dominico, omnibus Sanctis, & tibi Pater, quia peccaui nimis cogitatione, locutione, opere & omissione, mea culpa. Ideo precor tuam Paternitatem humiliter, audias me.

Confiteor imprimis, me non eo dolore, contritione, & proposito emendandæ vitæ, ad cõfessionem accedere, vt tantum Sacramentum & peccatorum meorum grauitas & multitudo requirit. Bonum propositum emendandæ vitæ, & in virtuti-

bus

bus proficiendi, non obſeruaui, ſed in antiqua vitia & prauos mores reincidi, nec iniunctam pænitentiam debita cum deuotione & contritione abſolui.

Confiteor me Dominum Deum, nec ex toto corde & animo dilexiſſe, laudaſſe, & gratias egiſſe, nec debito feruore inſeruiſſe. In oratione ſæpe plus caducis & corporalibus, quam diuinis & ſpiritualibus deditus fui. Diuinum officium & horas meas canonicas debita cum deuotione & attentione non peregi, ſed magna diſtractione mentis & cordis; adeo quod integras, horas, ſubinde abſque actuali vlla attentione perſoluerim, vixque virtualem ſeruauerim.

In omnibus meis operibus & actionibus ante omnia, & ſuper omnia diuinum honorem & maiorem Dei gloriam ſtudioſe, purè & recta intentione non quæſiui, ſed magis meipsũ, pro-

prium commodum, ſæculi laudem, meam vtilitatem. Si quid etiam aliquando boni fecerim, id magis timore, & veteri conſuetudine, quam ex ſincero Dei amore perfeci. Spem omnem atque fiduciam in Dei omnipotentis manu non collocaui, ſed nimis me terrenis occupaui.

Non ita proximum meum, quàm meipſum amaui, nec ita cum alijs egi vt mihi optaſſem fieri. Infirmitates & defectus aliorum patienter non tuli, ob minimam cauſam ijs indignatus fui, pronùs ad iram & vindictam. Superioribus illum amorem, honorem, fidem & obedientiam non exhibui, vt congruum erat. Aliorum vitia facillimè animaduerti & obſeruaui, cum mea minimè curarem vel cernerem. Facillimè etiam ex temeritate aliorum dicta vel facta iudicaui, alioſque contempſi & ſpreui. Linguā

meam

meam & aures meas, ab omni detractione, oblocutione, murmuratione, non satis castè, & cautè custodiui, sed multa inordinata, inepta, obscęna, & otiosa verba in ore habui. Silentium in locis & temporibus interdictis sæpius fregi: mendacia iocòsa & officiosa dixi.

Tempus meum inutiliter deduxi & consumsi. Debitam Parsimoniam in cibo & potu non seruaui. Nimium effusus in leuitatibus & dissolutionibus, & in multis nimis curiosus & sensualis extiti. Cor denique & affectum in creaturis nimium collocaui. Sancti Spiritus suggestiones, & bonas quaslibet inspirationes atq; instructiones non vt oportuit obseruaui, nec benè impendi: sed magis meas prauas concupiscentias & inclinationes secutus sum. Omnes peccandi occasiones non fugi, nec euitaui, vanā

gloriam & propriam complacentiā ſæpè habui; nec Deo pro ſuis beneficijs gratus extiti.

Immundas & obſcenas cogitationes varias in mente habu' ijſq́; facilè me oblectaui, nec debitam diſplicentiam & deteſtationem in ijs habui, ſed maiorē complacentiam & delectationem: (ſi quoque non ſubinde ijs conſenſum præbuerim.)

Ad ſacroſanctum Euchariſtię Sacramentum tanto cum honore, humilitate, & conſcientiæ puritate, quanta in tanto tamque auguſto Sacramento exigitur, non acceſſi.

Tandem conſcientiam ſuam quiſque examinet. An decem præcepta Decalogi, præcepta Eccleſiæ, vota ſua, ſtatuta & ordinationes ſuas benè obſeruauerit. An nullum graue peccatū ſeu mortale commiſerit. Et tandem ita concludet ſuam confeſſionem:

De

• De his & omnibus alijs, siue iam dictis, siue per negligentiam & obliuionem omissis, & de quibuscunque alijs, quibus me Deus reum nouit, dico meam culpam, & peto à Deo remissionem, & à te Pater humiliter veniam & absolutionem.

Ante confeßionem poteris dicere hanc Orationem.

PEr sanctorum omnium Angelorum, Archangelorum, Patriarcharum, Prophetarũ, Apostolorum, Martyrum, Confessorum atque virginum merita, orationes, passiones, & suffragia, infunde cordi meo, Clementissime Deus, per gratiam Spiritus sancti, compunctionem & fontem lacrimarum, vt possim reatum conscientiæ meæ perfectè cognoscere & delicta facinorum meorum plenariè confiteri, & deuotè commissa accusare, & de commissis om-

nibus dignam pęnitentiam agere, & de his tua præstante misericordia, perfectam habere veniam. Amen.

Hanc verò post confessionem.

SIt tibi Domine obsecro, meritis sanctissimæ matris tuæ semper virginis Mariæ, grata & accepta ista confessio mea, & quicquid mihi defuit nunc & alias, de sufficientia contritionis, de puritate & integritate confessionis, suppleat pietas & misericordia tua, quæ dignetur me habere plenius, & perfectius absolutum in cælo. Amen.

VT omnibus clarè constet, quod vita monastica, & trium votorum obseruantia, sit apertè fundata in sacra Scriptura, immò ipsius Christi Saluatoris luculenta doctrina & non (vt hæretici obganniunt) esse inuentiones, superstitiones, & doctrinas humanas. Denique vt quilibet Religiosus, tanto magis suam obligationem agnoscat, quanto apertius per eloquium sacræ scripturæ, & doctrinam Christi, se se obstrictum agnoscit, ad religiosam vitam instituendam, & vota sua seruanda quæ distinxerunt labia eius, iuxta illud: Ps. 75.
Vouete, & reddite Domino Deo vestro.

Placuit quædam loca, & testimonia sacræ Scripturæ, & dictorum Christi, hic breuiter subiungere, & ad oculum demonstrare; vt promptius quisque vocationi suæ, & professioni satisfaciat, & ad perfectionem tendat ad quam Christus nos hortatur, dicens,

Matt. 9 *dicens.* Estote ergo perfecti, sicut & Pater vester cælestis perfectus est. *Maximè cum nobis ipsa vita & doctrina Christi Saluatoris, tanquam clarissimum speculum esse debeat, in quo defectus nostros apertè conspiciamus & agnoscamus; & veris Christianis virtutibus exornemur.*

DOCTRINA CHRISTI de Vita Religiosa.

CHRISTVS Saluator noster tria Religiosorum Vota non solùm verbis suasit & docuit, sed suo exemplo comprobauit & declarauit.

De castitate. Nam castitatem coluit, qui de Virgine natus, & carnis delicias ac voluptates abhorrens, virginitatem seruauit, laudauit & extulit, dicens: *Sunt eunuchi, qui seipsos castrauerunt propter regnum cælorum: qui potest capere capere capiat.* Qui sunt illi Eunuchi? nisi *Matt. 19.*

Religiosi,

Religiosi, quia sua sponte & libera voluntate respuentes nuptias & vxores, castam vitam eligunt amore Dei sui? *Nam* (inquid Apost. Paulus) *qui sine vxore est, sollicitus est quæ Domini sunt: qui autem cum vxore est, sollicitus est quæ sunt mundi, quomodo placeat vxori, & diuisus est.* Habes ergo rationem, cur castè viuentes aptiores sint ad seruitium & obsequium Dei. 1. Cor. 7.

An non similiter Paupertatem coluit & docuit, qui cùm diues esset, pro nobis egenus factus est, vt non haberet vbi caput suum reclinaret? Sed audi, quomodo suis sequacibus etiam hanc voluntariam paupertatem suaserit. *Si vis* (inquit) *perfectus esse, vade, vende omnia quæ habes, & da pauperibus, & habebis thesaurum in cælo, & veni sequere me.* *De Paupertate* 2. Cor. 8. Matt. 19.

Tertiò denique, an non idem Christus Dominus obedientiæ & humilitatis perfectum simulacrum *De obedientia.*

Phil. 2. lacrum ſeſe nobis exhibuit? *Qui humiliauit ſemet ipſum, factus obediens vſq; ad mortem, mortem autem crucis.* Et non ſolùm Deo Patri, ſed Ioſeph & Mariæ, teſtante Euangeliſta: *Et erat ſubditus illis.*
Luc. 2.

Et ad ſui imitationem nos prouocans, ait: *Diſcite à me, quia mitis ſum & humilis corde, & inuenietis requiem animabus veſtris.*
Matt. 11.

Et vt Superioribus promptam hanc obediẽtiam cum omni humilitate exhibeamus, eorum ſtabiliendo auctoritatem dicit: *Qui vos audit, me audit; qui vos ſpernit, me ſpernit.* Vnde propriam voluntatem docet eſſe abnegandam: *Qui vult* (inquit) *venire poſt me, abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam, & ſequatur me.*
Luc. 10
Luc. 9.

Videtis ergo vbi ſit fundata trium Votorum Eſſentialium obſeruantia, & quis ſit Auctor vitæ monaſticæ?

Sed dicet aliquis: Valdè difficilis

ficilis & molesta, hæc doctrina *Religio,*
& obseruãtia Religionis. Fateor *Angu-*
equidem: sed hęc via salutis, quę *sta por-*
tendit ad astra, quam Christus *ta & ar*
ipsemet ingressus est, & pleriq; *cta via.*
omnes Sancti & Beati. *Hæc enim* *Ps.*117.
porta Domini, iusti intrabunt per
eam. Hancq; angustam portam
& arctam viam Christus demõ-
strauit & docuit, quando dixit:
Intrate per angustam portam: quia *Matt.*7
lata porta & spatiosa via est, quæ du-
cit ad perditionem, & multi sunt qui
intrant per eam. Angusta verò porta
& arcta via est, quæ ducit ad vitam,
& pauci sunt, qui inueniunt eam.

Nolite ergo mirari, O Reli-
giosi, nolite turbari, vel indi-
gnari, si obedientia subinde vo-
bis grauis, si paupertas, si ieiu-
nium, abstinentia, carnis mace-
ratio, Spiritus mortificatio, du-
rus lectus, nocturnæ vigiliæ, di-
sciplinę, silentium, reprehensio,
& punitio, & qualiscunq; Ordi-
nis vestri austeritas, molesta, du-
ra &

ra, aſpera & difficilis eſſe videatur: quia hæc illa anguſta porta & arcta via eſt quæ ducit ad vitam, quam Chriſtus vobis propoſuit, quam pro ſecuritate ſpotaneè elegiſtis, & ſtatus profeſſionis veſtræ à vobis exigit, & hic certa vobis ſalus.

Non enim otioſis, tepidis, & negligentibus, multò (minus mundanis, carnalibus, & voluptuoſis,) promittitur regnum Dei; ſed laborantibus, vincentibus & ſuſtinentibus. Nam, Chriſto atteſtante, *Regnum cælorum vim patitur, & violenti rapiunt* (Matt. 11.) *illud.* Id eſt, Regnum cælorum, per varias moleſtias, difficultates labores & ſudores, per humilitatem, patiētiam, pęnitentiam, carnis afflictionem & mortificationem obtinetur & acquiritur. (Act. 14.) *Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei. Et nullus coronabitur,* (2. Tim. 2.) *niſi legitimè certauerit. Quare* (inquit

quit idem Apostolus) *semper mortificationem Iesu in corpore ve-* 2. Cor.
stro circumferentes, vt & vita Christi 4.
in corporibus vestris manifestetur. Videtis Christi vitam nobis esse imitandam & moribus exprimendam?

Christus enim (inquit Apostolus Petrus) *passus est pro nobis, vobis* 1. Pet.
relinquens exemplum, vt sequamur 2.
vestigia eius.

Hinc toties Saluator ipse nos inuitat ad ferendam crucem, ad agendam pœnitentiam. *Pœniten-* Matt. 3
tiam, inquit, *agite, & appropinqua-* & 4.
bit Regnum cælorum. Et iterum: *Nisi pœnitentiam egeritis, omnes si-* Luc. 13
mul peribitis. Et qui non accipit cru- Matth.
cem suam & sequitur me, non est me 10.
dignus.

Quare multum aberrant, & eorum salus grauiter periclitatur, qui Religionem ingressi, libertatem quærunt, voluptates & corporalia commoda sectantur, honores ambiunt, pro-

pria

pria affectant. Quid enim hoc aliud est, quàm latam portam & spaciosam viam ingredi, quę ducit ad perditionem? Quod cùm in hominibus sœcularibus etiam sit damnabile, quanto magis in Religiosis?

Multo ergo meliùs saluti suæ consulunt illi Religiosi, qui, diuitijs omnibus & delitijs huius sœculi contemptis, Deo tantùm placere & inseruire student. Potiùs eligentes, in humilitate, sobrietate, asperitate, paupertate, castitate, & obedientia, breuem vitam transigere, & ad vitam transire æternam; quàm hic delitiosè, pomposè, delicatè & gulosè, viuere: & postea mortem subire æternã, atq; infernalibus flãmis in perpetuũ cruciari. Sic enim dicit scriptura: *Quis de vobis poterit habitare cũ igne deuorante? & quis habitabit ex vobis, cum ardoribus sempiternis?* *Isa. 33.*

Hac ratione moti tot nobiles, diuites, potentes & Principes,

tam

tam innumeri homines, ſua omnia deſerentes, vana gaudia & carnis illecebras conculcantes; ad crucis vexillum & Religionis portum Chriſti amore conuolarunt: vitam aſperam & regidam ſæpè ducentes, vt animas ſuas hìc ſaluas facerent, & æterna ſupplicia ac tormenta euaderent.

Hinc tot præclari Sancti, viri perfecti atque glorioſi, ex diuerſis Ordinibus & Religionibus vſque ad hanc diem prodierunt. Fęlices ergo iam illi, & terque quaterque beati, quos ipſe Deus iam ſumma gloria & honore coronauit, & pro eorum meritis, laboribus ac virtutibus, mercedem copioſam reddit. Vt nullus merito à vita Religioſa & monaſtica, ac Dei ſeruitio abhorrere debeat, tametſi ibi multa dura & aſpera prima fronte appereant: quia Amor Dei, & merçes promiſſa, ea ipſa leuia &

Matt. suauia reddunt. Vt meritò Chri-
11. stus dixerit: *Iugum meum suaue est, & onus meum leue.*

Merces promissa bonis Religiosis. Vis scire quantam mercedem & gloriam Christus Dominus suis sectatoribus hic & postea repromittit? Eandem planè quã Beato Petro & reliquis Apostolis repromisit. Cùm enim Petrus dixisset Christo: *Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te, quid ergo erit nobis?* Protinus asseuerando promisit: *Amen dico vobis, quòd vos qui secuti estis me, in regeneratione, cùm sederit Filius hominis in sede maiestatis suæ, sedebitis & vos iudicantes duodecim tribus Israel.* *Matth. 19.*

Ne verò dicat quis, tantùm duodecim Apostolis hoc esse promissum, audi quid illis vlteriùs promittat, qui domum parentum, consortium fratrum & sororum deserentes, nuptias & vxores, eius amore respuentes, diuitias & possessiones contemnentes,

nentes, propterea monasteria ingrediuntur & Religiosi fiunt: sequitur in Christi promissione: *Et omnis qui reliquerit domum, vel* Mat. 19
fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut vxorem, aut filios, aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet. (Addit Luc.) *etiam* Luc. 18
in hoc tempore, & in seculo venturo vitam æternam.

Fatentur hoc plerumque boni Religiosi, quòd etiam in hoc sæculo & in hac vita multo plura recipiant sine cura & solicitudine, quàm reliquerunt in mundo cum mille curis & anxietatibus: sicque cum magna consolatione futuram promissionem præstolantur. Cuius consolationis satis expertus S. Bernar- S. Ber.
dus sic loquitur. Vos mundani videtis quidē nostros labores, consideratis nostras afflictiones externas ac cruces, & exhorrescitis. Sed non aspicitis ad nostras vnctiones, nec attenditis ad

noſtras conſolationes internas Spir. ſancti. Quod veriſſimum eſſe, teſtantur cum S. Bernardo, omnes Monaſticæ diſciplinæ obſeruatores. Nam quanto quis magis affectũ abſtraxerit à creaturis, propter Deum; tanto pluribus diuinis cõſolationibus in animo fruetur.

Et vt ſcias quòd peculiarem gloriam & mercedem Religioſis ſuis addicat Deus in futurum audi quæ eis per Prophetam longè antè promiſit. *Hæc*
Iſa. 65. *dicit Dominus Eunuchis* (intellige qui ſeipſos caſtrauerunt propter regnum cælorum:) *Qui cuſtodierint ſabbata mea* (id eſt, in meo cultu & obſequio continuè ſe occupauerint:) *& elegerint quæ ego volui*; (ſcilicet obedientiam, paupertatem, caſtitatem:) *& tenuerint fœdus meum* (quod per profeſſionem fecerunt:) *dabo eis in domo mea & in muris meis locum, & nomen melius à filijs & filiabus:*

no-

nomen sempiternũ dabo eis, quod non peribit. Audis meliorem mercedem & maiorem gloriam præ reliquis fidelibꝰ religiosis addici? *Gaudete ergo & exaltate, quoniã merces vestra copiosa est in cælis.* Mat. 5.

Sed vt quis summam illam mercedem & coronam gloriæ assequatur, non sufficit, externo habitu religiosum esse, sed obseruantia trium votorum planè necessaria est: denique humilitatis, mansuetudinis, patientiæ, cæterarumque virtutum exercitium: ac præcipue geminæ charitatis, Dei & proximi. Quæ est omnium virtutũ regina & forma: Sine qua nihil prodest Religio, vel summa austeritas vitæ, vel quodcunque aliud opus bonum. Vt testatur S. Paulus, & fusè tractat priori sua Epistola ad corinthios, Capite 13. Vnde fideles ad virtutum exercitium excitans, hanc super omnes alias

Charitas Religiosis maximè necessaria.

Col. 3. extollit, dicens: *Induite vos ergo, sicut electi Dei, sancti & dilecti, viscera misericordiæ, benignitatem, humilitatem, modestiam, patientiam, supportantes inuicem: super omnia autem hæc, charitatem habete, quod est vinculum perfectionis.* Idem in-
1. Pet. 4 culcat Apostolus Petrus: *Super omnia* (inquit) *in vobismetipsis charitatem continuam habete, quia charitas operit multitudinem peccatorum.*

Imò Christus Dominus in vltima sua cœna quam seriò hanc charitatem nobis commendauit? Nam præcipiendo dicit: *Hoc est præceptum meum,*
Ioan. 15 *vt diligatis inuicem.* Et ex eo signo maximè voluit vt eius discipuli & sequaces dignoscerentur, dicens: *In hoc cognoscent*
Ioan. 13 *omnes, quòd discipuli mei estis si dilectionem habueritis ad inuicem.*

Hinc omnes fundatores Ordinum, & Religionum institutores, in suis Regulis & statutis præ-

præcipuè huius charitatis rationem & curam haberi voluerunt. Vnde S. Augustinus in sua Reg. sic incipit: Ante omnia, fratrés charissimi, diligatur Deus, deinde proximus: quia ista pręcepta sunt principaliter nobis data. Et verissimè dixit S. Hieronimus de claustris & monasterijs. Sine charitate, monasteria sunt tartara, & habitantes in eis sunt dæmones: porrò cum chritate, monasteria sunt Paradisus in terris, & commorantes in ipsis sunt Angeli.

S. Aug. in sua Reg.

S. Hieron.

Quare nulla vitia Religiosis magis vitanda, quàm quæ huic charitati & dilectioni contrariantur: vtpote discordiæ, contentiones & rixæ, odium & inuidià, rancor & liuor: qûæ vitia tamquam venenum pestiferum sunt fugienda, quia pacem auferunt, & charitatem necant. Ea autem sectanda & amplexanda, quæ pacis sunt & di-

lectionis: vt sic Filij Dei, discipuli Christi, & veri Religiosi nominemur & simus, & tandē promissionum quoque eius mereamur esse particepes, & bonorum operum mercedem & gloriam consequamur in cœlis.

Sed non omnibus ista spes & consolatio. Nam mali & peruersi Religiosi, qui nullam suæ professionis, vocationis & salutis rationem habent: sed discoli, incontinentes, proterui, contumaces, rebelles, fideifragi ac operarij iniquitatis existunt,
1. Ti. 5. iustam habent damnationem, quia fidem suam irritam fecerunt. Grauiter talibus Dominus comminatur, eosque perstringit cum Scribis & Phariseis hypocritis, quando dicit: *Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ, quia similes estis sepulchris dealbatis, quæ à foris parent hominibus speciosa, intus vero plena sunt ossibus mortuorum & omni spurcitia: sic & vos*
Mat. 23

Grauis censura & comminatio in malos Religiosos.

à foris

à foris quidẽ paretis hominibus iuſti, (id eſt, ex habitu tantum Religioſi) *intus autem pleni eſtis hypocriſi & iniquitate.*

Tales hypocritas egregiè deſcribit S. Bernardus. Hypocritæ (inquit) volunt eſſe humiles ſine deſpectu, pauperes ſine defectu, benè veſtiti ſine ſollicitudine: delicatè paſci ſine labore: alijs adulantes, alijs detrahentes: mordaces vt canes, doloſi vt vulpes, ſuperbi vt leones. Volunt eſſe iudices ſine autoritate, ſine viſu teſtes, falſi accuſatores, & omni veritate carentes. Hæc ille quàm veriſſimè: ſolent enim tales malè & ſcandaloſè viuentes, alios piè & religioſè viuentes temerariè iudicare, eos vocantes & calumniantes eſſe hypocritas, cùm ipſi verè tales ſint. Hoc autem prouenit (vt inquit Sanctus Thomas) ex eorumdem ſuperbia & inuidia, qua ſolent etiam bona in

S. Ber.

S. Tho. in opuſ.

in malam partem interpretari, & occulta temerariè iudicare. Quod grauissimum est peccatum (inquit D. Thomas) quia nō solùm sibi vsurpant quod soliùs Dei est, sed & alios à pietate & bonis operibus retrahunt, dum timent hypocritæ appellari. *Væ*
Matt. *autem vobis.* (inquit Dominus)
23. *Scribæ & Pharisæi hypocritæ, qui clauditis Regnum cælorum ante homines: vos enim non introitis, nec introeuntes sinitis intrare.* Hoc faciunt illi peruersi Religiosi, qui nec religiosè volunt viuere, nec alios patiuntur benè viuere, aut religiosam vitam ducere. De quibus etiam conqueritur apud
Hiere. Prophetam, vbi dicit: *Quid est*
11. *quòd dilectus in domo mea fecit scelera multa* Quasi diceret, Illi qui tanquam filij dilecti esse debuerant, & in Religione ac monasterio piè ac sanctè conuersari; omnibus sese vitijs & sceleribus coinquinarunt, nullo pacto vel

cto vel voto seruato.

Quod ijsdem improperat, quando dicit: *Confregisti iugum meum, rupisti vincula mea* (nimirum Religionis vota) *& dixisti, Non seruiam*: hoc est, Non curo diuinum cultum, vel diuinum Officium, non curo constitutiones Ordinis, vel statuta maiorum, nolo ijs acquiescere vel obedire. Hiere. 48.

Hoc multi verbis si nō dicant, factis tamē ostendunt. Sed quale peccatum est istud? Audi Prophetam Samuelem loquentem. *Quasi peccatum ariolandi est, repugnare; & quasi scelus idolatriæ, nolle acquiescere. Melior est autem obedientia quàm victima.* 1. Re. 15

Detestandi ergo tales Religiosi, qui deteriores sæpè fiunt in Religione, quàm vnquam fuissent in sæculo. Vnde de talibus dicit D. August. Sicut non inueni meliores, quàm qui in monasterio profecerunt; sic non S. Aug. Epi. 137

expertus sum deteriores, quàm qui in monasterio defecerunt.

S. Greg. in Pastor. 1. parte ca. 2. Et D. Gregoriu : Nemo in Ecclesia amplius nocet, quàm qui peruersè agens, nomen & ordinem sanctitatis habet: nam delinquentem redarguere, nemo facilè præsumit, & in exemplum culpa vehementer extenditur: quando, pro reuerentia ordinis vel dignitatis peccator honoratur. *S. Hieron.* Et D. Hieron. Nulla in mundo tam crudelis bestia, quàm malus monachus vel malus sacerdos: nam corrigi non patitur, nec veritatem sustinere valet.

Et quod magis dolendum & deplorandum sit, quòd integra monasteria subinde reperiantur, vbi monastica disciplina planè collapsa sit, omnisque euersa Religio, vt omnes ibidem corrupti moribus & malæ vitæ reperiantur: Crumena propria æque instructi, ac ipsi sæculares,

quasi

quaſi nunquam votum paupertatis feciſſent, ita proprijs commodis & lucris inhilantes. Multi quoque in verbis & moribus ita leues & obſceni, nullo vt caſtitatis voto obſtricti appareant. Multi de obedientia Deo dicata, ita parum ſolliciti, vt ſuis Superioribus interdum potius dominentur quam obtemperent. Multi deniq; quibus religionis, præter nomen & habitum, nihil in ipſis appareat. Sicque magno cùm ſcandalo & offendiculo multorum viuunt in Religione: ſuæ vocationis & profeſſionis prorſus immemores, eo quod tantum libertatem laxioris vitæ quærant; à diuino cultu & officio publico ſe abſentare gaudēt; delicatum cibum & potum non tantum affectant, ſed etiam ad ſuperfluitatem ſeſe ingurgitant: veſtimenta non minus prætioſa, quam curioſa, ſibi comparant. Sæcularia ſolatia & conſortia

Prauorum Religioſorum corruptelæ, & deprauati mores.

exquirunt: nugis, fabulis, vaniloquijs delectantur; & tandem execrandis vitijs & criminibus assuescunt. Et quod deteriùs est, ita ijs indurescunt, vt vix aliqua spes emendationis, correctionis vel sinceræ pœnitentiæ in ijs appareat; quasi in reprobum sensum iam dati, & à Deo derelicti.

Vtinam mundus hos sibi seruasset: vt quid enim monasteria incolunt? vt quid terram sanctam calcant? Quare tales eleemosynas Bonorum deuorant? Quare Angelica gymnasia spiritualis exercitij, delitijs carnalibus contaminant? Quare mundo eiusque pompis, & vanitatibus, spontè in religione renunciarunt, & tria vota solenniter emiserunt, si ea minimè seruare non intendant? Saltem simplicem gehennam in sæculo malè viuentes sibi comparassent: vbi iam duplici gehennæ supplicio, in monasterijs scandalosè viuentes,

uentes, ſe reos faciunt. *Sed væ homini illi, per quem ſcandalum venit,* inquit Chriſtus. Maximè ergo illis horrificum væ, & grauis condemnatio, qui cum alijs deberent prælucere bonis exēplis, ac pijs moribus, potius praua ſua vita, pleroſque offendunt. Matt. 18.

Sed meritò tales puniuntur, hic & poſtea: quia hic infames & deſpecti, & ſubinde in magna rerum penuria & egeſtate conſtituti: cùm è contrario, boni, reformati, ac veri Religioſi, in magno honore & reſpectu habeantur, & omnibus rebus neceſſarijs abundent. Quod Dominus apertè apud Prophetam prædixit. De bonis enim in primis ſic loquitur: *Ecce ſerui mei comedent & bibent*: id eſt, nulla eis deerunt neceſſaria. *Ecce ſerui mei lætabuntur, & laudabunt præ exultatione cordis*: id eſt, hilari ac læto animo ſeruient Deo ſuo, pro omnibus beneficijs, & quod vi- Iſa. 65. *Benedictio bonorum Religioſorum.*

videbunt ſeſe in magno reſpe-
ctu & honore haberi apud
Deum & homines. Sed è con-
uerſo, de malis loquitur Re-
Maledictio malorum. ligioſis: *Vos autem eſurietis &*
ſitietis: ideſt, in penuria & ege-
ſtate eritis. *Vos confundemini, &*
vos clamabitis præ dolore cordis, &
vlulabitis. Id eſt, Eritis viles &
contemptibiles, & præ amari-
tudine deplorabitis ſtatum &
conditionem veſtram. Hoc ita
fieri, ipſa nos experientia do-
cet. Vt veriſſimum ſit quod S.
Thomas habet in ſuo Hymno:
Viſitas nos, ſicut te colimus: quaſi
diceret. Ita nos Deus ſuis
beneficijs & conſolationibus
viſitat magis vel minus, prout
plus vel minus feruentes in e-
ius obſequio nos exhibemus.

Mali hic ſemper bonis intermixti. Nec mireris in S. Religione,
& ſub habitu pietatis, ſub inde
reperiri malos & peruerſos,
diſcolos & immorigeros, falſos
fratres & fictos Religioſos.

Quia mali hic bonis intermixti ſunt, hœdi ouibus, zizania & palea tritico: vt nihil purum & non coinquinatum hic reperire liceat.

In fine autem mundi, hædi ab ouibus ſeparabuntur, zizania & paleæ comburentur igne inextinguibili, & triticum purum in cæleſti horreo collocabitur, & boni ab omni ſocietate malorum immunes erunt.

Ineptè ergo agunt illi, qui ita facile ſcandalizantur, ſi quem viderint Religioſum delinquentem, vel prauum moribus, & ex eo de alijs omnibus malè ſentiunt & ſuſpicantur, eoſque temerariè iudicant. Qua de re egregiè diſſerit D. Auguſtinus. *Epiſt.*
Cum aliqua maritata (inquit) *137.*
inuenitur adultera, vos viri non propterea proijcitis vxores veſtras, nec accuſatis matres veſtras tanquam adulteras. Cum autem de aliquibus qui ſanctum

nomen

NecRe-ligio est contem nenda, nec vita monasti ca despi cienda, propter aliquorum ma lam vitam.

nomen profitentur, aliquid criminis vel falcitatis sonuerit, vel veri patuerit, instant, satagunt, ambiunt, vt de omnibus hoc credatur. Idemque paulò infrà: Quantumlibet vigiat disciplina domus meæ, tamen homo sum, & inter homines viuo: nec mihi arrogare audeo, vt domus mea melior sit quàm Arca Noe, vbi inter octo homines reprobus vnus inuentus est: aut melior sit quàm domus Abrahæ, vbi dictum est: *Eijce ancillam & filium eius*: aut melior sit quàm domus Isaac, cui de duobus dictum est: *Iacob dilexi, Esau odio habui*: aut melior sit, quàm domus ipsius Iacob, vbi lectum patris filius incestauit: aut melior sit quàm domus ipsius Dauid, cuius vnus filius cum sorore concubuit, & alter filius contra patris mansuetudinem rebellauit: aut melior, quàm cohabitatio ipsius Domini Christi, in qua vndecim

Gen.21 35. & 49.

2. Reg. 13. 15.

cim boni perfidum & furem Iudam tolerarunt: aut melior sit postremò, quam cælum, vnde Lucifer & Angeli ceciderunt.

Denique ad extremum ita Religionis causam tuetur S. Augustinus, vt ostendat (etiamsi ista effugere non possit) quanta tamen sit eius dignitas ac splendor; vbi tot boni, sinceri, sancti ac perfecti Religiosi reperiuntur. Etsi (inquit) contristamur de aliquibus purgamentis, consolamur tamen etiã de pluribus ornamentis.

Vnde Diuus Bernardus egregiè Religionem describit, dicens. Monastica disciplina, illa est quæ ceruicem submittit, deponit, supercilia, componit vultum, ligat oculos, cohibet cachinnos, moderatur linguam, frænat gulam, sedat iram format incessum, totumque hominem compositum facit, & perfectum reddit. *S. Ber.*

Magna disparitas inter sacram Religionem & mundum.

Denique quandam insignem facit disparitatem: inter statum Religiosum, & statum mundanum.

In Religione siquidem homo

Viuit puriùs,
Cadit rariùs,
Surgit velociùs,
Incedit cautiùs,
Purgatur citiùs,
Quiescit securiùs,
Irrigatur frequentiùs,
Moritur confidentiùs,
Remuneratur copiosiùs.

In mundo autem, homini

Immunda sunt omnia,
Ruina frequens,
Tarda resurrectio,
Incauta conuersatio,
Crebra inquinatio,
Periculosa quies,
Rara irrigatio,
Mors expauescenda,
Merces dolorosa,

Quis hic non videt, quanta bona præstet status Religionis, & quanta

& quanta media prębeat ſalutis.

Vnde S. Franciſcus ſic ſolet ſuos animare. Fratres dilectiſſ. magna promiſimus, ſed maiora promiſſa ſunt nobis; ſeruemus hęc, ſuſpiremus ad illa. Voluptas breuis, pœna æterna, modica paſſio: gloria infinita. S. Fran.

Excellentiſſimus itaque & feliciſſimus eſt ſtatus Religioſorum, qui tanta bona præſtat ad perfectionem, ad ſanctitatem homines ducit, & ad ſummam beatitudinem extollit.

Quam tamen vt quis aſſequatur, non ſufficit ad tempus benè & piè vixiſſe, & religioſè conuerſatum fuiſſe: ſed ipſa deniq; perſeuerantia neceſſaria eſt: ſine qua nullus coronatur. Nam finis coronat opus. *Qui enim perſeuerauerit vſq; in finem, hic ſaluus erit,* inquit Chriſtus Saluator. De Perſeuerantia. Luc. 10

Nemo autem mittens manum ſuam ad aratrum, & reſpiciens retro, aptus eſt Regno Dei. Luc. 9.

Sed

Luc. I. *Sed estote Fideles vsque ad mortem,* (inquit Dominus) *& dabo vobis coronam vitæ.*

Igitur *seruiamus illi, in Sanctitate & iustitia coram ipso, omnibus diebus nostris.*

Usus Fr. Gaspar cu benedictione superiorum

FINIS.

GRATIA DEI NISVS.

M. DC. XIX.

Ty. Ber. Hild.

CAR-

CARMEN
DE VITA RELIGIOSA.

HAEC est vita Speciosa,
Sacrosancta, fructuosa,
Si aduigilaueris.
Quæ plus habet in recessu,
Quam promittit in accessu,
Si perseueraueris.
Hic est cultus Dei verus,
Hic timor Dei sincerus,
Inculpata sanctitas.
Hic est fides solidata,
Spes & charitas firmata,
Raraq; humilitas.
Mirum hic qua grauitate,
Mixta cum humanitate,
Sit morum maturitas.
Sed multo magis miretur,
Si quis intus contempletur,
Quæ sit vitæ probitas.
Castitas hic exaltatur,
Rigor ordinis seruatur,
Cum perseuerantia.
Regulæ disciplinaris,
Disciplina Regularis,
Viget obseruantia.

Quie-

Quicquid iubet venerandus,
Atq; Pater obseruandus,
Fit cum reuerentia.
Nam ad nutum obeditur,
Et ad iussum statim itur,
Absq; resistentia.
Hic paupertas opulenta,
Vita modicis contenta,
Nota Spiritualibus.
Hic mæroris est solamen,
Hic laboris est leuamen,
Abditum carnalibus.
Et quid tale profert mundus,
Mundus nil minus quam mundus,
Mundus immundißimus.
Fuge, tace, & quiesce,
Carnis remoram compesce,
In monte Saluaberis.

Cecinit D. CORN. Musius Poeta & Martyr.

Fin.

ludouica

Qui vult bene orare debet has 6. Con-
diciones observare, 1ma Vt oret cum spi-
ritu et attentione 2. Vt sit humilis.
3. Vt cum fiducia 4. Vt bona opera
adiungantur 5. Vt sciamus quid petimus.
6. Vt sit patiens
Deus superbis resistit, humilibus au-
tem dat gratiam.

Roku Pańskiego 1740
dnia 17

1807
1740
67

1867

Probatio calami
Si bonus est et ...
adeo quare &c.

JESUS MARIA
AMEN.

Probatio calami Si bonus est
et adeo quia est subtilis
&c. &c. &c.

Puer
habet 2.

Ego infra scriptus
1768 conventus
Conventu

Himmel Lein
mich verlangt mich nach
Ewig Lieber gott mein
mich schmertzt mein [illegible]